

GRUPA BUDIMEX

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku

**sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej**

Indeks do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANY BILANS	4
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	11
1. Informacje ogólne	11
1.1 Założenie kontynuacji działalności	11
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	11
2.1 Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	11
2.2 Zasady konsolidacji	13
2.3 Transakcje w walucie obcej i wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych	14
2.4 Rzeczowe aktywa trwałe	15
2.5 Nieruchomości inwestycyjne	15
2.6 Wartości niematerialne	15
2.7 Aktywa trwałe (grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	16
2.8 Wartość firmy	16
2.9 Koszty finansowania zewnętrznego	16
2.10 Leasing	16
2.11 Utrata wartości aktywów niefinansowych	17
2.12 Zaliczki na poczet zakupu aktywów niefinansowych	17
2.13 Zapasy	17
2.14 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	17
2.15 Instrumenty finansowe	18
2.16 Kapitały	20
2.17 Świadczenia pracownicze	20
2.18 Rezerwy	20
2.19 Ujmowanie przychodów i kosztów	20
2.20 Kontrakty budowlane	21
2.21 Kontrakty deweloperskie	21
2.22 Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży	21
2.23 Zysk / (strata) z działalności operacyjnej	21
2.24 Podatek dochodowy (w tym odroczony podatek dochodowy)	21
2.25 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	22
3. Zmiany zasad sporządzania sprawozdania finansowego	22
4. Zarządzanie ryzykiem finansowym	22
5. Zarządzanie kapitałem	26
6. Ważne oszacowania i założenia	27
6.1 Ważne oszacowania księgowe	27
6.2 Ważne osądy przy stosowaniu zasad rachunkowości	28
7. Działalność zaniechana	28
8. Podmioty wchodzące w skład Grupy Budimex	28
9. Informacje dotyczące segmentów działalności	29
10. Rzeczowe aktywa trwałe	36
11. Nieruchomości inwestycyjne	40
12. Wartości niematerialne	42
13. Aktywa trwałe (grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	43
14. Wartość firmy jednostek podporządkowanych	44
15. Wspólne przedsięwzięcia	44
16. Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności	47

(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)

17. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	48
18. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	49
19. Pochodne instrumenty finansowe	49
20. Udzielone pożyczki i inne aktywa finansowe	50
21. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	51
22. Zapasy	53
23. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	54
24. Kapitały	54
25. Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	56
26. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	68
27. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne	68
28. Odroczony podatek dochodowy	69
29. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	72
30. Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia	74
31. Długoterminowe kontrakty budowlane	75
32. Otrzymane zaliczki	75
33. Kaucje z tytułu umów o budowę	76
34. Przychody ze sprzedaży	77
35. Koszty według rodzaju	77
36. Koszty świadczeń pracowniczych	78
37. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	78
38. Zysk / (strata) z instrumentów pochodnych	79
39. Przychody i koszty finansowe	79
40. Udział w zyskach / (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	80
41. Podatek dochodowy	80
42. Zysk / (strata) na akcję	81
43. Dywidenda na akcję	81
44. Rachunek przepływów pieniężnych	82
45. Zmiany składu Grupy	82
46. Transakcje z podmiotami powiązanymi	83
46.1 Wynagrodzenie kluczowych członków kadry kierowniczej	84
46.2 Zaliczki, kredyty, pożyczki, gwarancje, poręczenia i inne umowy zawarte z osobami zarządzającymi i nadzorującymi	85
47. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne	85
48. Zobowiązania inwestycyjne (pozabilansowe)	85
49. Przyszłe zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego	86
50. Instrumenty finansowe	87
50.1 Wartość bilansowa	87
50.2 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	89
51. Postępowania sądowe niezakończone na dzień 31 grudnia 2008 roku	90
52. Zdarzenia po dniu bilansowym	91
53. Zobowiązania i należności warunkowe	91
54. Zatrudnienie	92
55. Istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową Grupy	92

Skonsolidowany bilans

AKTYWA	Nota	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Aktywa trwałe (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	10	117 153	97 058
Nieruchomości inwestycyjne	11	4 695	4 810
Wartości niematerialne	12	4 329	5 158
Wartość firmy jednostek podporządkowanych	14	73 237	73 237
Pożyczki udzielone	20	80 000	80 000
Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności	16	21 028	30 408
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	17	17 675	15 031
Kaucje z tytułu umów o budowę	33	59 450	71 103
Inne należności długoterminowe	21	-	13
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		1 681	1 167
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28	157 796	97 586
Aktywa trwałe (długoterminowe) ogółem		537 044	475 571
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)			
Zapasy	22	660 446	533 311
Udzielone pożyczki i inne aktywa finansowe	20	4 562	692
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	21	637 877	534 366
Kaucje z tytułu umów o budowę	33	38 829	39 895
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów o budowę	31	103 857	178 953
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		3 732	6 770
Pochodne instrumenty finansowe	19	2 117	30 049
Inne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	18	99 504	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	23	704 338	509 162
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		5 846	5 037
		2 261 108	1 838 235
Aktywa trwałe (grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	13	39	30 478
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe) ogółem		2 261 147	1 868 713
SUMA AKTYWÓW		2 798 191	2 344 284

Skonsolidowany bilans (cd.)

PASYWA	Nota	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Kapitał własny			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	24	145 848	145 848
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	24	234 799	234 799
Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych		1 862	(1 901)
Zyski (straty) zatrzymane		262 220	157 483
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej ogółem		644 729	536 229
Kapitały mniejszości		-	62
Kapitał własny ogółem		644 729	536 291
Zobowiązania			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	25	218 730	170 980
Kaucje z tytułu umów o budowę	33	92 637	89 844
Rezerwy na zobowiązania długoterminowe i inne obciążenia	30	80 840	48 532
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	29	3 753	3 560
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów		-	4
Zobowiązania długoterminowe ogółem		395 960	312 920
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	25	95 553	106 199
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	26	937 360	781 698
Kaucje z tytułu umów o budowę	33	123 858	130 451
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów o budowę	31	194 904	215 954
Otrzymane zaliczki	32	121 459	158 121
Rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe i inne obciążenia	30	48 498	17 021
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		73 887	18 757
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	29	1 194	1 081
Pochodne instrumenty finansowe	19	77 272	22
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów	27	82 506	62 344
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów		1 011	982
		1 757 502	1 492 630
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi (grupami do zbycia) zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	13	-	2 443
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		1 757 502	1 495 073
Zobowiązania ogółem		2 153 462	1 807 993
SUMA PASYWÓW		2 798 191	2 344 284

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia	
		2008 roku	2007 roku
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów	34	3 349 993	3 075 911
Koszty sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów	35	(2 962 231)	(2 927 660)
Zysk brutto ze sprzedaży		387 762	148 251
Koszty sprzedaży		(24 824)	(26 239)
Koszty ogólnego zarządu		(133 060)	(114 630)
Pozostałe przychody operacyjne	37	41 378	42 680
Pozostałe koszty operacyjne	37	(70 198)	(63 735)
Zysk (strata) z pochodnych instrumentów finansowych	38	(88 876)	41 714
Zysk z działalności operacyjnej		112 182	28 041
Przychody finansowe	39	49 252	21 242
Koszty finansowe	39	(24 904)	(37 319)
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	40	2 939	1 619
Zysk brutto		139 469	13 583
Podatek dochodowy	41	(34 647)	543
Zysk netto za okres		104 822	14 126
z tego zysk / (strata) przypadające:			
akcjonariuszom Jednostki Dominującej		104 737	15 067
udziałowcom mniejszościowym		85	(941)
Podstawowy i rozwodniony zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na akcję (w złotych)	42	4,10	0,59

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

	Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej					Razem	Udziały mniejszości	Kapitał własny ogółem
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych	Zyski zatrzymane				
				Zysk z lat ubiegłych	Zysk netto			
Stan na 1 stycznia 2008 roku	145 848	234 799	(1 901)	142 416	15 067	536 229	62	536 291
Różnice kursowe z wyceny oddziałów i podmiotów zagranicznych	-	-	3 763	-	-	3 763	-	3 763
Przychody / (koszty) ujęte bezpośrednio w kapitale własnym	-	-	3 763	-	-	3 763	-	3 763
Zysk / (strata) za okres	-	-	-	-	104 737	104 737	85	104 822
Suma przychodów / (kosztów) ujętych za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku	-	-	3 763	-	104 737	108 500	85	108 585
Przeniesienie wyniku z roku poprzedniego na zyski zatrzymane	-	-	-	15 067	(15 067)	-	-	-
Sprzedaż udziałów przez Grupę Budimex	-	-	-	-	-	-	(147)	(147)
Stan na 31 grudnia 2008 roku	145 848	234 799	1 862	157 483	104 737	644 729	-	644 729

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym (cd.)

	Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej					Udziały mniejszości	Kapitał własny ogółem	
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych	Zyski zatrzymane				Razem
				Zysk z lat ubiegłych	Zysk netto			
Stan na 1 stycznia 2007 roku	145 848	234 799	190	138 522	3 894	523 253	1 003	524 256
Różnice kursowe z wyceny oddziałów i podmiotów zagranicznych	-	-	(2 091)	-	-	(2 091)	-	(2 091)
Przychody / (koszty) ujęte bezpośrednio w kapitale własnym	-	-	(2 091)	-	-	(2 091)	-	(2 091)
Zysk / (strata) za okres	-	-	-	-	15 067	15 067	(941)	14 126
Suma przychodów / (kosztów) ujętych za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku	-	-	(2 091)	-	15 067	12 976	(941)	12 035
Przeniesienie wyniku z roku poprzedniego na zyski zatrzymane	-	-	-	3 894	(3 894)	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2007 roku	145 848	234 799	(1 901)	142 416	15 067	536 229	62	536 291

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

		Rok zakończony 31 grudnia	
	Nota	2008 roku	2007 roku
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk netto przed opodatkowaniem		139 469	13 583
Korekty o:			
Amortyzację	35	21 992	23 609
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	40	(2 939)	(1 619)
Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych		(481)	430
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		5 435	6 106
(Zysk) / strata ze zbycia inwestycji		(6 214)	(458)
(Zysk) / strata z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych	38	(16 306)	(27 981)
Zmiana wyceny pochodnych instrumentów finansowych	38	105 182	(13 733)
Wynik operacyjny przed zmianami w kapitale obrotowym		246 138	(63)
Zmiana stanu należności i kaucji z tytułu umów o budowę		(95 390)	170 961
Zmiana stanu zapasów		(127 135)	(147 851)
Zmiana stanu rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych		64 091	19 922
Zmiana stanu kaucji z tytułu umów o budowę oraz zobowiązań, z wyjątkiem pożyczek i kredytów		151 251	(131 457)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów		18 864	8 247
Zmiana stanu kwot należnych z tytułu umów o budowę		54 046	108 688
Zmiana stanu otrzymanych zaliczek	32	(36 662)	(6 138)
Zmiana stanu środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania		(486)	65
Inne korekty	44	14 142	(17 024)
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		288 859	5 350
Zapłacony podatek dochodowy		(36 567)	(20 534)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z/ WYKORZYSTANE W DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		252 292	(15 184)

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych (cd.)

		Rok zakończony 31 grudnia	
	Nota	2008 roku	2007 roku
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		5 599	3 290
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(9 945)	(11 139)
Wpływy ze sprzedaży inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne		5 190	2 589
Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne		(137)	(32)
Sprzedaż aktywów finansowych w jednostkach powiązanych		11 803	-
Sprzedaż / (nabycie) aktywów finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat		(98 318)	2 777
Nabycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(1 894)	(1 119)
Udzielone pożyczki długoterminowe		-	(6 500)
Dywidendy otrzymane		1 614	1 019
Odsetki otrzymane		540	227
Rozliczenie instrumentów finansowych – wpływy		16 306	27 981
Inne wpływy / (wydatki) inwestycyjne		264	(2)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		(68 978)	19 091
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Kredyty i pożyczki otrzymane		128 455	139 122
Spląty kredytów i pożyczek		(91 277)	(110 312)
Emisja dłużnych papierów wartościowych		2 500	-
Wykup dłużnych papierów wartościowych		(10 000)	-
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(12 496)	(6 630)
Odsetki zapłacone		(6 788)	(6 108)
Inne wpływy / (wydatki) finansowe		(3)	(28)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		10 391	16 044
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM		193 705	19 951
Różnice kursowe netto		985	27
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	23	508 792	488 814
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU	23	703 482	508 792
Środki pieniężne grup do zbycia		-	7 758
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY GRUPY OGÓŁEM		703 482	516 550

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Podmiotem dominującym Grupy Budimex („Grupa”) jest spółka akcyjna Budimex SA („Jednostka Dominująca”, „Spółka Dominująca”, „Spółka”), z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Stawki 40, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, sygn. akt WA.XIX NS REJ.KRS/12100/01/253, pod nr KRS 1764.

Podstawowym przedmiotem działalności Jednostki Dominującej jest świadczenie usług zarządczych i doradczych oraz budowlanych. Sektorem, w którym działa Spółka Dominująca według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie jest budownictwo.

Przedmiotem działalności Grupy są szeroko rozumiane usługi budowlano–montażowe wykonywane w systemie generalnego wykonawstwa w kraju i za granicą, działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami oraz w niewielkim zakresie działalność handlowa, produkcyjna, transportowa, usługi hotelarskie i inne. Budimex SA pełni w Grupie rolę centrum doradczego, zarządzającego i finansowego. Realizacja tych trzech funkcji ma na celu:

- szybki przepływ informacji w ramach struktury Grupy
- wzmocnienie efektywności gospodarki finansowo–pieniężnej poszczególnych spółek
- umacnianie pozycji rynkowej Grupy.

Czas trwania Jednostki Dominującej i jednostek z Grupy jest nieograniczony.

Grupa Budimex należy do Grupy Ferrovial, której jednostką dominującą jest Grupo Ferrovial, SA.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd w dniu 24 marca 2009 roku.

1.1 Założenie kontynuacji działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok 2008 zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Zarząd Spółki Dominującej nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez istotne jednostki Grupy po dniu bilansowym, na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawione zostały poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły, o ile nie podano inaczej.

2.1 Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”), obowiązującymi na dzień bilansowy niniejszego sprawozdania finansowego.

Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2008

Następujące zmiany do istniejących standardów opublikowanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz zatwierdzone przez UE wchodzą w życie w roku 2008:

- Zmiany do MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” oraz MSSF 7 „Instrumenty Finansowe: ujawnianie informacji - zatwierdzony w UE w dniu 15 października 2008 roku (mający zastosowanie do reklasifikacji przeprowadzonych na dzień 1 lipca 2008 roku i po tej dacie).

W/w zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na politykę rachunkowości Grupy, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Standardy i interpretacje jakie zostały już opublikowane, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 8 „Segmenty operacyjne”, zatwierdzony w UE 21 listopada 2007 roku (obowiązujący od 1 stycznia 2009 roku);
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” oraz do MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

sprawozdania finansowe”, zatwierdzone w UE 23 stycznia 2009 roku (obowiązujące od 1 stycznia 2009);

- MSSF (2008) „Zmiany Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej”, zatwierdzone w UE 23 stycznia 2009 roku (większość zmian obowiązuje od 1 stycznia 2009 roku);
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” i MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, zatwierdzone w UE 21 stycznia 2009 roku (obowiązujące od 1 stycznia 2009 roku);
- MSR 1 (znowelizowany) „Prezentacja sprawozdań finansowych”, zatwierdzony w UE 17 grudnia 2008 roku (obowiązujący od 1 stycznia 2009 roku);
- MSR 23 (znowelizowany) „Koszty finansowania zewnętrznego”, zatwierdzony w UE 10 grudnia 2008 roku (obowiązujący od 1 stycznia 2009 roku);
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji”, zatwierdzone w UE 16 grudnia 2008 roku (obowiązujące od 1 stycznia 2009 roku);
- Interpretacja KIMSF 11 „MSSF 2 – Wydanie akcji w ramach grupy i transakcje w nabytych akcjach własnych” zatwierdzona w UE 1 czerwca 2007 roku (obowiązująca od 1 marca 2008 roku),
- Interpretacja KIMSF 13 „Programy lojalnościowe”, zatwierdzona w UE 16 grudnia 2008 roku (obowiązująca od 1 stycznia 2009 roku);
- Interpretacja KIMSF 14 „MSR 19 – Limit wyceny aktywów z tytułu określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności”, zatwierdzona w UE 16 grudnia 2008 roku (obowiązująca od 1 stycznia 2009 roku).

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych standardów, zmian do standardów i interpretacji. Według szacunków Grupy, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze nie zatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 24 marca 2009 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- MSSF 3 (znowelizowany) „Połączenia jednostek gospodarczych” (obowiązujący od 1 lipca 2009 roku);
- MSSF 1 (znowelizowany) „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” (obowiązujący od 1 lipca 2009 roku);
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” (obowiązujące od 1 stycznia 2009 roku);
- Zmiany do MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” (obowiązujące od 1 lipca 2009 roku);
- Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” (obowiązujące od 1 lipca 2009 roku);
- Zmiany do MSR 39 „Reklasyfikacja aktywów finansowych” oraz do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji (wchodzą w życie z dniem 1 lipca 2008 roku);
- Zmiany do KIMSF 9 „Ponowna ocena wbudowanych instrumentów pochodnych” oraz do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” (obowiązujące od 30 czerwca 2009 roku);
- Interpretacji KIMSF 12 „Umowy koncesyjne” (obowiązuje od 1 stycznia 2009 roku);
- Interpretacja KIMSF 15 „Umowy o budowę nieruchomości” (obowiązująca od 1 stycznia 2009 roku);
- Interpretacja KIMSF 16 „Zabezpieczenie inwestycji netto w jednostce zagranicznej” (obowiązująca od 1 października 2008 roku);
- Interpretacja KIMSF 17 „Dystrybucja aktywów niepieniężnych na rzecz właścicieli” (obowiązująca od 1 lipca 2009 roku);
- Interpretacja KIMSF 18 „Transfer aktywów od klientów” (obowiązująca od 30 czerwca 2009 roku).

Według szacunków Grupy, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków Grupy, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” nie miałyby istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, z wyjątkiem korekty hiperinflacyjnej opisanej w nocie 24.

2.2 Zasady konsolidacji

Podmioty zależne

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej oraz sprawozdania jednostek kontrolowanych przez Jednostkę Dominującą (lub jednostki zależne od Jednostki Dominującej) sporządzone na dzień bilansowy. Kontrola występuje wówczas, gdy Jednostka Dominująca ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną podległej jednostki w celu osiągnięcia korzyści z jej działalności. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości.

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia.

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania oraz zobowiązania warunkowe jednostki nabywanej są wyceniane według ich wartości godziwej. Nadwyżka ceny nabycia powyżej udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki (uwzględniających wartość godziwą zobowiązań warunkowych) jest ujmowana jako wartość firmy. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie. Udział właścicieli mniejszościowych jest wykazywany w odpowiedniej proporcji wartości godziwej aktywów i zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych. W kolejnych okresach, straty przypadające właścicielom mniejszościowym powyżej wartości ich udziałów, pomniejszają kapitały Jednostki Dominującej, o ile właściciele udziałów mniejszościowych nie mają wiążącego zobowiązania do pokrycia strat.

Wyniki finansowe jednostek nabytych lub sprzedanych w ciągu roku są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od/do momentu odpowiednio ich nabycia lub zbycia.

Ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyłączono:

- kapitały własne jednostek zależnych powstałe przed objęciem kontroli,
- wartość udziałów posiadanych przez Jednostkę Dominującą i inne jednostki objęte konsolidacją w jednostkach zależnych,
- wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją,
- przychody i koszty dotyczące operacji gospodarczych dokonywanych między jednostkami objętymi konsolidacją,
- niezrealizowane, z punktu widzenia Grupy, zyski powstałe na operacjach dokonywanych między jednostkami objętymi konsolidacją, a zawarte w wartości podlegających konsolidacji aktywów i pasywów, a także niezrealizowane straty, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów,
- dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne Jednostce Dominującej i innym jednostkom objętym konsolidacją.

Konsolidacja metodą pełną jednostek zależnych dokonana została z zachowaniem następujących zasad:

- wszystkie odpowiednie pozycje aktywów i zobowiązań jednostek zależnych i Jednostki Dominującej zostały zsumowane w pełnej wysokości bez względu na to, w jakiej części Jednostka Dominująca jest właścicielem jednostki zależnej,
- po dokonaniu sumowania dokonano korekt i wyłączeń konsolidacyjnych,
- wszystkie odpowiednie pozycje przychodów i kosztów jednostek zależnych i Jednostki Dominującej zostały zsumowane w pełnej wysokości bez względu na to, w jakiej części Jednostka Dominująca jest właścicielem jednostki zależnej,
- po dokonaniu sumowania dokonano korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

Skonsolidowany wynik netto jest przypisywany akcjonariuszom jednostki dominującej oraz akcjonariuszom mniejszościowym.

Transakcje z udziałowcami mniejszościowymi nieskutkujące zmianami kontroli

Transakcje z udziałowcami mniejszościowymi nieskutkujące zmianami kontroli są księgowane w korespondencji z kapitałem.

Podmioty stowarzyszone

Podmiotem stowarzyszonym jest jednostka, na którą Spółka Dominująca wywiera znaczący wpływ, lecz nie sprawuje kontroli poprzez uczestniczenie w ustalaniu zarówno polityki finansowej jak i operacyjnej podmiotu stowarzyszonego.

Udziały finansowe w podmiotach stowarzyszonych wyceniane są przy wykorzystaniu metody praw własności, z wyjątkiem sytuacji, gdy inwestycja jest klasyfikowana jako przeznaczona do zbycia. Inwestycje w podmiot stowarzyszony są wyceniane według ceny nabycia z uwzględnieniem zmian w udziale Spółki w aktywach netto, jakie wystąpiły do dnia bilansowego, pomniejszonych o utratę wartości poszczególnych inwestycji. Straty podmiotów stowarzyszonych przekraczające wartość udziału

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Grupy w tych podmiotach stowarzyszonych nie są rozpoznawane, o ile Spółka Dominująca nie wzięła na siebie obowiązku pokrycia strat lub dokonania płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nadwyżka ceny nabycia powyżej udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto (z uwzględnieniem zobowiązań warunkowych) podmiotu stowarzyszonego na dzień nabycia jest ujmowana jako wartość firmy, powiększając wartość inwestycji w podmiotach stowarzyszonych. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto (z uwzględnieniem zobowiązań warunkowych) podmiotu stowarzyszonego na dzień nabycia, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie.

Zyski i straty wynikające z transakcji pomiędzy Grupą a podmiotem stowarzyszonym podlegają wyłączeniom konsolidacyjnym zgodnie z udziałem Grupy w kapitałach podmiotu stowarzyszonego.

Wspólne przedsięwzięcia

Udział Grupy / spółki we wspólnym przedsięwzięciu jest ujmowany:

- dla udziałów we wspólnie kontrolowanej działalności (kontrakty realizowane w konsorcjach bez tworzenia odrębnych jednostek) – aktywa, zobowiązania, przychody i koszty dotyczące części przedsięwzięcia realizowanej przez wspólników przedsięwzięcia ujmowane są bezpośrednio w księgach wspólników,
- dla udziałów we wspólnie kontrolowanych podmiotach (spółki jawne, inne spółki celowe) – podmioty te konsoliduje się metodą konsolidacji proporcjonalnej, zgodnie z którą proporcjonalny udział Grupy w aktywach, pasywach, przychodach i kosztach wspólnego przedsięwzięcia jest ujmowany pozycja po pozycji, łącznie z podobnymi pozycjami w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

2.3 Transakcje w walucie obcej i wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy prezentowane jest w złotych polskich, która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Jednostki Dominującej.

Transakcje i salda

Transakcje w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej, stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej kurs wymiany waluty funkcjonalnej na walutę obcą obowiązujący na dzień zawarcia transakcji.

Na każdy dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia,
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Różnice kursowe dotyczące pozostałych aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień ich wyceny oraz przy zapłacie należności i zobowiązań w walutach obcych, jak również sprzedaży walut, spółki zaliczają odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych.

Oddziały spółek zależnych oraz udziały w spółkach zależnych o odmiennej walucie funkcjonalnej

Wynik finansowy oraz aktywa i pasywa oddziałów zagranicznych jednostek Grupy a także spółek zależnych wchodzących w skład Grupy o walucie funkcjonalnej innej niż waluta funkcjonalna Jednostki Dominującej (których waluta funkcjonalna nie jest walutą gospodarki hiperinflacyjnej) przelicza się na złote polskie w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania oddziałów, a także każdego prezentowanego bilansu (tj. z uwzględnieniem danych porównawczych) przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na dany dzień bilansowy,
- przychody i koszty przelicza się według kursu średniego (chyba, że przeliczenie wg kursu średniego odbiegałoby istotnie od wartości otrzymanych przy zastosowaniu kursu obowiązującego na dzień zawarcia transakcji),
- wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik kapitału „różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych”.

W momencie zbycia jednostki działającej za granicą zakumulowaną kwotę odroczonej różnic kursowych ujętych w oddzielnej pozycji kapitału własnego, dotyczącą tej jednostki działającej za granicą, ujmuje się w wyniku finansowym w momencie rozpoznania zysku lub straty ze zbycia jednostki.

2.4 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów, są amortyzowane liniowo w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się, gdy dany składnik rzeczowych aktywów trwałych jest dostępny do użytkowania. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych w Grupie kształtują się następująco:

• budynki i budowle	10 – 50 lat
• urządzenia techniczne, maszyny	2 – 25 lat
• środki transportu	3 – 10 lat
• pozostałe środki trwałe	2 – 10 lat

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik rzeczowych aktywów trwałych tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Pozostałe koszty poniesione po początkowym ujęciu, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione, z wyjątkiem istotnych kosztów generalnych przeglądów, które są ujmowane w wartości bilansowej odpowiedniej pozycji rzeczowych aktywów trwałych.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania rzeczowych aktywów trwałych dokonuje się przynajmniej raz w roku i w razie potrzeby dokonuje ich korekty.

W przypadku, gdy wartość bilansowa składnika rzeczowych aktywów trwałych przewyższa jego oszacowaną wartość odzyskiwalną, jego wartość bilansową spisuje się natychmiast do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Zyski i straty z tytułu zbycia składnika rzeczowych aktywów trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowania, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy, tj. zanim nie są dostępne do użytkowania.

2.5 Nieruchomości inwestycyjne

Początkowo nieruchomości inwestycyjne są ujmowane w księgach według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne, z wyjątkiem gruntów, podlegają liniowej amortyzacji oraz są korygowane o odpisy z tytułu utraty wartości.

Okresy użytkowania nieruchomości inwestycyjnych w Grupie kształtują się następująco:

• budynki i budowle	10 – 50 lat
• pozostałe nieruchomości inwestycyjne	2 – 10 lat

2.6 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do spółek korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami oraz można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich użytkowania. Okresy użytkowania dla wartości niematerialnych Grupy kształtują się następująco:

• patenty i licencje	5 – 15 lat
• oprogramowanie	1 – 5 lat

2.7 Aktywa trwałe (grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Do grupy tej zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez jego dalsze wykorzystanie.

Wycena składnika aktywów trwałych następuje w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Wartością godziwą aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży jest wartość ustalona w umowie przedwstępnej pomniejszona o koszty zbycia.

2.8 Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy konsolidacji wynika z wystąpienia na dzień nabycia nadwyżki kosztu nabycia jednostki nad udziałem w wartości godziwej identyfikowalnych składników aktywów i zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych jednostki zależnej na dzień nabycia.

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów, nie podlega amortyzacji, lecz przynajmniej raz w roku podlega analizie pod kątem utraty wartości. Ewentualna utrata wartości rozpoznawana jest od razu w rachunku zysków i strat i nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Jeżeli działalność wchodząca w skład danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przyporządkowana wartość firmy, zostanie sprzedana, to wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności uwzględniana jest przy ustalaniu zysku lub straty z tytułu zbycia.

Wartość firmy powstała przed datą zmiany zasad na MSSF ujęta została w księgach zgodnie z wartością rozpoznaną według wcześniej stosowanych zasad rachunkowości i podlegała testowi na utratę wartości na dzień przejścia na MSSF. Ponadto wartość firmy jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości i wykazywana w bilansie według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest najmniejszym, możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów.

2.9 Koszty finansowania zewnętrznego

Grupa przyjmuje jako obowiązującą zasadę dopuszczone podejście alternatywne w MSR 23. Zgodnie z nim:

- koszty finansowania zewnętrznego ujmuje jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów aktywowanych zgodnie z zasadą ujętą poniżej,
- koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są aktywowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów.

Kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, która może być aktywowana, ustala się zgodnie ze standardem.

Dostosowywanymi składnikami aktywów w Grupie Budimex mogą być przede wszystkim zapasy w spółkach deweloperskich a także rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne, wartości niematerialne.

2.10 Leasing

Spółki Grupy są stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjmują obce środki trwałe do odpłatnego używania lub pobierania pożytków przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu finansowego, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały lub inwestycje, według wartości godziwej przedmiotu leasingu lub w kwocie równiej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej. Opłaty leasingowe są dzielone między koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Rzeczowe aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres ich użytkowania lub okres leasingu, jeżeli brak jest wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Koszty finansowe ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat, z uwzględnieniem zasad opisanych w punkcie 2.9.

2.11 Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy oceniają, czy istnieją obiektywne dowody wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości składnika bądź grupy aktywów. Jeśli dowody takie istnieją, spółki ustalają szacowaną możliwą do odzyskania wartość składnika aktywów i dokonują odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, w kwocie równej różnicy między wartością możliwą do odzyskania i wartością bilansową. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym możliwym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne). Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest najmniejszym, możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów.

Strata wynikająca z utraty wartości jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

2.12 Zaliczki na poczet zakupu aktywów niefinansowych

Zaliczki na poczet zakupu rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych, wartości niematerialnych oraz zapasów („Zaliczki przekazane”) ujmowane są w ramach należności krótkoterminowych.

2.13 Zapasy

Zapasy rzeczowych składników majątku obrotowego stanowią materiały, towary, produkcja w toku oraz wyroby gotowe. Grupa stosuje następujące zasady kwalifikacji zapasów do poszczególnych kategorii:

- Materiały – elementy składowane w miejscach magazynowania przeznaczone do wykorzystania w procesach produkcyjnych, zwłaszcza do zużycia w działalności budowlanej.
- Produkcja w toku – obejmuje koszty niezakończonych projektów deweloperskich oraz składowane na terenach budów składniki zapasów o ogólnym przeznaczeniu, niskim stopniu przetworzenia, które mogą w prosty sposób oraz bez ponoszenia istotnych kosztów zostać wykorzystane dla innych kontraktów lub sprzedane (w przypadku, gdy okażą się niepotrzebne do realizacji danego kontraktu).
- Towary – składniki zapasów nabyte w celu ich odsprzedaży, w tym również grunty wykorzystywane w realizacji projektów deweloperskich.
- Wyroby gotowe – wyroby własnej produkcji, których proces przerobu został całkowicie zakończony oraz mieszkania, lokale użytkowe oraz budowle gotowe do sprzedaży.

Składnikami zapasów nie są elementy składowane na terenach budów o przeznaczeniu specyficznym dla danej budowy lub przetworzone we własnym zakresie lub przez podwykonawcę, takie, co do których nie jest pewne, iż w prosty sposób mogą zostać wykorzystane dla innych kontraktów lub sprzedane. Takie pozycje odnoszone są bezpośrednio w koszty kontraktu i włączane są tym samym do wyceny kontraktu według stopnia zaawansowania.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Materiały i towary są wyceniane według ceny nabycia ustalonej metodą „pierwsze przyszło – pierwsze wyszło”, natomiast produkcja w toku oraz wyroby gotowe według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

2.14 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w rachunku przepływów pieniężnych pozycja środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych składa się z gotówki w kasie oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność inwestycyjna.

Do środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania Grupa zalicza przede wszystkim środki:

- stanowiące zabezpieczenie gwarancji bankowych,
- zgromadzone na rachunkach powierniczych w spółkach deweloperskich,

o ile ich termin zapadalności nie przekracza 3 miesięcy.

Grupa wykazuje środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w bilansie w ramach środków pieniężnych

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

i ich ekwiwalentów, natomiast na potrzeby rachunku przepływów pieniężnych stan środków pieniężnych na początek i koniec okresu pomniejszany jest o środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, a ich zmiana bilansowa ujmowana jest w ramach przepływów z działalności operacyjnej.

2.15 Instrumenty finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmowane są w bilansie Grupy w momencie, gdy Grupa staje się stroną wiążącej umowy. Posiadane instrumenty Grupa ujmuje w bilansie w podziale na następujące kategorie:

- **Aktywa finansowe:** aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, należności oraz pożyczki, aktywa finansowe wykazywane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (w tym pochodne instrumenty finansowe);
- **Zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe:** zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe, kredyty bankowe i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania wykazywane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (w tym pochodne instrumenty finansowe).

Klasyfikacja opiera się na kryterium celu nabycia inwestycji lub zaciągnięcia zobowiązania. Zarząd określa klasyfikację do poszczególnych kategorii inwestycji lub zobowiązań przy ich początkowym ujęciu, a następnie poddaje ją weryfikacji na każdy dzień bilansowy. W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Grupa nie posiadała instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie:

- aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz
- aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat.

Składnik aktywów finansowych zalicza się do aktywów lub zobowiązań przeznaczonych do obrotu, jeżeli:

- został nabyty przede wszystkim w celu sprzedaży lub odkupienia w krótkim terminie,
- jest instrumentem pochodnym (poza instrumentami zabezpieczającymi).

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku.

Należności z tytułu dostaw i usług dotyczące realizowanych kontraktów budowlanych oraz z tytułu udzielonych zaliczek klasyfikowane są jako należności krótkoterminowe, gdyż oczekuje się, że zostaną uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki.

Należności z tytułu kaucji gwarancyjnych oraz pożyczki, których termin wymagalności jest krótszy niż 12 miesięcy ujmowane są jako należności krótkoterminowe. Długoterminowe należności z tytułu kaucji gwarancyjnych podlegają dyskontowaniu do wartości bieżącej według efektywnych stóp procentowych.

Pożyczki i należności handlowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej, a następnie wycenia się je według kosztu zamortyzowanego, pomniejszając je przy tym o odpisy z tytułu utraty wartości. Odpis z tytułu utraty wartości należności tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że Grupa nie będzie w stanie otrzymać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków należności.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności to aktywa finansowe, niezaliczone do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu ani pożyczek i należności, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd Grupy zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne, w kolejnych okresach inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu).

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to instrumenty finansowe niezaklasyfikowane do żadnej z pozostałych kategorii instrumentów finansowych. Zalicza się je do aktywów trwałych, o ile Zarząd nie zamierza zbyć inwestycji w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. W przypadku gdy Zarząd zamierza je zbyć w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego aktywa te klasyfikowane są do kategorii przeznaczonych do obrotu i wyceniane wg wartości godziwej.

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się kupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne. Dotyczy to wszystkich aktywów finansowych nie wykazywanych według wartości godziwej, z zyskami lub stratami w rachunku zysków i strat. Inwestycje wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wykazuje się po początkowym ujęciu według wartości godziwej. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, a posiadają one ustalony termin wymagalności, wówczas ich wyceny dokonuje się w wysokości zamortyzowanego kosztu; jeżeli aktywa te nie mają ustalonego terminu wymagalności, wyceny dokonuje się w cenie nabycia.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej wykazuje się w okresie, w którym powstały. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, odnosi się na kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży stanowiących pozycje pieniężne wynikające z różnic kursowych ujmuje się w okresie, w którym powstały w rachunku zysków i strat. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży stanowiące pozycje niepieniężne, w przypadku gdy wartość godziwa jest niemożliwa do ustalenia, wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o ewentualną utratę wartości. W razie sprzedaży papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” lub utraty przez nie wartości, łączne dotychczasowe korekty do poziomu aktualnej wartości godziwej, ujmowane w kapitale własnym, wykazuje się w rachunku zysków i strat jako zyski i straty z aktywów finansowych.

Grupa dokonuje na każdy dzień bilansowy oceny, czy występują obiektywne dowody na to, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły na wartości. W odniesieniu do kapitałowych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży”, przy ustalaniu, czy papiery wartościowe utraciły na wartości bierze się pod uwagę znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej danego papieru wartościowego poniżej jego kosztu. Jeżeli takie dowody występują w przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączne dotychczasowe straty – ustalone jako różnica pomiędzy ceną nabycia, a aktualną wartością godziwą, pomniejszoną o ewentualne straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat – wyłącza się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kaucje z tytułu umów o budowę

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na dzień ich powstania są wykazywane w wartości bieżącej przewidywanej zapłaty i ujmowane w okresach późniejszych według zamortyzowanego kosztu.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług dotyczące realizowanych kontraktów budowlanych oraz z tytułu otrzymanych zaliczek klasyfikowane są jako zobowiązania krótkoterminowe, gdyż oczekuje się, że zostaną uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki.

Zobowiązania z tytułu kaucji gwarancyjnych, których termin rozliczenia jest krótszy niż 12 miesięcy ujmowane są jako zobowiązania krótkoterminowe. Długoterminowe zobowiązania z tytułu kaucji gwarancyjnych podlegają dyskontowaniu do wartości bieżącej według efektywnych stóp procentowych. Krótkoterminowe kaucje z tytułu umów o budowę na dzień ich powstania są wykazywane w wartości bieżącej przewidywanej zapłaty i ujmowane w okresach późniejszych według zamortyzowanego kosztu.

Kredyty bankowe i pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania

W momencie początkowego ujęcia, kredyty bankowe i pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania są ujmowane według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika zobowiązań finansowych. Na dzień bilansowy te zobowiązania finansowe wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Instrumenty pochodne

Spółki Grupy zawierają transakcje terminowe w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kursowym. Reguły obowiązujące przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych zawarte są w polityce zarządzania ryzykiem Grupy zatwierdzonej przez Zarząd, co zostało szczegółowo opisane w punkcie 4 „Zarządzanie ryzykiem finansowym”.

Instrumenty pochodne wyceniane są na dzień bilansowy w wiarygodnie ustalonej wartości godziwej. Wartość godziwa instrumentów pochodnych jest szacowana przy użyciu modelu bazującego między innymi na wartości kursów walutowych (średnie kursy NBP) na dzień bilansowy oraz różnicach w poziomach stóp procentowych waluty kwotowej i bazowej.

Skutki okresowej wyceny instrumentów pochodnych oraz zyski i straty ustalone na dzień rozliczenia wykazywane są w rachunku

zysków i strat w pozycji „Zysk (strata) z pochodnych instrumentów finansowych” w ramach działalności operacyjnej. Spółki Grupy nie stosują rachunkowości zabezpieczeń.

Spółki Grupy współpracują, zarówno w ramach transakcji na rynku pieniężnym, kapitałowym, jak i instrumentów pochodnych z bankami o wysokiej wiarygodności, nie powodując przy tym znacznej koncentracji ryzyka kredytowego.

2.16 Kapitały

Kapitał własny

Kapitał podstawowy obejmuje akcje zwykłe i jest wykazany według wartości nominalnej (zgodnej ze statutem Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego) skorygowanej o skutki hiperinflacji za okres, w którym gospodarka polska zaliczana była do hiperinflacyjnych.

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej – to kwota równa nadwyżce cen obejmowania akcji Jednostki Dominującej ponad ich wartość nominalną. Została ona skorygowana o skutki hiperinflacji za okres, w którym gospodarka polska zaliczana była do hiperinflacyjnych.

Kapitał mniejszości

Kapitał mniejszości stanowi część kapitałów własnych jednostek zależnych objętych konsolidacją pełną, która należy do innych udziałowców (akcjonariuszy) aniżeli jednostki wchodzące w skład Grupy.

Zysk / (strata) netto jednostek zależnych w części należącej do udziałowców (akcjonariuszy) innych niż jednostki wchodzące w skład Grupy stanowi zysk (stratę) mniejszości.

2.17 Świadczenia pracownicze

Jednostki Grupy prowadzą programy wypłaty nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych, w związku z czym tworzą rezerwy na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu wyżej wymienionych świadczeń. Wypłaty z tytułu powyższego programu odpisywane są w koszty rachunku zysków i strat w sposób umożliwiający rozłożenie kosztów tych świadczeń na cały okres zatrudnienia pracowników w spółkach. Wysokość rezerwy jest ustalana przez niezależnego aktuarium metodą wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Spółki Grupy przyjęły politykę ujmowania zysków i strat aktuarialnych w okresie, w którym one powstały. Wszystkie zyski i straty aktuarialne są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Grupa nie tworzy odrębnego funduszu gromadzącego wpłaty na przyszłe świadczenia.

2.18 Rezerwy

Jednostki Grupy tworzą rezerwy na przyszłe zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne. Rezerwy tworzy się wówczas, gdy:

- na jednostce gospodarczej ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

Spółki Grupy tworzą rezerwy na koszty przyszłych napraw gwarancyjnych, gdyż w przypadku usług budowlanych są one zobowiązane do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Jako ogólną zasadę przyjmuje się tworzenie rezerw na koszty napraw gwarancyjnych w wysokości 0,5% przychodów z danego kontraktu. Wartość ta podlega indywidualnej analizie i może ulegać zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Koszty przyszłych napraw gwarancyjnych naliczane są proporcjonalnie do kosztów bezpośrednich kontraktu i obciążają koszty danego kontraktu (koszty wytworzenia sprzedanych produktów).

2.19 Ujmowanie przychodów i kosztów

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, VAT i inne podatki związane ze sprzedażą.

Sprzedaż towarów ujmowana jest w momencie dostarczenia towarów i przekazania prawa własności.

Otrzymane wynagrodzenia za niedostarczone towary oraz niezakończone usługi są ujmowane w bilansie jako otrzymane zaliczki.

Przychody z tytułu realizacji kontraktów budowlanych rozpoznaje się zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy przedstawionymi poniżej.

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są narastająco, w odniesieniu do głównej kwoty należnej, zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności.

Zgodnie z zasadą memoriału Grupa ujmuje w rachunku zysków i strat wszystkie koszty przypadające na dany okres sprawozdawczy niezależnie od okresu ich faktycznego rozliczenia. Koszty poniesione, a nieodnoszące się do danego okresu są ujmowane w aktywach jako rozliczenia międzyokresowe czynne, natomiast koszty nieponiesione a przypadające na dany okres stanowią rozliczenia międzyokresowe bierne.

2.20 Kontrakty budowlane

Spółki Grupy rozpoznają przychody z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych zgodnie z metodą stopnia zaawansowania usługi, mierzonego udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty związane z realizacją kontraktu przekroczą łączne przychody, przewidywana strata (nadwyżka kosztów nad przychodami) obciąża koszty operacyjne.

Jeżeli nie można wiarygodnie oszacować wyniku umowy o budowę, przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów, których odzyskanie jest prawdopodobne.

Grupa prezentuje w aktywach kwoty należne od odbiorców (zamawiających) z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których poniesione koszty powiększone o ujęte zyski (pomniejszone o ujęte straty) przewyższają należności wynikające z faktur częściowych. Nieuregulowane kwoty naliczone i zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy prezentowane są w pozycji „należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności”, natomiast kwoty zatrzymane przez odbiorców – w pozycji „kaucje z tytułu umów o budowę”.

Grupa prezentuje w zobowiązaniach kwoty należne odbiorcom z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają poniesione koszty powiększone o ujęte zyski (pomniejszone o ujęte straty). Nieuregulowane kwoty należne dostawcom, na które Grupa otrzymała faktury, prezentowane są w pozycji „zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania”, natomiast kwoty zatrzymane dostawcom – w pozycji „kaucje z tytułu umów o budowę”.

2.21 Kontrakty deweloperskie

Przychody z działalności deweloperskiej rozpoznawane są w oparciu o dokumenty przenoszące własność na nabywcę, gdy poniesione zostały w 100% koszty na dany etap lub przewidywane koszty zostały w zdecydowanej większości poniesione.

Spółki deweloperskie prowadzą ewidencję pozwalającą na ustalenie kosztów dotyczących poszczególnych elementów składowych projektu, które mogą być przedmiotem oddzielnego zbycia. W momencie rozpoznania przychodów ze sprzedaży Spółka rozpoznaje koszty wytworzenia danej powierzchni, pomniejszając produkcję w toku w proporcji udziału sprzedawanego lokalu w łącznym metrażu danego typu lokali oraz pomniejszając towary w proporcji do udziału gruntu przypadającego na dany lokal.

2.22 Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży

Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży to różnica pomiędzy:

- przychodami ze sprzedaży produkcji podstawowej i innych usług realizowanych w ramach działalności podstawowej jednostek Grupy oraz towarów i materiałów a
- kosztem wytworzenia sprzedanych produktów i usług oraz zakupu sprzedanych towarów i materiałów.

2.23 Zysk / (strata) z działalności operacyjnej

Zysk / (strata) z działalności operacyjnej obejmuje przychody i koszty z działalności operacyjnej bez uwzględnienia kosztów i przychodów finansowych, do których zaliczane są przede wszystkim odsetki, różnice kursowe oraz koszty prowizji i gwarancji bankowych.

2.24 Podatek dochodowy (w tym odroczony podatek dochodowy)

Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych w kraju obliczany jest zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi, natomiast dochody jednostek prowadzących działalność za granicą podlegają opodatkowaniu według lokalnych przepisów, uwzględniając umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, spółki Grupy tworzą rezerwy i ustalają aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenianie są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie w ramach poszczególnych spółek Grupy.

2.25 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Podstawowy podział sprawozdawczości Grupy oparty jest na segmentach branżowych, a uzupełniający na segmentach geograficznych. Organizacja i zarządzanie Grupy odbywają się w podziale na segmenty.

Grupa Budimex działa w obszarze dwóch głównych segmentów branżowych:

- działalność budowlana,
- działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami.

Inne obszary działalności, które nie spełniają warunków, aby zostały uznane za segmenty sprawozdawcze obejmują spółki prowadzące między innymi działalność produkcyjną, usługową i handlową.

Podział działalności na poszczególne segmenty został dokonany poprzez kwalifikację poszczególnych podmiotów według ich podstawowej, statutowej działalności oraz znaczenia działalności spółek na rzecz segmentu. Taki podział odpowiada rozłożeniu zasadniczych ryzyk oraz zwrotów z poniesionych nakładów.

Grupa stosuje jednolitą politykę rachunkowości dla wszystkich segmentów. Transakcje pomiędzy poszczególnymi segmentami dokonywane są na warunkach rynkowych.

Udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności zostały zakwalifikowane do właściwego segmentu ze względu na przedmiot działalności wycenianej tą metodą jednostki.

3. Zmiany zasad sporządzania sprawozdania finansowego

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie wystąpiły zmiany zasad sporządzania sprawozdania finansowego, z wyjątkiem zasad ujawniania zobowiązań warunkowych z tytułu poręczeń i gwarancji. Umowy poręczenia wzajemnego zawarte pomiędzy spółkami Grupy i bankami wykazywane dotychczas oddzielnie w wartościach całkowitych dostępnych limitów na dany dzień bilansowy, w niniejszym sprawozdaniu zostały ujęte w zestawieniu należności i zobowiązań warunkowych w kwotach wykorzystanych limitów na dzień bilansowy.

4. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa Budimex należą:

- kredyty bankowe, pożyczki, leasing finansowy, obligacje, których celem jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy,
- należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i zobowiązania, a także środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe, które powstają w toku bieżącej działalności Grupy,
- instrumenty pochodne, do których należą walutowe kontrakty terminowe typu forward, których celem jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w wyniku zawierania kontraktów budowlanych w walutach obcych.

Grupa Budimex w toku prowadzonej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka finansowego: ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych, ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe oraz ryzyko utraty płynności. Zarząd weryfikuje i ustala zasady zarządzania każdym z wyżej wymienionych ryzyk.

Ryzyko walutowe

Niektóre kontrakty budowlane zawierane przez Spółki Grupy w ramach podstawowej działalności operacyjnej są denominowane w walutach obcych (przede wszystkim w euro oraz dolarach amerykańskich). Przyjęta przez Zarząd polityka zarządzania ryzykiem walutowym polega na zabezpieczaniu przyszłych przepływów pieniężnych na tych kontraktach w celu ograniczenia wpływu zmienności kursów walut na wyniki Grupy. Zgodnie z tą strategią spółki Grupy dokonują zabezpieczania ryzyka walutowego występującego w każdej umowie budowlanej, w której ekspozycja walutowa netto jest istotna. Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym odbywa się głównie poprzez mechanizm zabezpieczenia naturalnego, polegającego na zawieraniu umów z podwykonawcami w walucie kontraktu i tym samym przenoszeniu na nich tego ryzyka. W przypadkach, gdy nie jest to możliwe, ekspozycja walutowa jest zabezpieczana na rynku finansowym poprzez wykorzystanie walutowych kontraktów terminowych (fx forward).

Zgodnie z polityką Grupy ekspozycja na ryzyko walutowe jest systematycznie mierzona, zarówno dla poszczególnych kontraktów budowlanych (poprzez analizę wpływów i wydatków w walucie), jak i dla wszystkich kontraktów łącznie (globalna ekspozycja walutowa). Polityką Zarządu jest zabezpieczenie ekspozycji walutowej netto na poszczególnych kontraktach. Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa zabezpieczyła około 98% globalnej ekspozycji walutowej, w związku z tym pozostałe ryzyko walutowe można uznać za nieistotne.

Spółki Grupy nie stosują rachunkowości zabezpieczeń.

Ryzyko walutowe – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany kursów walut, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych, zmiany kursów walut, które są „realnie możliwe”, oszacowane zostały na poziomie -20% / +20% na dzień 31 grudnia 2008 roku. Na dzień 31 grudnia 2007 roku „realnie możliwy” przedział zmienności kursów walutowych został oszacowany na -5% / +5%. Zmiany dotyczące możliwych zakresów zmian poziomów kursów walutowych, zastosowanych w analizie wrażliwości na dzień 31 grudnia 2008 roku w stosunku do zakresów zastosowanych w analizie wrażliwości sporządzanej według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku, zostały wprowadzone z uwagi na wyższą zmienność poziomów kursów walutowych w drugim półroczu 2008 roku w stosunku do okresów poprzednich.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany kursów walutowych przy założeniu niezmiennych innych czynników (wpływ na wynik roku oraz aktywa netto jest identyczny).

	Wartość nominalna na dzień bilansowy (tys.)	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2008 roku	
		Deprecjacja	Aprecjacja
		złotówki względem pozostałych walut	
		+20%	-20%
Kontrakty forward:			
– EUR	134 397	(110 101)	110 101
– USD	5 248	(1)	1
– GBP	1 700	(1 462)	1 462
Instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych – ekspozycja walutowa netto:			
– EUR	32 450	27 079	(27 079)
– USD	7	4	(4)
– GBP	82	70	(70)
– RUB	(142)	(3)	3
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		(84 414)	84 414
Podatek odroczony		16 039	(16 039)
Łącznie		(68 375)	68 375

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2007 roku	
		Deprecjacja	Aprecjacja
		złotówki względem pozostałych walut	
	(tys.)	+5%	-5%
Kontrakty forward:			
– EUR	129 423	(22 474)	22 474
– USD	7 285	(156)	156
Instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych – ekspozycja walutowa netto:			
– EUR	41 132	7 367	(7 367)
– USD	(15)	(2)	2
– GBP	367	89	(89)
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		(15 176)	15 176
Podatek odroczony		2 883	(2 883)
Łącznie		(12 293)	12 293

Ryzyko stóp procentowych

Ryzyko stóp procentowych występuje głównie w związku z korzystaniem przez spółki Grupy z kredytów bankowych, pożyczek i leasingu finansowego. Powyższe instrumenty finansowe oparte są o zmienne stopy procentowe i narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych.

Ryzyko stóp procentowych związane z istniejącym zadłużeniem zostało uznane za niskie z punktu widzenia wpływu na wyniki Grupy, dlatego też w obecnej chwili zarządzanie tym ryzykiem ogranicza się do bieżącego monitorowania sytuacji rynkowej. W przypadku wzrostu zadłużenia Grupy z tytułu kredytów bankowych zostaną podjęte działania w celu odpowiedniego zabezpieczenia przed zmianą stóp procentowych.

Ryzyko stóp procentowych – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych, zmiany stóp procentowych, które są „racjonalnie możliwe” oszacowane zostały na dzień 31 grudnia 2008 roku na poziomie -2 / +2 punktów procentowych dla złotego, -1,5% / +1,5% dla euro, -0,25% / +0,25% dla dolara amerykańskiego oraz -1% / +1% funta szterlinga i pozostałych walut, natomiast na dzień 31 grudnia 2007 roku na poziomie -1 / +1 punkt procentowy dla złotego oraz dolara amerykańskiego oraz -0,5 / +0,5 punktu procentowego dla euro i pozostałych walut. Jednocześnie założono równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych na potrzeby kalkulacji wrażliwości dyskonta na zmiany stóp procentowych. Zmiany dotyczące możliwych zakresów zmian poziomów stóp procentowych, zastosowanych w analizie wrażliwości na dzień 31 grudnia 2008 roku w stosunku do zakresów zastosowanych w analizie wrażliwości sporządzanej według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku, zostały wprowadzone z uwagi na wyższą zmienność poziomów stóp procentowych w drugim półroczu 2008 roku w stosunku do okresów poprzednich.

Poniżej podano wpływ na wynik roku i aktywa netto według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2008 roku	
		+200 pb (PLN) +150 pb (EUR) +25 pb (USD) +100 pb (inne waluty)	-200 pb (PLN) -150 pb (EUR) -25 pb (USD) -100 pb (inne waluty)
Długoterminowe kaucje z tytułu umów o budowę (dyskonto):		1 673	(1 946)
– ujęte w aktywach (wartość bieżąca)	59 450		
– ujęte w zobowiązaniach (wartość bieżąca)	92 637		
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (wartość nominalna / oprocentowanie)	703 687	13 846	(13 846)
Pożyczki udzielone (wartość nominalna / oprocentowanie)	80 000	800	(800)
Kredyty bankowe i pożyczki (wartość nominalna / oprocentowanie)	(275 401)	(5 464)	5 464
Bony handlowe i skarbowe (wartość bieżąca / oprocentowanie)	99 504	(289)	292
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (wartość bieżąca / oprocentowanie)	(33 968)	(679)	679
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		9 887	(10 157)
Podatek odroczony		(1 879)	1 930
Łącznie		8 008	(8 227)

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2007 roku	
		+100 pb (PLN, USD) + 50 pb (pozostałe)	-100 pb (PLN, USD) - 50 pb (pozostałe)
Długoterminowe kaucje z tytułu umów o budowę (dyskonto):		637	(672)
– ujęte w aktywach (wartość bieżąca)	71 103		
– ujęte w zobowiązaniach (wartość bieżąca)	89 844		
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (wartość nominalna / oprocentowanie)	508 770	4 592	(4 592)
Pożyczki udzielone (wartość nominalna / oprocentowanie)	80 000	800	(800)
Kredyty bankowe i pożyczki (wartość nominalna / oprocentowanie)	(237 394)	(2 307)	2 307
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (wartość bieżąca / oprocentowanie)	(31 073)	(311)	311
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		3 411	(3 446)
Podatek odroczony		(648)	655
Łącznie		2 763	(2 791)

W kalkulacji wrażliwości na zmiany stóp procentowych pominięte zostały:

- obligacje wyemitowane, gdyż oprocentowane są wg stałej stopy procentowej,
- środki pieniężne w kasie i inne środki pieniężne.

Wycena kontraktów forward nie wykazuje wrażliwości na równoległe zmiany stóp procentowych przy nie zmienionych kursach walutowych.

Ryzyko cenowe

W Polsce w ostatnich latach dynamiczny wzrost usług budowlanych spowodował powstanie niedoborów w podaży materiałów budowlanych. Grupa narażona jest na ryzyko cenowe związane ze wzrostem cen najczęściej kupowanych materiałów budowlanych, takich jak: stal i beton, a także materiałów ropopochodnych takich jak: benzyna, olej napędowy, asfalty oraz olej opałowy. Ze względu na zahamowanie tempa wzrostu cen materiałów budowlanych w ostatnim roku ryzyko cenowe ocenia się

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

jako umiarkowane. W wyniku zmian cen materiałów oraz kosztów pracy mogą ulec zmianie ceny usług świadczonych na rzecz Grupy przez firmy podwykonawcze. Ceny w umowach zawartych z inwestorami są stałe przez cały okres realizacji kontraktu – najczęściej od 6 – 36 miesięcy, z kolei umowy z podwykonawcami zawierane są w terminach późniejszych, w miarę postępu poszczególnych prac.

W celu ograniczenia ryzyka cenowego Grupa Budimex na bieżąco monitoruje ceny najczęściej kupowanych materiałów budowlanych, a podpisywane umowy mają odpowiednio dopasowane parametry, dotyczące między innymi czasu trwania kontraktu oraz wartości umowy do sytuacji rynkowej. W ramach Grupy Budimex funkcjonuje Biuro Zakupów Centralnych, które bazując na planach robót budowlanych negocjuje ramowe umowy z dostawcami podstawowych materiałów budowlanych.

Ryzyko kredytowe

Spółki Grupy współpracują, zarówno w ramach transakcji pieniężnych, jak i kapitałowych z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności, nie powodując przy tym znacznej koncentracji ryzyka kredytowego. Jednocześnie Grupa stosuje politykę ograniczającą zaangażowanie kredytowe wobec poszczególnych instytucji finansowych oraz emitentów papierów dłużnych, które są nabywane w ramach lokowania okresowych nadwyżek środków pieniężnych.

Aktywami finansowymi Grupy, które są narażone na podwyższone ryzyko kredytowe są należności z tytułu dostaw i usług. W Grupie Budimex funkcjonuje polityka oceny i weryfikacji ryzyka kredytowego związanego ze wszystkimi kontraktami, zarówno na etapie przedofertowym, jak i w trakcie realizacji.

Każdy kontrahent, przed podpisaniem umowy, jest oceniany pod kątem możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych. W przypadku negatywnej oceny zdolności płatniczych kontrahenta, przystąpienie do kontraktu jest uzależnione od ustanowienia adekwatnych zabezpieczeń finansowych lub majątkowych. Ponadto, w umowach z inwestorami zawierane są klauzule przewidujące prawo do wstrzymania realizacji robót, jeżeli występuje opóźnienie w uregulowaniu należności za wykonane usługi. W miarę możliwości tworzy się również zapisy umowne warunkujące dokonywanie płatności podwykonawcom od wpływu środków od inwestora.

W Grupie nie istnieje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Grupa nie jest narażona na istotne ryzyko kredytowe wobec pojedynczego kontrahenta ani grupy kontrahentów o podobnych cechach. Ryzyko kredytowe dotyczące środków płynnych i pochodnych instrumentów finansowych jest ograniczone, ponieważ kontrahentami Grupy są banki o wysokim ratingu kredytowym przyznanym przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Z wyjątkiem danych przedstawionych w nocie 53, wartość bilansowa aktywów finansowych wykazanych w sprawozdaniu finansowym przed uwzględnieniem strat odpowiada maksymalnej ekspozycji Grupy na ryzyko kredytowe bez uwzględniania wartości otrzymanych zabezpieczeń.

Ryzyko utraty płynności

W celu ograniczania ryzyka utraty płynności, spółki Grupy utrzymują odpowiednią ilość środków pieniężnych oraz zbywalnych papierów wartościowych, a także zawierają umowy o linie kredytowe, które służą jako dodatkowe zabezpieczenie płynności. Do finansowania zakupów inwestycyjnych Grupa wykorzystuje środki własne lub długoterminowe umowy leasingu finansowego zapewniając odpowiednią trwałość struktury finansowania dla tego rodzaju aktywów.

Zarządzanie płynnością wspomagane jest obowiązującym systemem raportowania prognoz płynności przez spółki Grupy.

Struktura zapadalności zobowiązań finansowych przedstawiona została w notach 25 i 26. Obecna dobra sytuacja finansowa Grupy Budimex w zakresie płynności i dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania na stwarza zagrożenia dla finansowania działalności Grupy.

5. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zwrócić kapitał akcjonariuszom, wyemitować nowe akcje, jak również wypłacić dywidendę. W roku 2008 oraz 2007 nie wprowadzono żadnych zmian do celów i zasad procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, kaucje z tytułu umów o budowę, kwoty należne odbiorcom z tytułu umów o budowę, otrzymane zaliczki oraz zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych oraz bony handlowe i skarbowe. Poszczególne pozycje zostały powiększone o odpowiednie wartości środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz zobowiązań grup do zbycia.

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Oprocentowane kredyty i pożyczki	314 283	277 179
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	1 544 105	1 396 866
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(704 338)	(516 920)
Minus bony handlowe i skarbowe	(99 504)	-
Zadłużenie netto	1 054 546	1 157 125
Kapitał własny	644 729	536 291
Kapitał i zadłużenie netto	1 699 275	1 693 416
Wskaźnik dźwigni	62,1%	68,3%

6. Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

6.1 Ważne oszacowania księgowe

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości, które znajdują odzwierciedlenie w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Rzeczywiste wyniki mogą się różnić od tych szacunków. Szacunki Grupy dotyczą między innymi utworzonych rezerw, wyceny kontraktów budowlanych, odpisów aktualizujących wartość aktywów, rozliczeń międzyokresowych oraz przyjętych stawek amortyzacyjnych. Istotne założenia, nieopisane w niniejszym punkcie, przyjęte przy szacowaniu powyższych wartości zostały omówione w punkcie 2 „Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości”.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne

W przypadku usług budowlanych, spółki Grupy Budimex są zobowiązane do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Jako ogólną zasadę przyjmuje się tworzenie rezerw na koszty napraw gwarancyjnych w wysokości 0,5% przychodów z danego kontraktu. Wartość ta podlega jednak indywidualnej analizie i może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Kwoty rezerw na naprawy gwarancyjne zaprezentowane zostały w nocie 30.

Spółki nieprowadzące działalności budowlanej na dzień bilansowy szacują ryzyko związane z udzielaniem gwarancji na swoje produkty lub usługi na podstawie danych historycznych oraz bieżących szacunków.

Niezafakturowane usługi podwykonawców

Większość kontraktów budowlanych spółki Grupy realizują jako generalny wykonawca, korzystając w szerokim zakresie z usług podwykonawców. Wykonane prace budowlane podlegają zatwierdzeniu przez zlecającego w procesie odbioru robót poprzez podpisanie odpowiedniego protokołu oraz wystawienie faktury. Na każdy dzień bilansowy istnieje znaczna część wykonanych, ale niepotwierdzonych i niezafakturowanych prac przez podwykonawców, które spółki Grupy ujmują jako koszty kontraktu zgodnie z zasadą memoriałową. Wysokość kosztów podwykonawców z tytułu wykonanych, ale niezafakturowanych prac jest określana przez służby techniczne na podstawie fizycznego obmiaru wykonanych robót i mogłaby się różnić od wartości określonej w formalnym procesie odbioru robót budowlanych.

Rozliczenia podatkowe

W Polsce obowiązują liczne regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego, podatku dochodowego od osób prawnych i składek na ubezpieczenia społeczne. Przepisy dotyczące tych podatków podlegają częstym zmianom, co powoduje występowanie w nich niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i podatnikami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład kontroli celnej czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat. Odpowiednie władze kontrolne uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Istnieje ryzyko, że odpowiednie władze zajmą odmienne niż spółki Grupy stanowisko w zakresie interpretacji przepisów, co mogłoby mieć znaczący wpływ na zobowiązania podatkowe Grupy.

Rezerwy na sprawy sporne

Spółki Grupy są stronami postępowań sądowych. Departamenty prawne oraz zarządy spółek Grupy dokonują szczegółowej analizy potencjalnych ryzyk związanych z prowadzonymi sprawami i na tej podstawie podejmują decyzje o konieczności ujęcia skutków tych postępowań w księgach spółek Grupy oraz wysokości rezerwy.

Wpływ obecnej sytuacji na rynku na szacunki wybranych pozycji bilansu

Wpływ obecnej sytuacji na rynku nieruchomości na wycenę zapasów został opisany w notce 22. Wyższy zakres zmienności poziomów kursów walutowych został uwzględniony w analizie wrażliwości w notce 4.

6.2 Ważne osądy przy stosowaniu zasad rachunkowości**Rozpoznawanie sprzedaży na kontraktach budowlanych**

Przychody z wykonania kontraktów budowlanych, w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach obrotowych – ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania, mierzonego udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi (budżet kontraktu). Budżety poszczególnych kontraktów podlegają formalnemu procesowi aktualizacji (rewizji) w oparciu o bieżące informacje trzykrotnie w ciągu roku i są zatwierdzane przez Zarząd. W przypadku zaistnienia zdarzeń pomiędzy oficjalnymi rewizjami budżetu, które w istotny sposób wpływają na wynik kontraktu wartość całkowitych przychodów lub kosztów kontraktu może zostać zaktualizowana wcześniej.

Jeżeli stopień zaawansowania niezakończonych usług nie może być na dzień bilansowy ustalony w sposób wiarygodny, to przychód ustala się w wysokości poniesionych w danym okresie obrotowym kosztów, nie wyższych jednak od kosztów, których pokrycie w przyszłości przez zamawiającego jest prawdopodobne.

7. Działalność zaniechana

W 2008 oraz 2007 roku, nie wystąpiła działalność zaniechana w rozumieniu MSSF 5.

8. Podmioty wchodzące w skład Grupy Budimex

Wykaz podmiotów zależnych i współzależnych wchodzących w skład Grupy Budimex:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym oraz liczbie głosów (%)	
		31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Budimex Dromex SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%
Mostostal Kraków SA	Kraków / Polska	100,00%	100,00%
Sprzęt-Transport Sp. z o.o. ¹	Kraków / Polska	100,00%	100,00%
Centrum Konferencyjne „Budimex” Sp. z o.o.	Licheń / Polska	100,00%	100,00%
Budimex Danwood Sp. z o.o. ²	Bielsk Podlaski / Polska	100,00%	100,00%
Budimex Inwestycje Sp. z o.o. ³	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%
Budimex Auto-Park Sp. z o.o. ⁴	Bydgoszcz / Polska	100,00%	100,00%
Budimex Bau GmbH	Walluf / Niemcy	100,00%	100,00%
MK Logistic Sp. z o.o. (w likwidacji)	Zabrze / Polska	100,00%	100,00%
ZAO Budimex	Kaliningrad / Rosja	100,00%	100,00%
Dromex Oil Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa / Polska	97,93%	97,93%
Budimex Dromex SA Sygnity SA Sp. j. ⁵	Warszawa / Polska	67,00%	67,00%
Budimex Nieruchomości Sp. z o.o. ⁶	Warszawa / Polska	50,00%	50,00%
Zarat SA ⁷	Warszawa / Polska	-	100,00%
Budchem Sp. z o.o. ⁸	Police / Polska	-	51,04%
Ost Wood ⁹	Grodno / Białoruś	-	51,00%

¹) Sprzęt Transport Sp. z o.o. została zaklasyfikowana na dzień 31 grudnia 2007 roku do grup do zbycia (patrz nota 13)

²) Poprzednia nazwa spółki: Unibud Sp. z o.o.

³) Poprzednia nazwa spółki: Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.

⁴) Poprzednia nazwa spółki: Auto-Park Bydgoszcz Sp. z o.o.

⁵) Poprzednia nazwa spółki: Budimex Dromex SA Computerland SA Sp. j.

⁶) Poprzednia nazwa spółki: Budimex Nieruchomości Inwestycje Sp. z o.o.

⁷) Spółka włączona do Budimex Inwestycje Sp. z o.o. w dniu 1 lipca 2008 roku. Obie spółki konsolidowane były metodą pełną i w związku z tym transakcja ta nie miała wpływu na sprawozdanie skonsolidowane (patrz nota 45)

⁸) Udziały w spółce sprzedane w dniu 23 kwietnia 2008 roku (patrz nota 45)

⁹) Spółka zlikwidowana w dniu 15 marca 2008 roku

9. Informacje dotyczące segmentów działalności

Podstawowy układ sprawozdawczy – segmenty branżowe

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa prowadzi działalność w ramach następujących segmentów branżowych:

- działalność budowlana
- działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami.

Działalność budowlana obejmuje świadczenie szeroko rozumianych usług budowlano–montażowych wykonywanych w kraju i za granicą i jest prowadzona przez następujące spółki Grupy:

- Budimex SA
- Budimex Dromex SA
- Budchem Sp. z o.o. (sprzedana w dniu 23 kwietnia 2008 roku)
- Sprzęt Transport Sp. z o.o.
- Mostostal Kraków SA
- Budimex Bau GmbH.

Segment działalności deweloperskiej i zarządzania nieruchomościami obejmuje przygotowywanie gruntów pod inwestycje, prowadzenie projektów inwestycyjnych w zakresie budownictwa mieszkaniowego, sprzedaż mieszkań oraz wynajem i obsługę nieruchomości na własny rachunek. Do tego segmentu zakwalifikowano poniższe podmioty:

- Budimex Inwestycje Sp. z o.o.
- Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.
- Zarat SA (spółka włączona do Budimex Inwestycje Sp. z o.o. w dniu 1 lipca 2008 roku)
- Centrum Konferencyjne „Budimex” Sp. z o.o.
- Budimex Auto–Park Sp. z o.o.

Inne obszary działalności nie spełniają warunków, aby zostały uznane za segmenty sprawozdawcze. W ramach pozostałej działalności ujęto pozostałe podmioty wchodzące w skład Grupy, które prowadzą głównie działalność produkcyjną, usługową i handlową.

Podstawowy układ sprawozdawczy – segment branżowe

Wyniki segmentów za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wyłączenia	Wartość skonsolidowana
Przychody ze sprzedaży na zewnątrz	3 047 193	167 875	134 925	-	3 349 993
Przychody ze sprzedaży innym segmentom	161 560	2 214	-	(163 774)	-
Przychody ze sprzedaży ogółem	3 208 753	170 089	134 925	(163 774)	3 349 993
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów na zewnątrz	(2 718 004)	(115 776)	(128 451)	-	(2 962 231)
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów innym segmentom	(132 950)	(2 818)	-	135 768	-
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów ogółem	(2 850 954)	(118 594)	(128 451)	135 768	(2 962 231)
Wynik brutto ze sprzedaży	357 799	51 495	6 474	(28 006)	387 762
Koszty sprzedaży	(15 225)	(5 707)	(3 922)	30	(24 824)
Koszty ogólnego zarządu	(121 449)	(12 737)	(7 885)	9 011	(133 060)
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	(28 601)	5 302	(2 053)	(3 468)	(28 820)
Strata z instrumentów pochodnych	(78 408)	-	(10 468)	-	(88 876)
Wynik segmentu	114 116	38 353	(17 854)	(22 433)	112 182
Przychody / (koszty) finansowe netto					24 348
Udział w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	2 939	-	2 939
Podatek dochodowy					(34 647)
Zysk netto					104 822

Podstawowy układ sprawozdawczy – segmenty branżowe (cd.)

Wyniki segmentów za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wyłączenia	Wartość skonsolidowana
Przychody ze sprzedaży na zewnątrz	2 711 866	215 960	148 085	-	3 075 911
Przychody ze sprzedaży innym segmentom	137 420	2 411	-	(139 831)	-
Przychody ze sprzedaży ogółem	2 849 286	218 371	148 085	(139 831)	3 075 911
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów na zewnątrz	(2 624 932)	(150 627)	(152 101)	-	(2 927 660)
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów innym segmentom	(123 281)	(7 320)	-	130 601	-
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów ogółem	(2 748 213)	(157 947)	(152 101)	130 601	(2 927 660)
Wynik brutto ze sprzedaży	101 073	60 424	(4 016)	(9 230)	148 251
Koszty sprzedaży	(18 459)	(4 322)	(3 498)	40	(26 239)
Koszty ogólnego zarządu	(100 714)	(16 389)	(8 230)	10 703	(114 630)
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	(24 436)	5 714	(1 835)	(498)	(21 055)
Zysk z instrumentów pochodnych	35 610	-	6 104	-	41 714
Wynik segmentu	(6 926)	45 427	(11 475)	1 015	28 041
Przychody / (koszty) finansowe netto					(16 077)
Udział w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	1 619	-	1 619
Podatek dochodowy					543
Zysk netto					14 126

Podstawowy układ sprawozdawczy – segmenty branżowe (cd.)Pozostałe pozycje dotyczące segmentów ujęte w rachunku zysków i strat **za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku** to:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wartość skonsolidowana
Amortyzacja	(17 411)	(1 915)	(2 666)	(21 992)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących należności	(11 405)	(475)	(2 891)	(14 771)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących zapasy	(2 169)	-	(45)	(2 214)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących składniki rzeczowego majątku trwałego oraz nieruchomości inwestycyjnych	47	(130)	-	(83)
(Utworzenie) / odwrócenie pozostałych odpisów aktualizujących	-	-	-	-
Inne przychody / (koszty) niepieniężne*	(46 803)	(1 769)	(385)	(48 957)

Pozostałe pozycje dotyczące segmentów ujęte w rachunku zysków i strat **za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku** to:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wartość skonsolidowana
Amortyzacja	(18 921)	(1 778)	(2 910)	(23 609)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących należności	(786)	(15)	(1 683)	(2 484)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących zapasy	(18)	(52)	(156)	(226)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących składniki rzeczowego majątku trwałego oraz nieruchomości inwestycyjnych	-	4 800	-	4 800
(Utworzenie) / odwrócenie pozostałych odpisów aktualizujących	9	-	-	9
Inne przychody / (koszty) niepieniężne*	4 452	(833)	(120)	3 499

*) Inne przychody / (koszty) niepieniężne obejmują rozwiązanie / (zawiązanie) rezerw na straty na kontraktach oraz na naprawy gwarancyjne.

Podstawowy układ sprawozdawczy – segmenty branżowe (cd.)Aktywa i zobowiązania oraz nakłady inwestycyjne segmentów **na dzień 31 grudnia 2008 roku** oraz przedstawiają się w sposób następujący:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wyłączenia	Wartość skonsolidowana
Aktywa segmentu	1 979 594	685 538	35 642	(169 700)	2 531 074
Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności	-	-	21 028	-	21 028
Nieprzypisane aktywa segmentu					246 089
Skonsolidowane aktywa ogółem					2 798 191
Zobowiązania segmentu	1 527 693	238 802	32 318	(33 521)	1 765 292
Nieprzypisane zobowiązania segmentu					388 170
Skonsolidowane zobowiązania ogółem					2 153 462
Nakłady inwestycyjne	28 303	471	2 789	(97)	31 466

Aktywa segmentów obejmują głównie rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne, zapasy, instrumenty pochodne, należności i środki pieniężne z działalności operacyjnej. Nie obejmują natomiast pożyczek udzielonych, aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz należności z tytułu podatku dochodowego.

Zobowiązania segmentów obejmują zobowiązania operacyjne (w tym instrumenty pochodne), nie obejmują zobowiązań z tytułu podatku dochodowego, z tytułu kredytów, pożyczek i innych zewnętrznych źródeł finansowania oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nakłady inwestycyjne obejmują zwiększenia rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych, wartości niematerialnych oraz finansowych aktywów trwałych.

Podstawowy układ sprawozdawczy – segmenty branżowe (cd.)Aktywa i zobowiązania oraz nakłady inwestycyjne segmentów **na dzień 31 grudnia 2007 roku** przedstawiają się w sposób następujący:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wylączenia	Wartość skonsolidowana
Aktywa segmentu	1 728 159	605 388	45 449	(250 168)	2 128 828
Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności	-	-	30 408	-	30 408
Nieprzypisane aktywa segmentu					185 048
Skonsolidowane aktywa ogółem					2 344 284
Zobowiązania segmentu	1 349 501	243 656	33 681	(114 781)	1 512 057
Nieprzypisane zobowiązania segmentu					295 936
Skonsolidowane zobowiązania ogółem					1 807 993
Nakłady inwestycyjne	33 247	756	1 292	(701)	34 594

Uzupełniający układ sprawozdawczy – segmenty geograficzne

Grupa Budimex prowadzi działalność na rynku krajowym, jak również na rynkach zagranicznych. Uzupełniający podział segmentów w układzie geograficznym przedstawia się następująco:

- rynek krajowy,
- rynek niemiecki,
- rynki wschodnie (Rosja, Ukraina, Litwa, Łotwa, Białoruś, Uzbekistan, Kazachstan),
- pozostałe rynki (Irlandia, Węgry, Czechy, Słowacja).

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów

	2008	2007
Rynek krajowy	3 070 827	2 663 190
Rynek niemiecki	250 874	302 193
Rynki wschodnie	1 983	68 619
Pozostałe rynki	26 309	41 909
Ogółem	3 349 993	3 075 911

Suma aktywów

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Rynek krajowy	2 747 421	2 264 372
Rynek niemiecki	47 905	68 939
Rynki wschodnie	1 284	6 874
Pozostałe rynki	1 581	4 099
Ogółem	2 798 191	2 344 284

Nakłady inwestycyjne

	2008	2007
Rynek krajowy	31 110	34 244
Rynek niemiecki	356	225
Rynki wschodnie	-	-
Pozostałe rynki	-	125
Ogółem	31 466	34 594

Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży odpowiada lokalizacji klientów i jest zgodny z wewnętrzną strukturą organizacyjną Grupy oraz systemem wewnętrznej sprawozdawczości finansowej.

Podział łącznej kwoty aktywów oraz wydatków inwestycyjnych odpowiada lokalizacji oddziałów oraz podmiotów zagranicznych wchodzących w skład Grupy.

10. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu	Budynki i budowie	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa i trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2008 roku	6 757	43 378	131 964	21 406	14 119	1 514	219 138
Zwiększenia:	1 304	1 022	65 162	8 086	2 471	(1 371)	76 674
– zakup (w tym: przyjęcie w leasing)	1 165	535	22 693	1 218	1 352	1 248	28 211
– przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	152	2 627	163	35	(2 977)	-
– zwiększenie środków trwałych w budowie	-	-	-	-	-	354	354
– przeniesienie z grup do zbycia	106	335	39 786	6 562	887	4	47 680
– różnice kursowe	-	-	56	143	197	-	396
– inne zwiększenia	33	-	-	-	-	-	33
Zmniejszenia:	-	(1 330)	(4 600)	(1 542)	(1 042)	(59)	(8 573)
– sprzedaż	-	(1 279)	(3 257)	(1 187)	(500)	(59)	(6 282)
– likwidacja, złomowanie	-	(38)	(1 038)	(182)	(346)	-	(1 604)
– zmiana stanu Grupy	-	(13)	(305)	(154)	(196)	-	(668)
– różnice kursowe	-	-	-	(19)	-	-	(19)
Wartość brutto na 31 grudnia 2008 roku	8 061	43 070	192 526	27 950	15 548	84	287 239
Umorzenie na 1 stycznia 2008 roku	-	(9 538)	(85 524)	(14 208)	(9 840)	-	(119 110)
Zmiany za okres:	-	(1 600)	(37 118)	(6 054)	(1 587)	-	(46 359)
– amortyzacja bieżąca (nota 35)	-	(1 973)	(14 392)	(1 951)	(1 379)	-	(19 695)
– sprzedaż	-	341	2 793	996	85	-	4 215
– likwidacja, złomowanie	-	-	969	181	334	-	1 484
– zmiana stanu Grupy	-	3	275	97	153	-	528
– przeniesienie z grup do zbycia	-	29	(26 754)	(5 254)	(632)	-	(32 611)
– różnice kursowe	-	-	(45)	(122)	(149)	-	(316)
– inne	-	-	36	(1)	1	-	36
Umorzenie na 31 grudnia 2008 roku	-	(11 138)	(122 642)	(20 262)	(11 427)	-	(165 469)

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa i trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Odpisy z tytułu utraty wartości na 1 stycznia 2008 roku	(6)	(2 567)	(47)	-	(350)	-	(2 970)
– zwiększenia (nota 37)	-	(178)	-	-	-	-	(178)
– przeniesienie z grup do zbycia	-	-	(1 026)	(538)	-	-	(1 564)
– odwrócenie odpisów aktualizujących w wyniku zmiany wyceny ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych (nota 37)	-	-	47	-	48	-	95
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31 grudnia 2008 roku	(6)	(2 745)	(1 026)	(538)	(302)	-	(4 617)
Wartość netto na 1 stycznia 2008 roku	6 751	31 273	46 393	7 198	3 929	1 514	97 058
Wartość netto na 31 grudnia 2008 roku	8 055	29 187	68 858	7 150	3 819	84	117 153

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa i trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2007 roku	5 907	43 064	154 388	28 431	16 478	5 172	253 440
Zwiększenia:	1 005	1 180	20 880	2 854	1 240	33	27 192
– zakup (w tym: przyjęcie w leasing)	1 005	182	18 767	2 737	1 173	1 545	25 409
– przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	945	2 097	47	60	(3 149)	-
– przyjęcie na środki trwałe w budowie	-	-	-	-	-	1 637	1 637
- inne zwiększenia	-	53	16	70	7	-	146
Zmniejszenia:	(155)	(866)	(43 304)	(9 879)	(3 599)	(3 691)	(61 494)
– sprzedaż	(36)	(219)	(2 719)	(2 721)	(305)	-	(6 000)
– przeniesienie do aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	(119)	(556)	(39 386)	(6 849)	(917)	(3 286)	(51 113)
– likwidacja, złomowanie	-	(3)	(1 018)	(90)	(2 160)	-	(3 271)
– różnice kursowe	-	(87)	(34)	(129)	(64)	-	(314)
– inne	-	(1)	(147)	(90)	(153)	(405)	(796)
Wartość brutto na 31 grudnia 2007 roku	6 757	43 378	131 964	21 406	14 119	1 514	219 138
Umorzenie na 1 stycznia 2007 roku	-	(8 113)	(98 552)	(20 709)	(11 789)	-	(139 163)
Zmiany za okres:	-	(1 425)	13 028	6 501	1 949	-	20 053
– amortyzacja bieżąca (nota 35)	-	(1 736)	(15 592)	(1 801)	(1 292)	-	(20 421)
– sprzedaż	-	32	2 268	2 094	114	-	4 508
– likwidacja, złomowanie	-	3	962	90	2 086	-	3 141
– przeniesienie do aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	265	27 200	5 648	750	-	33 863
– różnice kursowe	-	25	30	134	88	-	277
– inne	-	(14)	(1 840)	336	203	-	(1 315)
Umorzenie na 31 grudnia 2007 roku	-	(9 538)	(85 524)	(14 208)	(9 840)	-	(119 110)

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa i trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Odpisy z tytułu utraty wartości na 1 stycznia 2007 roku	(6)	(7 367)	(3 044)	(620)	(417)	-	(11 454)
– zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
– odwrócenie odpisów aktualizujących w wyniku zmiany wyceny ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych (nota 37)	-	4 800	-	-	-	-	4 800
– odwrócenie odpisów aktualizujących w wyniku sprzedaży	-	-	1 971	82	92	-	2 145
– przeniesienie do aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	1 026	538	(25)	-	1 539
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31 grudnia 2007 roku	(6)	(2 567)	(47)	-	(350)	-	(2 970)
Wartość netto na 1 stycznia 2007 roku	5 901	27 584	52 792	7 102	4 272	5 172	102 823
Wartość netto na 31 grudnia 2007 roku	6 751	31 273	46 393	7 198	3 929	1 514	97 058

Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych została ujęta w następujących pozycjach rachunku zysków i strat:

	2008	2007
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	17 717	18 405
Koszty ogólnego zarządu	1 882	1 936
Inne koszty	96	80
Ogółem	19 695	20 421

Grupa jako leasingobiorca używa na podstawie umów leasingu finansowego następujące rzeczowe aktywa trwałe:

	31 grudnia 2008 roku		31 grudnia 2007 roku	
	Wartość początkowa – aktywowany leasing finansowy	Wartość bilansowa netto	Wartość początkowa – aktywowany leasing finansowy	Wartość bilansowa netto
Urządzenia techniczne i maszyny	52 669	40 827	34 342	28 216
Środki transportu	4 247	3 151	3 682	3 139
Inne środki trwałe	219	42	334	202
Ogółem	57 135	44 020	38 358	31 557

Na dzień 31 grudnia 2008 roku na rzeczowych aktywach trwałych jednostek wchodzących w skład Grupy ustanowione były zabezpieczenia w kwocie 13 284 tysiące złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2007 roku w wysokości 13 534 tysiące euro oraz 13 284 tysiące złotych. Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych, na których zostały ustanowione zabezpieczenia, na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 11 191 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2007 roku – 27 314 tysięcy złotych.

Łączna kwota otrzymanych bądź należnych odszkodowań w odniesieniu do tych środków trwałych, które straciły na wartości lub zostały utracone w 2008 roku wynosi 178 tysięcy złotych (w 2007 roku: 166 tysięcy złotych).

11. Nieruchomości inwestycyjne

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Grunty	26	44
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	256	242
Budynki i budowle	4 275	4 361
Inne nieruchomości	138	163
Nieruchomości inwestycyjne ogółem	4 695	4 810
<i>Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych</i>	<i>53 626</i>	<i>44 695</i>

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Zmiany nieruchomości inwestycyjnych w 2008 oraz 2007 roku przedstawiały się następująco:

	2008	2007
Stan na początek okresu		
Wartość brutto	7 830	11 897
Umorzenie (w tym skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości)	(3 020)	(3 518)
Wartość netto na początek okresu	4 810	8 379
Zmiany w ciągu roku		
Nabycie	90	-
Zbycie	(17)	(1 644)
Przyjęcie z rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	349
Przeniesienie do aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	(1 996)
Amortyzacja (nota 35)	(205)	(277)
Inne zmiany	17	(1)
Stan na koniec okresu	-	-
Wartość brutto	7 861	7 830
Umorzenie (w tym skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości)	(3 166)	(3 020)
Wartość netto	4 695	4 810

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku jednostki Grupy nie posiadały istotnych obciążeń o charakterze praworzeczowym i obligacyjnym ustanowionych na nieruchomościach inwestycyjnych.

Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych za rok 2008 i 2007 została ujęta rachunku zysków i strat w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów i usług.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku nie były dokonane wyceny nieruchomości przez niezależnego specjalistę. Spółka dokonała wyceny nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2008 roku. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych w kwocie 24 220 tysięcy złotych została oszacowana na podstawie przedwstępnych umów sprzedaży oraz ofert zakupu, 14 633 tysiące złotych w oparciu o wartość rynkową podobnych nieruchomości inwestycyjnych oraz 14 773 tysięcy złotych na podstawie zdyskontowanych prognozowanych pieniężnych przepływów netto. Wyceny te potwierdziły, iż nie nastąpiła utrata wartości nieruchomości inwestycyjnych posiadanych przez Grupę.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość nieruchomości inwestycyjnych została oszacowana w oparciu o wycenę niezależnego specjalisty według stanu na dzień 31 października 2006 roku.

Spółki Grupy ujęły w rachunku zysków i strat następujące kwoty przychodów i kosztów związanych z nieruchomościami inwestycyjnymi:

	2008	2007
Przychody z opłat czynszowych	6 893	8 519
Bezpośrednie koszty operacyjne (w tym koszty napraw i konserwacji) powstałe z nieruchomości inwestycyjnych, które przyniosły przychody z opłat czynszowych	6 760	1 907
Bezpośrednie koszty operacyjne (w tym koszty napraw i konserwacji) powstałe z nieruchomości inwestycyjnych, które nie przyniosły przychodów z opłat czynszowych	9	3 553

12. Wartości niematerialne

	Oprogramowanie komputerowe	Nabyte koncesje, patenty, licencje	Pozostałe	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2008 roku	17 916	4 176	163	22 255
Zwiększenia:	1 001	599	2	1 602
– zakup	917	-	-	917
– przeniesienie z grup do zbycia	20	-	-	20
– różnice kursowe	64	599	2	665
Zmniejszenia:	(136)	-	-	(136)
– zmiana składu Grupy	(54)	-	-	(54)
– likwidacja	(82)	-	-	(82)
Wartość brutto na 31 grudnia 2008 roku	18 781	4 775	165	23 721
Umorzenie na 1 stycznia 2008 roku	(15 470)	(1 503)	(124)	(17 097)
Zmiany za okres:	(1 722)	(567)	(6)	(2 295)
– amortyzacja bieżąca (nota 35)	(1 790)	(297)	(5)	(2 092)
– zmiana składu Grupy	54	-	-	54
– likwidacja	82	-	-	82
– różnice kursowe	(58)	(270)	(1)	(329)
– przeniesienie z grup do zbycia	(8)	-	-	(8)
– inne	(2)	-	-	(2)
Umorzenie na 31 grudnia 2008 roku	(17 192)	(2 070)	(130)	(19 392)
Wartość netto na 1 stycznia 2008 roku	2 446	2 673	39	5 158
Wartość netto na 31 grudnia 2008 roku	1 589	2 705	35	4 329
	Oprogramowanie komputerowe	Nabyte koncesje, patenty, licencje	Pozostałe	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2007 roku	17 615	4 424	160	22 199
Zwiększenia:	337	5	4	346
– zakup	209	5	4	218
– inne	128	-	-	128
Zmniejszenia:	(36)	(253)	(1)	(290)
– różnice kursowe	(26)	(253)	(1)	(280)
– inne zmniejszenia	(10)	-	-	(10)
Wartość brutto na 31 grudnia 2007 roku	17 916	4 176	163	22 255
Umorzenie na 1 stycznia 2007 roku	(12 905)	(1 281)	(119)	(14 305)
Zmiany za okres:	(2 565)	(222)	(5)	(2 792)
– amortyzacja bieżąca (nota 35)	(2 592)	(314)	(5)	(2 911)
– różnice kursowe	21	92	-	113
– inne	6	-	-	6
Umorzenie na 31 grudnia 2007 roku	(15 470)	(1 503)	(124)	(17 097)
Wartość netto na 1 stycznia 2007 roku	4 710	3 143	41	7 894
Wartość netto na 31 grudnia 2007 roku	2 446	2 673	39	5 158

Amortyzacja wartości niematerialnych została ujęta w następujących pozycjach rachunku zysków i strat:

	2008	2007
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	375	495
Koszty ogólnego zarządu	1 707	2 406
Inne koszty	10	10
Ogółem	2 092	2 911

Grupa nie posiada istotnych wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku jednostki wchodzące w skład Grupy nie posiadały istotnych obciążeń wartości niematerialnych o charakterze prawnorzeczowym i obligacyjnym.

W 2008 oraz 2007 roku nie dokonywano odpisów aktualizujących wartości niematerialne.

13. Aktywa trwałe (grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, w tym	39	5 401
— rzeczowe aktywa trwałe	-	3 405
— nieruchomości inwestycyjne	39	1 996
Grupy do zbycia	-	25 077
Ogółem	39	30 478

Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa Budimex wykazała w ramach aktywów obrotowych budynki oraz nieruchomości gruntowe, które ujmowane były w ramach nieruchomości inwestycyjnych oraz rzeczowych aktywów trwałych (jako środki trwałe w budowie). Są to aktywa trwałe, w stosunku do których podpisane zostały przedwstępne umowy sprzedaży; umowy ostateczne sprzedaży powinny zostać podpisane w 2009 roku.

W wyniku zakwalifikowania tych aktywów do grupy przeznaczonych do sprzedaży nie zostały rozpoznane odpisy aktualizujące ich wartości, gdyż ceny umowne tych aktywów minus koszty sprzedaży będą wyższe od ich wartości bilansowych. Od momentu przekwalifikowania tych aktywów Grupa zaprzestała ich amortyzacji.

Wszystkie aktywa trwałe zakwalifikowane jako przeznaczone do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2008 roku ujmowane były w ramach segmentu „Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska”.

Grupy do zbycia

W związku z faktem, iż w 2007 roku prowadzony był aktywny program znalezienia nabywcy i sprzedania spółki Sprzęt Transport. Sp. z o.o., która zaliczana jest do segmentu budowlanego, aktywa oraz zobowiązania tej spółki zaprezentowane zostały na dzień 31 grudnia 2007 roku w kategorii przeznaczonych do sprzedaży. Ponieważ spółka ta nie stanowi odrębnej, ważnej działalności, ani odrębnego geograficznego obszaru działalności nie spełniała definicji działalności zaniechanej.

W dniu 17 lutego 2009 roku Budimex Dromex SA otrzymała pismo, w którym Gastel SA, spółka która podpisała w dniu 28 marca 2008 roku warunkową umowę zakupu 100% udziałów w spółce Sprzęt Transport Sp. z o.o., zrezygnowała z nabycia w/w udziałów z powodu nieuzyskania finansowania.

W związku z powyższym na dzień 31 grudnia 2008 roku spółka Sprzęt Transport Sp. z o.o. przestała być klasyfikowana jako grupy do zbycia. Koszt zaniechanej amortyzacji za rok 2008, kiedy spółka była zakwalifikowana jako grupy do zbycia, obciążył wynik drugiego półrocza 2008 roku w wysokości 2 868 tysięcy złotych.

14. Wartość firmy jednostek podporządkowanych

Wartość firmy wykazana w bilansie o wartości 73 237 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku dotyczy spółki Budimex Dromex SA.

Test na utratę wartości przez wartość firmy

Wartość firmy przyporządkowuje się do ośrodków Grupy wypracowujących środki pieniężne. Dla wartości firmy powstałej przy nabyciu akcji Budimeksu Dromeksu SA przez Jednostkę Dominującą przyjmuje się, że ośrodkiem wypracowującym środki pieniężne jest cała spółka, zaliczana do segmentu budowlanego.

Wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustala się na podstawie wyliczeń wartości użytkowej. Wyliczenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych przyjętych w trzyletnich budżetach zatwierdzonych przez Zarząd. Przepływy pieniężne wykraczające poza okres trzyletni oszacowano na stałym poziomie. Stopa wzrostu nie przewyższa długoterminowej przeciętnej stopy wzrostu dla branży budowlanej, w której funkcjonuje ośrodek wypracowujący środki pieniężne. W wyliczeniach przyjęto marżę brutto na poziomie pomiędzy 8,0% a 8,8%, natomiast wykorzystana stopa dyskontowa wyniosła 15,9% (po ubruttowaniu). Zarząd ustalił budżetowaną marżę brutto na podstawie wyników historycznych oraz swoich przewidywań co do rozwoju rynku. Średnie ważone przeciętne stopy wzrostu zgodne są z prognozami przedstawionymi w raportach branżowych. Zastosowana stopa dyskonta to stopa przed opodatkowaniem, odzwierciedlająca konkretne zagrożenia dotyczące poszczególnych segmentów.

Na podstawie testu na utratę wartości przez wartość firmy, który został przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2008 roku, Zarząd stwierdził, że nie ma potrzeby dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

15. Wspólne przedsięwzięcia

Współkontrolowane podmioty

Grupa Budimex posiada pięćdziesięcioprocentowy udział w spółce Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.

Ponadto Grupa Budimex współkontroluje spółkę Budimex Dromex SA Sygnity SA Sp. j., w której posiada 67% udziału. Spółka ta powołana została do realizacji kontraktu „Budowa siedziby Operatora Systemu Przesyłowego wraz z infrastrukturą zewnętrzną Bielawa k/Warszawy”.

Następujące kwoty odpowiadają udziałowi Grupy w aktywach, zobowiązaniach, oraz przychodach ze sprzedaży, kosztach i w wyniku finansowym współkontrolowanych podmiotów.

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Aktywa trwałe	6 026	7 924
Aktywa obrotowe	613 308	490 052
Aktywa ogółem	619 334	497 976
Zobowiązania długoterminowe	287 707	235 005
Zobowiązania krótkoterminowe	164 309	97 246
Zobowiązania ogółem	452 016	332 251
Aktywa netto	167 318	165 725
	2008	2007
Przychody ogółem	86 712	50 195
Koszty ogółem	(84 314)	(50 226)
Podatek dochodowy od osób prawnych	(1 532)	(1 149)
Zysk / (strata) netto	866	(1 180)
Proporcjonalny udział w przyszłych zobowiązaniach wspólnego przedsięwzięcia	-	-
Proporcjonalny udział w zobowiązaniach warunkowych wspólnego przedsięwzięcia	3 057	10 190

Wspólnie kontrolowana działalność

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku spółki Grupy były stroną umów konsorcjalnych zawartych w celu realizacji kontraktów budowlanych. Przychody i koszty oraz aktywa i zobowiązania związane z realizacją tych kontraktów w części przypadającej spółkom Grupy zostały odpowiednio uwzględnione w księgach rachunkowych tych spółek. Zobowiązania warunkowe związane z opisanymi przedsięwzięciami na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku obejmują gwarancje dobrego wykonania oraz gwarancje zwrotu otrzymanych zaliczek kontraktowych i zostały ujęte w ogólnej kwocie zobowiązań warunkowych przedstawionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Nie występują przyszłe zobowiązania inwestycyjne dotyczące tych kontraktów.

Udziały spółek Grupy we wspólnie realizowanych kontraktach przedstawia poniższa tabela:

Nazwa kontraktu	Udział Grupy w konsorcjum	
	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Konsorcja ze spółkami z Grupy Ferroviał:		
Projekt i wykonanie suszarni i spalarni osadów w Olsztynie	65%	65%
Budowa oczyszczalni ścieków w Szczecinku	51%	-
Budowa Zakładu Uzdatniania Wody w Jeleniej Górze	50%	50%
Zagospodarowanie biogazu i termiczne suszenie osadów w Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Poznaniu	40%	40%
Rozbudowa i modernizacja (wraz z pełną infrastrukturą techniczną) Międzynarodowego Portu Lotniczego Warszawa Okęcie – Terminal II*	37%	37%
Modernizacja i przebudowa stacji Święta Katarzyna na linii kolejowej E-20 Opole – Wrocław – Legnica*	-	75%
Budowa drogi ekspresowej Bielsko-Biała – Skoczów – Cieszyn*	-	50%
Konsorcja z podmiotami pozostałymi:		
Projekt oraz budowa transportu miejskiego Krakowa	97%	96%
Przebudowa ul. Marynarki Wojennej w Gdańsku	80%	79%
Budowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Olsztynie	79%	-
Remont domu studenckiego w Olsztynie	79%	-
Rozbudowa przejścia drogowego w Terspolu - platforma północna	78%	-
Budowa drogi ekspresowej S-8 Radzymin – Wyszaków	70%	70%
Budowa drogi ekspresowej S-8 – Trasa Armii Krajowej od węzła Konotopa do węzła Prymasa Tysiąclecia	28%	-
Budowa hal sortowni i kompostowni w Prażuchach	4%	4%
Budowa dróg dojazdowych do mostu w Płocku*	-	95%
Centrum Nauki i Edukacji Muzycznej SYMFONIA w Katowicach*	-	90%
Sortownia odpadów Bierkowo*	-	67%
Farma siłowni wiatracznych w Zajączkowie*	-	60%
Roboty budowlane i instalacyjne w ramach projektu „Sojusznicze Centrum Szkolenia Sił Połączonych” w Bydgoszczy*	-	36%

* kontrakty zakończone

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Poniżej zaprezentowane zostały wybrane dane finansowe ujęte w księgach spółek Grupy Budimex dotyczące kontraktów realizowanych w ramach ujętych powyżej konsorcjów.

Dane bilansowe	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Aktywa trwałe	863	272
Aktywa obrotowe	183 987	154 548
Zobowiązania długoterminowe	19 105	13 514
Zobowiązania krótkoterminowe	186 775	131 388
Zobowiązania warunkowe	131 484	89 394
Rachunek zysków i strat	2008	2007
Przychody ogółem	329 343	295 906
Koszty ogółem	(345 130)	(314 949)

Budimex SA posiada 37% udziałów w konsorcjum tworzonego ze spółkami Ferrovial Agroman SA i Estudio Lamela S.L. („Konsorcjum”) na rzecz realizacji kontraktu związanego z rozbudową i modernizacją (wraz z pełną infrastrukturą techniczną) Międzynarodowego Portu Lotniczego Warszawa Okęcie – Terminal II o pierwotnej wartości 198 850 tysięcy dolarów i terminie realizacji 14 listopada 2005 roku. Zamawiający w pierwszym kwartale 2005 roku przesunął termin zakończenia prac na 15 kwietnia 2006 roku ze względu na pięciomiesięczne opóźnienie w uzyskaniu przez Konsorcjum pozwolenia na budowę (z przyczyn niezależnych od Konsorcjum). W dniu 15 września 2006 roku konsorcjum podpisało z Przedsiębiorstwem Państwowym Porty Lotnicze aneks do powyższego kontraktu. W wyniku zmian i zwiększenia zakresu robót oraz uwzględnienia rekompensat za poniesione przez konsorcjum dodatkowe koszty ogólne budowy w wydłużonym terminie realizacji wartość kontraktu została zwiększona do kwoty 247 687 tysięcy dolarów amerykańskich. Strony ustaliły nowy termin zakończenia prac na 30 listopada 2007 roku. Jednocześnie inwestor – Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze nałożył na konsorcjum kary umowne zgodnie z kontraktem podstawowym w wysokości 6 378 tysięcy dolarów za zaistniałe opóźnienia po upływie dotychczasowego terminu, tj. 15 kwietnia 2006 roku.

W dniu 12 października 2007 roku konsorcjum otrzymało oświadczenie Przedsiębiorstwa Państwowego Porty Lotnicze („PPL”) o odstąpieniu od kontraktu na realizację rozbudowy warszawskiego lotniska im. Fryderyka Chopina. Na dzień 12 października 2007 roku PPL oszacował należne kary umowne w wysokości 14 248 tysięcy dolarów amerykańskich.

Po zapoznaniu się z treścią oświadczenia o odstąpieniu przez PPL od kontraktu, Zarząd Konsorcjum stwierdził, iż odstąpienie było niezasadne, a działanie to miało na celu przeniesienie odpowiedzialności za zerwanie kontraktu z PPL-u na Konsorcjum. W tej sytuacji zdaniem Zarządu Konsorcjum naliczenie kar umownych było nieuzasadnione.

W dniu 29 października 2007 roku Zarząd Budimeksu SA powziął informację od banków obsługujących spółkę o skierowaniu przez Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze żądań wypłaty z gwarancji bankowych kwoty 8 665 tysięcy dolarów amerykańskich przypadającej na Budimex SA jako członka Konsorcjum realizującego rozbudowę Międzynarodowego Portu Lotniczego na warszawskim Okęciu. W dniach 2 – 9 listopada 2007 roku dokonano wypłat z gwarancji bankowych na rzecz PPL w części proporcjonalnej do udziału Budimeksu w konsorcjum w łącznej wysokości 21 612 tysięcy złotych.

Według Konsorcjum żądania wypłaty z gwarancji bankowych zostały zgłoszone niezgodnie z postanowieniami Kontraktu i Kodeksu Cywilnego. W dniu 24 stycznia 2008 roku Konsorcjum złożyło do sądu arbitrażowego pozew przeciwko PPL o zwrot kwot pobranych przez Pozwanego na podstawie udzielonych przez konsorcjum gwarancji w łącznej wartości 54 382 tysięcy złotych.

W dniu 9 lipca 2008 roku Konsorcjum otrzymało pozew wzajemny złożony przez Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” o naprawienie szkody, w tym utracone korzyści, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia oraz karę umowną. Wartość powództwa wzajemnego wynosi 135 719 tysięcy złotych, przy czym zgodnie z umową konsorcjalną przypadające na Budimex SA ryzyko nie przekracza kwoty 54 288 tysięcy złotych. W ocenie Budimex SA wszystkie roszczenia objęte powództwem wzajemnym są bezpodstawne. Konsorcjum kwestionuje zgodność z prawem złożenia przez PPPL oświadczenia o odstąpieniu od kontraktu i w konsekwencji uznaje wszelkie wynikające z tego faktu roszczenia za bezzasadne.

W dniu 27 lutego 2009 roku w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie zostało złożone przez Konsorcjum pismo procesowe zawierające rozszerzenie powództwa głównego w sprawie dotyczącej realizacji kontraktu. Na wartość przedmiotu sporu objętego rozszerzonym powództwem składają się roszczenia z tytułu prac wykonanych w ramach realizacji przedmiotu kontraktu, roszczenie o zwrot kwot zatrzymanych, wynagrodzenie za roboty dodatkowe, odsetki od nieterminowych płatności. Wartość przedmiotu sporu wynosi 216 457 tysięcy złotych (58 887 tysięcy dolarów), przy czym zgodnie z umową konsorcjalną przypadająca na Budimex SA część nie przekracza kwoty 86 583 tysięcy złotych (23 555 tysięcy dolarów).

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Według najlepszych szacunków Zarządu na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego i po uwzględnieniu ryzyk związanych z opisanymi powyżej postępowaniami sądowymi całkowita strata Budimeksu na kontrakcie (proporcjonalna do udziału Budimeksu w konsorcjum) z uwzględnieniem pozostałych kosztów / przychodów operacyjnych oraz kosztów / przychodów finansowych (w tym wyniku na transakcjach terminowych zawartych w celu zminimalizowania ryzyka kursowego) wynosi 103 571 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku (na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosiła 111 363 tysięcy złotych). Strata Budimeksu na wykonaniu całości kontraktu liczona bez uwzględnienia wyniku na pozostałej działalności operacyjnej i finansowej wynosi 146 729 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku (155 660 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku). Ze względu na fakt, iż Konsorcjum nie zakończyło rozliczeń finansowych z Przedsiębiorstwem Państwowe Porty Lotnicze oraz swoimi podwykonawcami, jak również za względu na toczące się postępowania przed sądem arbitrażowym, ostateczny wynik z realizacji kontaktu może ulec zmianie.

16. Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności

	2008	2007
Stan na początek okresu	30 408	29 772
– w tym wartość firmy	-	-
Udział w zyskach* (nota 40)	2 939	1 619
Nabycie udziałów	1 894	-
Sprzedaż udziałów	(9 733)	-
Zmiana klasyfikacji do grupy aktywów dostępnych do sprzedaży (nota 17)	(2 866)	-
Wyплаты dywidendy przez jednostki stowarzyszone	(1 614)	(983)
Stan na koniec okresu	21 028	30 408
– w tym wartość firmy	-	-

*) Udział w zyskach za okres obejmuje również część wyniku za rok poprzedni, która nie została skonsolidowana w roku, którego dotyczy. Skonsolidowane sprawozdanie Grupy Budimex oparte były na wstępnych danych finansowych spółek stowarzyszonych za dany okres sprawozdawczy, a sprawozdania finansowe tych spółek uległy zmianie po opublikowaniu sprawozdania skonsolidowanego przez Grupę. W 2008 roku udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności został skorygowany o kwotę 474 tysięcy złotych, natomiast w 2007 o kwotę 41 tysięcy złotych.

Wykaz podmiotów stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na 31 grudnia 2007 roku:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym oraz liczbie głosów (%)	
		31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Elektromontaż Poznań SA	Poznań / Polska	30,78%	30,78%
PPHU Promos Sp. z o.o.	Kraków / Polska	25,53%	25,53%
Autostrada Południe SA. ¹	Warszawa / Polska	5,05%	37,50%
ZRE Kraków Sp. z o.o. ²	Kraków / Polska	-	26,61%

¹⁾ 32,45% udziałów w spółce sprzedane w dniu 18 marca 2008 roku (patrz nota 45)

²⁾ Udziały w spółce sprzedane w dniu 12 maja 2008 roku (patrz nota 45)

Wybrane dane finansowe jednostek wycenianych metodą praw własności przedstawiały się w sposób następujący:

Nazwa jednostki	Aktywa	Zobowiązania i rezerwy	Przychody ogółem	Zysk / (strata) netto
31 grudnia 2008 roku				
PPHU Promos Sp. z o.o.	8 478	3 493	13 129	702
Elektromontaż Poznań SA	116 349	47 814	152 964	7 205
	124 827	51 307	166 093	7 907

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Nazwa jednostki	Aktywa	Zobowiązania i rezerwy	Przychody ogółem	Zysk / (strata) netto
31 grudnia 2007 roku				
Autostrada Południe SA	19 139	152	850	532
ZRE Kraków Sp. z o.o.	17 880	6 393	41 950	167
PPHU Promos Sp. z o.o.	6 856	2 600	10 676	365
Elektromontaż Poznań SA	98 295	31 940	134 791	5 701
	142 170	41 085	188 267	6 765

Udział Grupy Budimex w zobowiązaniach warunkowych spółek stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosił 11 399 tysięcy złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosił 5 592 tysiące złotych. Udział Grupy Budimex w należnościach warunkowych spółek stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosił 442 tysiące złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2007 roku – 513 tysięcy złotych.

17. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	2008	2007
Stan na początek okresu	15 031	16 977
Zwiększenia:	2 866	-
– zmiana klasyfikacji z jednostek wycenianych metodą praw własności (nota 16)*	2 866	-
Zmniejszenia	(222)	(1 946)
– odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości (nota 39)	(222)	(1 945)
– inne	-	(1)
Stan na koniec okresu	17 675	15 031
w tym:		
– długoterminowe	17 675	15 031
– krótkoterminowe	-	-

*) 32,45% udziałów w spółce Autostrada Południe SA sprzedane w dniu 18 marca 2008 roku (patrz nota 45)

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży obejmują wyłącznie udziały w spółkach.

Wartość bilansowa krótkoterminowych i długoterminowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku była równa cenie nabycia tych aktywów. Ponieważ nie istnieje dla tych aktywów aktywny rynek, Wartość godziwa tych aktywów nie jest możliwa do ustalenia, z uwagi na fakt, iż nie istnieje dla nich aktywny rynek.

W ciągu najbliższych 12 miesięcy Grupa nie zamierza zbyć aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku nie zostały ustanowione żadne zabezpieczenia na tych aktywach.

18. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Pochodne instrumenty finansowe (nota 19)	2 117	30 049
Inne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – aktywa przeznaczone do obrotu	99 504	-
– w tym bony handlowe	30 436	-
– w tym bony skarbowe	69 068	-
Ogółem	101 621	30 049

Inne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	2008	2007
Stan na początek okresu	-	2 778
Nabycie	186 299	-
Naliczone odsetki	1 186	-
Sprzedaż	(87 981)	(2 778)
Stan na koniec okresu	99 504	-
– w tym w jednostkach powiązanych	-	-

Na dzień 31 grudnia 2008 roku rentowność dłużnych papierów wartościowych nabytych przez Grupę zawierała się w przedziale od 6,20% p.a. do 6,85% p.a. Termin realizacji dłużnych papierów wartościowych wykazanych na dzień 31 grudnia 2008 roku przypadła na następujące dni: 7 stycznia 2009 roku, przy rentowności papierów wartościowych od 6,70% p.a. do 6,75% p.a.; 12 stycznia 2009 roku, przy rentowności papierów wartościowych 6,35% p.a.; 19 stycznia 2009 roku przy rentowności papierów wartościowych 6,85% p.a.; 26 stycznia 2009 roku, przy rentowności papierów wartościowych 6,50% p.a.; 11 lutego 2009 roku, przy rentowności papierów wartościowych 6,22% p.a.; 4 marca 2009 roku, przy rentowności papierów wartościowych od 6,20% p.a. do 6,25% p.a.; 18 marca 2009 roku, przy rentowności papierów wartościowych 6,24% p.a. i 15 kwietnia 2009 roku, przy rentowności papierów wartościowych 6,25% p.a.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku nie zostały ustanowione żadne zabezpieczenia na tych aktywach.

19. Pochodne instrumenty finansowe

Reguły obowiązujące przy wykorzystywaniu instrumentów pochodnych zawarte są w polityce zarządzania ryzykiem Grupy zatwierdzonej przez Zarząd.

Instrumenty pochodne wyceniane są na dzień bilansowy w wiarygodnie ustalonej wartości godziwej. Wartość godziwa instrumentów pochodnych jest szacowana przy użyciu modelu bazującego na wartości kursów walutowych (średnie kursy NBP) na dzień bilansowy oraz różnicach w poziomach stóp procentowych waluty kwotowej i bazowej.

Skutki okresowej wyceny instrumentów pochodnych, ujmowane są odpowiednio w ramach działalności operacyjnej okresu sprawozdawczego, w którym nastąpiło przeszacowanie w pozycji przychody lub koszty z tytułu aktualizacji wartości inwestycji. Zyski i straty ustalone na dzień rozliczenia wykazywane są w rachunku zysków i strat odpowiednio jako zysk lub strata ze zbycia inwestycji.

Wartość godziwa transakcji zawartych przez spółki Grupy, otwartych na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku przedstawia tabela zamieszczona poniżej:

	Aktywa finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych		Zobowiązania finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	
	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Walutowe kontrakty terminowe typu FX Forward	2 117	30 049	77 272	22

Łączna nominalna wartość walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosiła 134 397 tysięcy euro, 1 700 tysięcy funtów szterlingów i 5 248 tysięcy dolarów amerykańskich (na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosiła

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

129 423 tysiące euro i 7 285 tysięcy dolarów amerykańskich). Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku Grupa nie posiadała opcji walutowych.

Kursy forward sprzedaży/kupna transakcji otwartych na dzień 31 grudnia 2008 roku zawartych w euro zawierały się w przedziale: 3,2338 - 4,1530 euro/złoty (na dzień 31 grudnia 2007 roku zawierały się w przedziale: 3,5767 - 4,0940 euro/złoty); dla transakcji zawartych w dolarach amerykańskich, dla których drugą walutą transakcji jest euro zawierały się w przedziale: 1,3186 - 1,3329 euro/dolar (na dzień 31 grudnia 2007 zawierały się w przedziale: 1,3349 - 1,3470 euro/dolar); dla transakcji zawartych w funtach szterlingach zawierały się w przedziale: 4,0981 - 4,8522 funt szterling/złoty, dla transakcji zawartych w dolarach amerykańskich na dzień 31 grudnia 2007 roku zawierały się w przedziale 2,7378 – 2,8347 dolar/złoty. Termin pozostały do rozliczenia transakcji terminowych otwartych na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosił od 26 do 721 dni (na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosił od 10 do 788 dni).

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
<u>Struktura wiekowa</u>		
– poniżej 1 roku	2 117	23 384
– od 1 do 2 lat	-	6 210
– od 2 do 5 lat	-	455
– powyżej 5 lat	-	-
Ogółem	2 117	30 049

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
<u>Struktura wiekowa</u>		
– poniżej 1 roku	60 344	22
– od 1 do 2 lat	16 928	-
– od 2 do 5 lat	-	-
– powyżej 5 lat	-	-
Ogółem	77 272	22

20. Udzielone pożyczki i inne aktywa finansowe

	2008	2007
Stan na początek okresu	80 692	73 794
Udzielenie pożyczki	-	11 545
Naliczone odsetki	3 870	692
Naliczone różnice kursowe	-	(10)
Odpis aktualizujący (nota 39)	-	(5 329)
Stan na koniec okresu	84 562	80 692
<u>Ujęcie bilansowe</u>		
Długoterminowe aktywa finansowe		
– w jednostkach powiązanych	80 000	80 000
– w pozostałych jednostkach	-	-
Krótkoterminowe aktywa finansowe		
– w jednostkach powiązanych	4 562	692
– w pozostałych jednostkach	-	-
Ogółem	84 562	80 692

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Pożyczki ujmowane są w sprawozdaniu finansowym według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku saldo pożyczek obejmowało:

- pięćdziesięcioprocentowy udział w pożyczce udzielonej przez Budimex Inwestycje Sp. z o.o. spółce Budimex Nieruchomości Sp. z o.o. (spółce współkontrolowanej) w wysokości 80 000 tysięcy złotych. Termin spłaty pożyczki przypada na 2058 rok. Odsetki od pożyczki naliczane są od zysku pożyczkobiorcy przed opodatkowaniem i przed potrąceniem tychże odsetek w wysokości 25% tak skalkulowanej bazy. Na dzień 31 grudnia 2008 roku odsetki naliczone wyniosły 4 562 tysiące złotych i ujęte zostały w pozycji „Udzielone pożyczki i inne aktywa finansowe” w ramach aktywów obrotowych. Spółka nie zamierza rozliczyć tego instrumentu w ciągu najbliższego roku. Wartość godziwa tego instrumentu nie została ujawniona, ponieważ wiarygodna wycena jego wartości godziwej nie jest możliwa.
- pożyczkę w wysokości 37,5 tysiąca euro (156 tysięcy złotych) udzieloną przez Budimex SA spółce PKZ – Budimex GmbH (spółka współkontrolowana przez Budimex SA); odsetki od pożyczki są ustalone w oparciu o 2-miesięczną stopę EURIBOR+1%. Na dzień 31 grudnia 2008 roku pożyczka ta objęta została odpisem aktualizującym w pełnej wysokości z uwagi na brak możliwości jej spłaty.

Pożyczkobiorcy mają możliwość dokonania wcześniejszej spłaty niespłaconych zobowiązań z tytułu otrzymanych pożyczek. W powyżej opisanych umowach nie zostały zawarte klauzule przewidujące kary za wcześniejszą spłatę pożyczek.

Efektywne stopy procentowe dla pożyczek przedstawiały się w sposób następujący:

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
	PLN	EUR
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym	4,84%*	0,90%*

*) efektywne oprocentowanie pięćdziesięcioprocentowego udziału w pożyczce udzielonej przez Budimex Inwestycje Sp. z o.o. spółce Budimex Nieruchomości Sp. z o.o. Szczegóły dotyczące pożyczki oraz sposobu naliczania odsetek opisane zostały powyżej.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku nie zostały ustanowione żadne zabezpieczenia na tych aktywach.

21. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Należności długoterminowe		
Inne należności niefinansowe	-	13
Należności długoterminowe netto	-	13
Odpis aktualizujący wartość należności długoterminowych	92	-
Należności długoterminowe brutto	92	13
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		
Należności z tytułu dostaw i usług	601 903	469 606
Zaliczki przekazane	12 134	34 070
Należności z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	6 730	23 361
Inne należności niefinansowe	17 110	7 329
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności netto	637 877	534 366
Odpis aktualizujący wartość należności	59 934	53 161
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	697 811	587 527
Razem należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe netto	637 877	534 379

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, gdyż Grupa posiada dużą liczbę klientów zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Wartość godziwa należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności odpowiada w przybliżeniu ich wartości bilansowej.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku ani na dzień 31 grudnia 2007 roku nie zostały ustanowione żadne zabezpieczenia na tych aktywach.

Odpisy aktualizujące wartość należności długoterminowych oraz należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych należności krótkoterminowych

	2008	2007
Odpisy aktualizujące wartość należności na początek okresu	53 161	66 366
Utworzone w pozostałe koszty operacyjne (nota 37)	28 874	14 935
Odwrócone w pozostałe przychody operacyjne (nota 37)	(14 218)	(12 451)
Wykorzystane	(10 898)	(13 641)
Różnice kursowe	2 202	(839)
Zmiana stanu Grupy	(373)	-
Przeniesienie z grup do zbycia	1 278	(1 196)
Inne	-	(13)
Odpisy aktualizujące wartość należności na koniec okresu	60 026	53 161

Struktura wiekowa przeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług

Poniższe tabele prezentują analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności, które są przeterminowane na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości:

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane, niespłacone w okresie:		
– do 1 miesiąca	27 432	50 096
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	11 121	35 841
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	20 601	25 676
– powyżej 6 miesięcy do 1 roku	11 010	12 898
– powyżej 1 roku	29 356	15 995
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem	99 520	140 506

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Pozostałe należności przeterminowane, niespłacone w okresie:		
– do 1 miesiąca	1	24
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6	26
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	-	-
– powyżej 6 miesięcy do 1 roku	-	-
– powyżej 1 roku	891	893
Pozostałe należności przeterminowane, razem	898	943

22. Zapasy

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Materiały	57 610	52 827
Półprodukty i produkty w toku	248 906	129 668
Produkty gotowe	21 011	43 328
Towary	332 919	307 488
Wartość netto zapasów na koniec okresu	660 446	533 311
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	9 236	12 190
Wartość brutto zapasów na koniec okresu	669 682	545 501

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	2008	2007
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na początek okresu	12 190	11 934
Utworzone w pozostałe koszty operacyjne (nota 37)	2 222	309
Utworzone (ujęte w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów)	697	1 290
Odwrócone w pozostałe przychody operacyjne (nota 37)	(8)	(83)
Zmiana stanu Grupy	(99)	-
Wykorzystane	(5 766)	(1 260)
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na koniec okresu	9 236	12 190

Przyczyny odwrócenia odpisów aktualizujących zapasy zostały zaprezentowane poniżej:

	2008	2007
Sprzedaż zapasów	8	83
Ogółem	8	83

Na dzień 31 grudnia 2008 roku na zapasach jednostek wchodzących w skład Grupy ustanowione były zabezpieczenia w kwocie 1 123 746 tysięcy złotych natomiast na 31 grudnia 2007 roku o wartości 563 373 tysięcy złotych. Podane wartości zabezpieczeń nie zostały pomniejszone o udział partnerów w podmiotach współzależnych, a zabezpieczenia dotyczące kredytów w tych podmiotach oznaczone zostały w notce 25 gwiazdką. Po pomniejszeniu o udział partnerów w podmiotach współzależnych wartości te wynoszą odpowiednio: 616 436 tysięcy złotych oraz 449 256 tysięcy złotych. Wartość bilansowa zapasów, na których zostały ustanowione zabezpieczenia, na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 1 584 358 tysięcy złotych (uwzględniając pięćdziesięcioprocentowy udział Grupy w zapasach spółki współzależnej: 793 530 tysięcy złotych). Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość bilansowa zapasów, na których zostały ustanowione zabezpieczenia wynosiła 948 882 tysiące złotych (uwzględniając pięćdziesięcioprocentowy udział Grupy w zapasach spółki współzależnej: 484 937 tysięcy złotych).

Łączna wartość odsetek skapitalizowanych w zapasach Grupy (w spółkach deweloperskich) na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosiła 13 040 tysięcy złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2007 roku – 6 278 tysięcy złotych. W 2008 roku spółki skapitalizowały w zapasach odsetki w wysokości 7 386 tysięcy złotych, natomiast w 2007 roku – 2 147 tysięcy złotych. Średnie oprocentowanie kredytów zaciągniętych w celu finansowania zapasów w 2008 roku kształtowało się na poziomie 7,28% (w 2007 roku: 6,64%).

Wartość zapasów, których wykorzystania / sprzedania oczekuje się w okresie przekraczającym 12 miesięcy na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 534 795 tysięcy złotych a na dzień 31 grudnia 2007 roku – 395 194 tysiące złotych.

Zapasy o wartości 600 587 tysięcy złotych dotyczą nakładów inwestycyjnych poniesionych w związku z realizowanymi projektami budowy mieszkań w celu ich późniejszej sprzedaży. W ciągu ostatnich miesięcy 2008 roku oraz na początku 2009 roku zaobserwowano znaczny spadek ilości podpisanych przedwstępnych umów sprzedaży mieszkań. Zarząd zlecił niezależnemu rzeczoznawcy przeprowadzenie testu na trwałą utratę wartości produkcji niezakończonych oraz nieruchomości gruntowych. Wycena przeprowadzona przez niezależnego rzeczoznawcę nie wykazała konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartości projektów inwestycyjnych, ani nieruchomości gruntowych na dzień 31 grudnia 2008 roku, jednakże, biorąc pod uwagę niestabilność rynku nieruchomości, nie można wykluczyć, że przyszłe ceny sprzedaży mogą się znacząco różnić od cen przyjętych przez Spółkę i niezależnego rzeczoznawcę do testu na utratę wartości.

23. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Środki pieniężne w kasie	207	143
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	703 687	508 770
– rachunki bieżące	16 945	32 858
– depozyty overnight (jednodniowe)	80 247	142 666
– inne depozyty	605 646	332 880
– depozyty stanowiące zabezpieczenie gwarancji bankowych	849	366
Inne środki pieniężne	444	249
Środki pieniężne, razem	704 338	509 162
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty o ograniczonej możliwości dysponowania	(856)	(370)
Środki pieniężne dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych	703 482	508 792

Saldo środków pieniężnych obejmuje środki pieniężne konsorcjów w części przypadającej na współkonsorcjantów w wysokości 28 936 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 12 321 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Krótkoterminowe lokaty bankowe oraz inwestycje o wysokim stopniu płynności zaliczane do środków pieniężnych i ich ekwiwalentów to przede wszystkim: lokaty typu „overnight” oraz krótkoterminowe depozyty o okresie zapadalności od 2 do 60 dni, o średniej efektywnej stopie procentowej wynoszącej na dzień 31 grudnia 2008 roku 5,86% p.a. dla depozytów w PLN i 3,00% p.a. dla depozytów w EUR (31 grudnia 2007 roku: 5,13% p.a. dla depozytów w PLN). Przeciętny termin zapadalności tych depozytów wynosi 17 dni.

Do środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o ograniczonej możliwości dysponowania Grupa zaliczyła:

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Środki stanowiące zabezpieczenie gwarancji bankowych	849	366
Inne	7	4
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania ogółem	856	370

24. Kapitały

Na dzień przejścia na MSSF Grupa skorygowała wartość kapitału własnego oraz nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej za okres, w którym gospodarka polska należała do hiperinflacyjnych. Skutki przeliczenia oraz uzgodnienie wartości wykazanych w księgach oraz dokumentach korporacyjnych Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2008 roku do wartości wykazanych w sprawozdaniu finansowym ujęte zostały w poniższej tabeli. Wartości te były identyczne na dzień 31 grudnia 2007 roku.

	Akcje zwykłe	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej
Kapitał zarejestrowany	127 650	232 719
Przeliczenie kapitałów w związku z hiperinflacją	18 198	2 080
Wartość wykazana w sprawozdaniu finansowym	145 848	234 799

Wartość, o jaką kapitał podstawowy oraz nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej zostały skorygowane w związku z hiperinflacją ujęta została w pozycji „zysk (strata) z lat ubiegłych” w kapitale własnym.

Kapitał akcyjny Jednostki Dominującej składa się z 25 530 098 akcji o łącznej wartości 127 650 tysięcy złotych. Struktura kapitału zakładowego Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku przedstawia się następująco:

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	zwykłe/imienne	Brak	Brak	2 890	14	1)	1994-08-05	1994-01-01
A	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 997 110	14 986	1)	1994-08-05	1994-01-01
B	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 000 000	10 000	gotówka	1994-11-13	1995-01-01
C	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 900 285	9 501	gotówka	1995-03-07	1995-01-01
D	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 725 072	8 625	gotówka	1996-04-25	1996-01-01
E	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 000 000	10 001	2)	1997-08-05	1997-01-01
F	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	5 312 678	26 563	gotówka	1998-05-05	1998-01-01
G	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 217 549	11 088	3)	1999-11-02	1999-01-01
H	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 448 554	7 243	3)	1999-11-02	1999-01-01
I	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	186 250	931	3)	1999-11-02	1999-01-01
K	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 484 693	7 423	4)	2000-07-13	2000-01-01
L	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	4 255 017	21 275	gotówka	2000-12-18	2000-01-01
Ogółem				25 530 098	127 650			

1) majątek przekształconej spółki Budimex Engineering and Construction Sp. z o.o.

2) majątek przejętej spółki Budimex Trading SA

3) majątek przejętych spółek Budimex Poznań SA, Unibud SA i Budimex Warszawa SA

4) majątek przejętej spółki Mostostal Kraków SA

Liczba akcji składających się na zatwierdzony kapitał jest równa liczbie akcji wyemitowanych. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 5 złotych.

Jednostka Dominująca nie posiada akcji własnych. Jednostki zależne lub stowarzyszone nie posiadają akcji Jednostki Dominującej. Żadne akcje nie zostały zarezerwowane dla potrzeb emisji z tytułu realizacji opcji i umów sprzedaży.

Kwota zysku przeznaczonego do dystrybucji wynika ze sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej.

25. Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa
Długoterminowe		
Kredyty bankowe i pożyczki	196 494	150 951
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	22 236	20 029
	218 730	170 980
Krótkoterminowe		
Kredyty w rachunku bieżącym	25 825	54 133
Kredyty bankowe i pożyczki	53 082	32 310
Dłużne papiery wartościowe	-	7 513
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	11 732	11 044
Naliczone odsetki od kredytów i pożyczek długoterminowych	4 562	692
Naliczone odsetki od kredytów i pożyczek krótkoterminowych	352	-
Zobowiązania wobec banku z tytułu dyskonta faktur od podwykonawców	-	507
	95 553	106 199
Razem	314 283	277 179

Struktura umownych terminów wymagalności niezdyktowanych przepływów pieniężnych z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia się w sposób następujący:

	31 grudnia 2008 roku		31 grudnia 2007 roku	
	Wartość bilansowa	Niezdyktowane umowne przepływy pieniężne*	Wartość bilansowa	Niezdyktowane umowne przepływy pieniężne*
– do 1 roku	83 821	95 219	87 135	94 473
– powyżej 1 roku do 3 lat	116 494	122 244	70 951	75 695
– powyżej 3 do 5 lat	-	-	-	-
– powyżej 5 lat**	80 000	80 000	80 000	80 000
	280 315	297 463	238 086	250 168

*) obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek; na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku kwoty w walucie zostały przeliczone na złote wg kursu NBP na koniec okresu, a płatności odsetek zostały skalkulowane w oparciu o stopę procentową obowiązującą w ostatnim okresie odsetkowym przed 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku;

**) odsetki od pożyczki naliczane są od zysku pożyczkobiorcy przed opodatkowaniem i przed potrąceniem tychże odsetek w wysokości 25% tak skalkulowanej bazy, szczegóły zostały opisane w notce 20.

Spółki Grupy mają możliwość dokonania wcześniejszej spłaty zaciągniętych pożyczek i kredytów. W umowach kredytowych, których stroną są spółki Grupy, nie zostały zawarte klauzule przewidujące kary za wcześniejszą spłatę kredytów.

W okresie objętym sprawozdaniem nie wystąpiło niewywiązanie się ze spłaty kapitału, odsetek, postanowień powierniczego rachunku rozliczenia zobowiązań lub warunków wykupu tych zobowiązań z tytułu pożyczek. Spółki Grupy nie naruszyły warunków umów ani nie renegeowały warunków dotyczących zobowiązań z tytułu pożyczek przed dniem zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość bilansowa długoterminowych kredytów i pożyczek zbliżona jest do ich wartości godziwej, ponieważ warunki oprocentowania kredytów w umowach oparte są o zmienną stopę procentową.

Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2008 roku

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
Grimaldi Investments BV	Holandia	250 000*	PLN	80 000	PLN	25% zysku pożyczkobiorcy przed opodatkowaniem oraz przed potrąceniem tegoż oprocentowania	31.12.2058	brak
Bank BPH SA O/Białystok	Białystok	3 689	918 €	559	134 €	LIBOR 1m + marża	30.07.2010	1. zastaw rejestrowy na linii do wytwarzania elementów ściennych firmy Weinmann o wartości 4 287 tysięcy złotych 2. hipoteka zwykła na nieruchomości przy ul. Brańskiej w Bielsku Podlaskim o wartości 1 100 tysięcy złotych
PKO BP XV O/Warszawa	Warszawa	200 000*	PLN	15 394	PLN	WIBOR 1m + marża	31.12.2010	1. hipoteka zwykła w wysokości 200 000 tysięcy złotych* 2. hipoteka kaucyjna do wysokości 46 000 tysięcy złotych* 3. potrącenie wierzytelności z rachunku bieżącego i wyodrębnionych wpływów 4. przelew wierzytelności z przedwstępnych umów sprzedaży lokali
PKO BP XV O/Warszawa	Warszawa	300 000*	PLN	72 794	PLN	WIBOR 1m + marża	31.12.2010	1. hipoteka zwykła w wysokości 300 000 tysięcy złotych* 2. hipoteka kaucyjna do wysokości 69 000 tysięcy złotych* 3. potrącenie wierzytelności z rachunku bieżącego i wyodrębnionych wpływów 4. przelew wierzytelności z przedwstępnych umów sprzedaży lokali 5. przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia budowy

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
Bank Millenium SA	Warszawa	141 500*	PLN	12 126	PLN	WIBOR 1m + marża	31.10.2010	1. hipoteka kaucyjna do wysokości 150% kwoty kredytu* 2. cesja praw z umowy ubezpieczenia inwestycji 3. pełnomocnictwo do rachunków w Banku Millenium S.A. 4. cesja praw z kontraktu z generalnym wykonawcą 5. przewłaszczenie (pod warunkiem zawieszającym) wszelkich praw do dokumentacji technicznej
Pekao SA	Warszawa	37 445*	PLN	15 621	PLN	WIBOR 1m + marża	30.06.2010	1. hipoteka kaucyjna do kwoty 141 972 tysięcy złotych* 2. przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia inwestycji 3. pełnomocnictwo do rachunku projektu 4. przelew wierzytelności pieniężnych z tytułu zawieranych umów sprzedaży 5. umowa zastawów finansowych na rachunku projektu
196 494								

*) Pełna wartość kwoty pożyczki według umowy; kwota pozostała do spłaty odpowiada pięćdziesięcioprocentowemu udziałowi Grupy (pożyczkę otrzymała spółka współkontrolowana)

Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2007 roku

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
Grimaldi Investments BV	Holandia	250 000*	PLN	80 000	PLN	25% zysku pożyczkobiorcy przed opodatkowaniem oraz przed potrąceniem tegoż oprocentowania	31.12.2058	brak
Kredyt Bank SA III/O Warszawa	Warszawa	25 561	7 136 €	2 768	773 €	LIBOR 3m + marża	w ratach rocznych do 31.01.2010	1. hipoteka kaucyjna do kwoty stanowiącej równowartość w złotych 13 534 tysiące euro na nieruchomości położonej w Licheniu Starym 2. cesja praw z polisy ubezpieczeniowej 3. pełnomocnictwo do rachunku 4. oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 8 563 tysiące euro
Pekao SA	Białystok	3 689	918 €	1 302	363 €	LIBOR 1m + marża	30.07.2010	1. zastaw rejestrowy na linii do wytwarzania elementów ściennych firmy Weinmann o wartości 4 287 tysięcy złotych 2. cesja praw z polisy ubezpieczeniowej 3. hipoteka zwykła na nieruchomości przy ul. Brańskiej w Bielsku Podlaskim o wartości 1 100 tysięcy złotych
PKO BP XV O/Warszawa	Warszawa	200 000*	PLN	20 310	PLN	WIBOR 1m + marża	31.12.2010	1. hipoteka zwykła w wysokości 200 000 tysięcy złotych* 2. hipoteka kaucyjna do wysokości 46 000 tysięcy złotych* 3. potrącenie wierzytelności z rachunku bieżącego i wyodrębnionych wpływów 4. przelew wierzytelności z przedwstępnych umów sprzedaży lokali

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku
sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
PKO BP XV O/Warszawa	Warszawa	300 000*	PLN	21 199	PLN	WIBOR 1m + marża	31.12.2010	1. hipoteka zwykła w wysokości 300 000 tysięcy złotych* 2. hipoteka kaucyjna do wysokości 69 000 tysięcy złotych* 3. potrącenie wierzytelności z rachunku bieżącego i wyodrębnionych wpływów 4. przelew wierzytelności z przedwstępnych umów sprzedaży lokali 5. przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia budowy
Pekao SA	Warszawa	15 000*	PLN	7 500	PLN	WIBOR 1m + marża	30.06.2009	1. hipoteka kaucyjna do 120% zaangażowania* 2. zastaw na rachunku projektu 3. przelew wierzytelności z umów ubezpieczenia i polis 4. przelew praw z gwarancji korporacyjnej 5. przelew wierzytelności z umów sprzedaży 6. pełnomocnictwo do rachunku projektu
Pekao SA	Warszawa	118 310*	PLN	17 872	PLN	WIBOR 1m + marża	30.06.2010	1. hipoteka kaucyjna do 120% zaangażowania* 2. zastaw na rachunku projektu 3. przelew wierzytelności z umów ubezpieczenia i polis 4. przelew praw z gwarancji korporacyjnej 5. przelew wierzytelności z umów sprzedaży 6. pełnomocnictwo do rachunku projektu

150 951

*) Pełna wartość kwoty pożyczki według umowy; kwota pozostała do spłaty odpowiada pięćdziesięcioprocentowemu udziałowi Grupy (pożyczkę otrzymała spółka współkontrolowana)

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek na 31 grudnia 2008 roku

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
kredyty w rachunku bieżącym								
Bank Handlowy SA	Warszawa	40 000	PLN	25 951 (w tym naliczone odsetki: 126)	PLN	WIBOR T/N + marża	22.01.2009	1. poręczenie wzajemne z 10 grudnia 2001 roku Budimeksu SA, Budimeksu Dromeksu SA i Budimeksu Inwestycje Sp. z o.o. 2. oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Bank Pekao SA	Warszawa	20 000	PLN	-	-	WIBOR 1m + marża	31.07.2009	poręczenie Budimeksu Dromeksu SA
ING Bank Śląski SA	Katowice	6 259	1 500 €	-	-	EURIBOR 1m + marża	31.10.2009	brak zabezpieczeń
ING Bank Śląski SA	Warszawa	43 778	PLN	-	-	WIBOR 1m + marża	31.10.2009	brak zabezpieczeń
Fortis Bank Polska SA	Warszawa	50 000	PLN	-	-	WIBOR 1m + marża	23.04.2009	brak
Bank Pekao SA	Warszawa	100 000	PLN	-	-	WIBOR 1m + marża	31.07.2009	brak zabezpieczeń
Pekao SA	Białystok	5 500	PLN	-	-	WIBOR 1m + marża	31.05.2009	1. zastaw rejestrowy na zapasach materiałowych w kwocie 3 000 tysięcy złotych 2. zastaw rejestrowy na środkach trwałych w kwocie 2 280 tysięcy złotych 3. zastaw rejestrowy na samochodzie Mercedes w kwocie 117 tysięcy złotych 4. hipoteka kaucyjna na nieruchomości zabudowanej ul. Brańska 132 w kwocie 5 500 tysięcy złotych 5. pełnomocnictwo do rachunku w Banku Handlowym

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku
sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
pozostałe kredyty i pożyczki								
Bank Millenium SA	Warszawa	141 500*	PLN	16 903 (w tym odsetki: 158)	PLN	WIBOR 1m + marża	w ratach do 31.10.2010	1. hipoteka kaucyjna do wysokości 150% kwoty kredytu* 2. cesja praw z umowy ubezpieczenia inwestycji 3. pełnomocnictwo do rachunków w Banku Millenium SA 4. cesja praw z kontraktu z generalnym wykonawcą 5. przewłaszczenie (pod warunkiem zawieszającym) wszelkich praw do dokumentacji technicznej
La Caixa	Warszawa	101 016*	PLN	8 301 (w tym odsetki: 39)	PLN	WIBOR 1m + marża	01.07.2009	1. hipoteka kaucyjna do kwoty 151 524 tysięcy złotych* 2. zastaw rejestrowy na prawach z umowy rachunków bankowych dotyczący rachunku sprzedaży i rachunku bieżącego 3. pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach bankowych w Banku La Caixa 4. przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia
Bank Pekao S.A.	Warszawa	80 865*	PLN	9 492	PLN	WIBOR 1m + marża	30.06.2009	1. hipoteka kaucyjna do kwoty 141 972 tysięcy złotych* 2. umowa zastawów finansowych na rachunku projektu 3. przelew wierzytelności pieniężnych z tytułu zawieranych umów sprzedaży 4. przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia 5. pełnomocnictwo do rachunku projektu
PKO BP XV O/Warszawa	Warszawa	200 000*	PLN	10 263	PLN	WIBOR 1 M + marża	w ratach do 31.12.2010	1. hipoteka zwykła 200 000 tysięcy złotych* 2. hipoteka kaucyjna do wysokości 46 000 tysięcy złotych 3. potrącenie wierzytelności z rachunku bieżącego i wyodrębnionych wpływów 4. przelew wierzytelności z umów sprzedaży 5. przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia budowy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku
sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
Pekao SA	Białystok	3 689	918 €	958	229 €	LIBOR 1m + marża	w ratach rocznych do 30.07.2010	1. zastaw rejestrowy na linii do wytwarzania elementów ściennych firmy Weinmann o wartości 4 287 tysięcy złotych 2. hipoteka zwykła na nieruchomości przy ul. Brańskiej w Bielsku Podlaskim o wartości 1 100 tysięcy złotych
Ferrovial Infraestructuras SA	Madryt	7 362	1 764€	7 391 (w tym odsetki: 29)	1 771€ (w tym odsetki: 7€)	EURIBOR 12m + marża	01.12.2009	brak zabezpieczeń
Grimaldi Investmants BV	Holandia	Odsetki	PLN	4 562	PLN	25% zysku przed opodatkowaniem i potrąceniem tych odsetek	1 miesiąc po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego	brak
83 821								

*) podano pełną wartość kwoty kredytu wg umowy oraz ustanowionych zabezpieczeń dla kredytów w spółkach, które Grupa konsoliduje metodą proporcjonalną

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek na 31 grudnia 2007 roku

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
kredyty w rachunku bieżącym								
Bank Handlowy SA	Warszawa	40 000	PLN	31 483	PLN	WIBOR T/N + marża	24.01.2008	1. poręczenie wzajemne z 10 grudnia 2001 roku Budimeksu SA, Budimeksu Dromeksu SA i Budimeksu Inwestycje Sp. z o.o. 2. oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Bank Pekao SA	Warszawa	20 000	PLN	19 993	PLN	WIBOR 1m + marża	30.11.2008	1. poręczenie wzajemne Budimeksu SA, Budimeksu Dromeksu SA i Budimeksu Inwestycje Sp. z o.o. 2. pełnomocnictwo do rachunków bankowych 3. oświadczenie o poddaniu się egzekucji
ING Bank Śląski SA	Katowice	5 373	1 500 €	-	-	EURIBOR 1m + marża	31.10.2008	brak zabezpieczeń
ING Bank Śląski SA	Warszawa	44 627	PLN	-	-	WIBOR 1m + marża	31.10.2008	brak zabezpieczeń
Societe Generale	Warszawa	50 000	PLN	-	-	WIBOR 1m + marża	31.03.2008	brak zabezpieczeń
Bank Pekao SA	Warszawa	150 000	PLN	-	-	WIBOR 1m + marża	14.02.2008	brak zabezpieczeń
Bank BPH SA O/Białystok	Białystok	5 500	PLN	2 657	PLN	WIBOR 1m + marża	14.02.2008	1. przewłaszczenie zapasów o wartości 3 000 tysięcy złotych wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej 2. zastaw rejestrowy na rzeczowym majątku trwałym zidentyfikowanym co do tożsamości o łącznej wartości 2 397 tysięcy złotych wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej 3. pełnomocnictwo do rachunku 4. hipoteka kaucyjna na nieruchomości zabudowanej ul. Brańska 132 w kwocie 5 500 tysięcy złotych

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
pozostałe kredyty i pożyczki								
Kredyt Bank SA III/O Warszawa	Warszawa	25 561	7 136 €	2 555	713 €	LIBOR 3m + marża	w ratach rocznych do 31.01.2010	1. hipoteka kaucyjna do kwoty stanowiącej równowartość w złotych 13 534 tysiące euro na nieruchomości położonej w Licheniu Starym 2. cesja praw z polisy ubezpieczeniowej 3. pełnomocnictwo do rachunku 4. oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 8 563 tysiące euro
PKO BP SA	Warszawa	34 000*	PLN	9 078	PLN	WIBOR 1m + marża	31.10.2008	1. hipoteka zwykła 34 000 tysięcy złotych* 2. hipoteka kaucyjna do 7 480 tysięcy złotych* 3. potrącenie wierzytelności z rachunku bieżącego i wyodrębnionych wpływów 4. przelew wierzytelności z umów sprzedaży 5. przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia budowy
PKO BP SA	Warszawa	23 000*	PLN	2 027	PLN	WIBOR 1m + marża	31.05.2008	1. hipoteka zwykła w kwocie 23 000 tysięcy złotych* 2. hipoteka kaucyjna do kwoty 5 060 tysięcy złotych* 3. przelew wierzytelności z tytułu zawieranych umów sprzedaży 4. przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia budowy
Bank Millenium SA	Warszawa	16 000	PLN	11 807	PLN	WIBOR 1m + marża	30.09.2008	1. hipoteka kaucyjna na zapasach towarów w wysokości 150% kwoty kredytu 2. przelew wierzytelności z umów sprzedaży 3. przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia budowy 4. oświadczenie o poddaniu się egzekucji 5. pełnomocnictwo do rachunku kredytobiorcy
Bank BPH SA O/Białystok	Białystok	3 689	918 €	822	229 €	LIBOR 1m + marża	w ratach rocznych do 31.07.2010	zastaw rejestrowy na linii do wytwarzania elementów ściennych firmy Weinmann o wartości 4 287 tysięcy złotych wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej
Grimaldi Investmants BV	Holandia	Odsetki	PLN	692	PLN	25% zysku przed opodatkowaniem i potrąceniem tych odsetek	miesiąc po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego	brak

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Bank / jednostka	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta (tys.)	tys. zł	waluta (tys.)			
Ferrovial Infraestructuras SA	Madryt	5 993	1 673 €	6 021	1 681 €	EURIBOR 12m + marża	01.12.2008	brak zabezpieczeń

87 135

*) podano pełną wartość kwoty kredytu wg umowy oraz ustanowionych zabezpieczeń dla kredytów w spółkach, które Grupa konsoliduje metodą proporcjonalną

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu wyemitowanych dłużnych instrumentów finansowych

Dzień bilansowy	Dłużne instrumenty finansowe według rodzaju	Wartość nominalna	Wartość godziwa	Warunki oprocentowania	Termin wykupu	Gwarancje / zabezpieczenia	Dodatkowe prawa	Inne
31 grudnia 2008 roku	-	-	-	-	-	-	-	-
31 grudnia 2007 roku	Obligacje	7 500	7 513	5,79%	15.02.2008	brak	prawo wcześniejszego wykupu	-

Ryzyko zmiany stopy procentowej

Efektywne stopy procentowe na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku były następujące:

	31 grudnia 2008 roku		31 grudnia 2007 roku	
	PLN	EUR	PLN	EUR
Kredyty bankowe i pożyczki (bez pożyczki otrzymanej od Grimaldi Investments BV)	6,58%	4,10%	6,27%	6,28%
Pożyczka od Grimaldi Investments BV	4,84%	-	0,90%	-
Obligacje	-	-	5,77%	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	7,20%	-	6,14%	-

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

Spółki Grupy zawarły z Handlowy – Leasing SA, Fortis Lease Polska Sp. z o.o., a także z SG Equipment Leasing Polska Sp. z o.o. („Finansujący”) umowy leasingu finansowego dotyczące finansowania maszyn budowlanych, środków transportu, a także innych środków trwałych. Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość netto maszyn użytkowanych w leasingu finansowym wynosiła 40 827 tysięcy złotych, środków transportu 3 151 tysięcy złotych, natomiast innych środków trwałych 42 tysiące złotych (patrz nota 10). Przedmioty leasingu zostały udostępnione na okresy 44 - 48 miesięcy. Po upływie tych terminów oraz wywiązaniu się ze zobowiązań wobec Finansujących Budimex Dromex ma prawo nabyć przedmioty leasingu za cenę równą wartości końcowej przedmiotu leasingu. Zabezpieczeniem wykonania części zobowiązań wynikających z umowy jest weksel in blanco wystawiony przez Korzystającego wraz z pisemnym upoważnieniem do jego wypełnienia. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu powyższych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto na dzień 31 grudnia 2008 roku wynoszą:

	Minimalne opłaty leasingowe	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych
– poniżej 1 roku	13 560	11 732
– od 1 do 5 lat	24 108	22 236
– powyżej 5 lat	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, razem	37 668	33 968
w tym przyszłe koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	(3 700)	-
Wartość bieżąca	33 968	33 968

Spółki Grupy mają możliwość dokonania wcześniejszej spłaty pozostałych zobowiązań z tytułu leasingu finansowego. W umowach leasingowych nie zostały zawarte klauzule przewidujące kary za wcześniejszą spłatę tych zobowiązań.

26. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Długoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	-
Inne zobowiązania niefinansowe	-	-
Długoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ogółem	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	424 497	387 321
Koszty niezafakturowane	364 276	293 688
Zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych	125 047	88 751
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	8 227	7 970
Inne zobowiązania niefinansowe	15 313	3 968
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ogółem	937 360	781 698
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ogółem	937 360	781 698

27. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Z tytułu niewykorzystanych urlopów	15 187	14 436
Z tytułu premii pracowniczych	57 068	34 522
Z tytułu kosztów zakończenia kontraktów	7 836	11 190
Inne	2 415	2 196
Ogółem	82 506	62 344

28. Odroczonego podatek dochodowy

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
– przypadające do realizacji po upływie 12 miesięcy	87 026	58 253
– przypadające do realizacji w ciągu 12 miesięcy	111 592	98 182
Ogółem	198 618	156 435
Kompensata	(40 822)	(58 849)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	157 796	97 586
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
– przypadająca do uregulowania po upływie 12 miesięcy	25 611	34 526
– przypadająca do uregulowania w ciągu 12 miesięcy	15 211	24 323
Ogółem	40 822	58 849
Kompensata	(40 822)	(58 849)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	-	-

Zmiany stanu netto odroczonego podatku dochodowego przedstawiają się w sposób następujący:

	2008	2007
Stan na początek roku	97 586	62 299
Uznanie / (obciążenie) wyniku finansowego (nota 41)	60 572	35 832
Inne (w tym zmiana składu Grupy)	(362)	(545)
Stan na koniec roku	157 796	97 586

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w oparciu o stawkę 19% dla dodatnich i ujemnych różnic przejściowych dotyczących krajowych składników aktywów i zobowiązań, natomiast dla różnic przejściowych w przypadku pozycji bilansowych dotyczących jednostek działających za granicą – w oparciu o stawki podatkowe kraju będącego podstawowym środowiskiem gospodarczym, w którym działa jednostka oraz reguluje zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku ujemne różnice przejściowe oraz nierozliczone straty podatkowe, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynoszą 3 860 tysięcy złotych (31 grudnia 2007 roku: 10 365 tysięcy złotych) i wygasają: 2 189 tysięcy złotych w 2009 roku oraz 1 671 tysięcy złotych w 2013 roku. Przyczyną nieujęcia składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest małe prawdopodobieństwo wypracowania przez niektóre podmioty w Grupie takiego dochodu do opodatkowania, który pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Zmiana stanu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego według tytułów (przed uwzględnieniem ich kompensaty), przedstawia się w sposób następujący:

	Stan aktywów na 1 stycznia 2007 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa	Stan aktywów na 31 grudnia 2007 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa	Stan aktywów na 31 grudnia 2008 roku
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów o budowę	23 778	21 421	45 199	(1 218)	43 981
Koszty kontraktów związane z rozliczeniami międzyokresowymi przychodów	29 172	(658)	28 514	(7 894)	20 620
Zobowiązania – koszty niezafakturowane	24 808	6 794	31 602	18 386	49 988
Strata podatkowa	1 703	5 976	7 679	(2 626)	5 053
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	6 770	2 485	9 255	5 749	15 004
Pozostałe rezerwy na zobowiązania	5 196	3 904	9 100	4 912	14 012
Należności – odpisy aktualizujące	5 118	(651)	4 467	(469)	3 998
Rozliczenia z tytułu premii pracowniczych	5 377	928	6 305	4 072	10 377
Zobowiązania – niewykorzystane urlopy	2 949	(220)	2 729	146	2 875
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę	1 284	1 333	2 617	(1 055)	1 562
Należności / zobowiązania – ujemne niezrealizowane różnice kursowe	273	294	567	(201)	366
Wycena transakcji terminowych	268	(264)	4	14 644	14 648
Rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy dla pracowników	960	(79)	881	29	910
Aktywa z tytułu podatku dochodowego na rynku niemieckim	-	2 405	2 405	2 112	4 517
Długoterminowe aktywa finansowe	-	745	745	(275)	470
Odsetki od zobowiązań	-	671	671	1 354	2 025
Pozostałe	5 547	(1 852)	3 695	4 517	8 212
Ogółem	113 203	43 232	156 435	42 183	198 618
Kompensata	(50 904)		(58 849)		(40 822)
Po kompensacie (wykazane w bilansie)	62 299		97 586		157 796

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Zmiana rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego według tytułów (przed uwzględnieniem ich kompensaty), przedstawia się w sposób następujący:

	Stan rezerw na 1 stycznia 2007 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy	Stan rezerw na 31 grudnia 2007 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy	Stan rezerw na 31 grudnia 2008 roku
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów o budowę	37 404	859	38 263	(17 130)	21 133
Wycena transakcji terminowych	3 369	2 340	5 709	(5 340)	369
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę	2 730	840	3 570	(1 045)	2 525
Należności / zobowiązania – dodatnie niezrealizowane różnice kursowe	948	95	1 043	712	1 755
Należności – naliczone odsetki	325	236	561	1 511	2 072
Wycena aportu	706	-	706	-	706
Rezerwa na podatek na rynku niemieckim	53	(32)	21	257	278
Różnice w amortyzacji księgowej i podatkowej	1 014	(439)	575	(466)	109
Leasing	3 655	2 341	5 996	2 368	8 364
Inne	700	1 705	2 405	1 106	3 511
Ogółem	50 904	7 945	58 849	(18 027)	40 822
Kompensata	(50 904)		(58 849)		(40 822)
Po kompensacie (wykazane w bilansie)	-		-		-

29. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych

Pracownicy spółek Grupy Budimex korzystają z dwóch typów świadczeń pracowniczych:

- nagrody jubileuszowe
- odprawy emerytalno – rentowe.

Nagrody jubileuszowe wypłacane są pracownikom w niektórych spółkach za długoletnią pracę co 5 lat. Należna kwota nagrody jubileuszowej jest iloczynem podstawy wymiaru odprawy z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika, współczynnika.

Odprawy emerytalno – rentowe wypłacane są pracownikom w przypadku odejścia na rentę lub emeryturę. Należna kwota odprawy jest iloczynem podstawy wymiaru nagrody z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika, współczynnika.

Ujęte w bilansie zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych:

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Odprawy emerytalno – rentowe, w tym:	3 655	3 254
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	3 655	3 254
– zyski / (straty) aktuarialne nieujęte na dzień bilansowy	-	-
– koszty przeszłego zatrudnienia nieujęte na dzień bilansowy	-	-
Nagrody jubileuszowe, w tym:	1 292	1 387
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	1 292	1 387
– zyski / (straty) aktuarialne nieujęte na dzień bilansowy	-	-
– koszty przeszłego zatrudnienia nieujęte na dzień bilansowy	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych ogółem	4 947	4 641
w tym:		
– część długoterminowa	3 753	3 560
– część krótkoterminowa	1 194	1 081

Główne przyjęte założenia aktuarialne (w tabeli poniżej podano zakresy stóp przyjętych przez aktuarium; założenia różnią się pomiędzy spółkami Grupy oraz dla poszczególnych lat):

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Stopa dyskonta	5,4% – 5,6%	5,1% – 5,5%
Przewidywana inflacja	2,5% – 3,0%	2,7% – 3,0%
Przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	3,5% – 7,0%	4,0% – 5,7%

Ostatnia wycena niezależnego aktuarium została wykonana na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Odprawy emerytalno – rentowe

Zmiany stanu zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno–rentowych ujęte zostały w poniższej tabeli.

	2008	2007
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	3 254	3 883
Koszty odsetek	176	186
Koszty bieżącego zatrudnienia	521	703
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
Wyplacone świadczenia	(416)	(297)
(Zyski) / straty aktuarialne	(38)	(1 046)
Przeniesienie z grup do zbycia	175	(175)
Zmiana składu Grupy	(17)	-
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	3 655	3 254

Obciążenia rachunku wyników z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych przedstawiają się następująco:

	2008	2007
Koszty bieżącego zatrudnienia	521	703
Koszty odsetek	176	186
(Zyski) / straty aktuarialne do ujęcia w okresie	(38)	(1 046)
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat	659	(157)
w tym koszty świadczeń pracowniczych ujęte w rachunku zysków i strat w ramach:		
– kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów	201	25
– kosztów ogólnego zarządu	458	(182)

Nagrody jubileuszowe

Zmiany stanu zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych ujęte zostały w poniższej tabeli.

	2008	2007
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	1 387	1 392
Koszty odsetek	71	66
Koszty bieżącego zatrudnienia	124	129
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
Wyplacone świadczenia	(105)	(136)
(Zyski) / straty aktuarialne	(185)	(64)
Zmiana składu Grupy	-	-
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	1 292	1 387

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Obciążenia rachunku wyników z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych przedstawiają się następująco:

	2008	2007
Koszty bieżącego zatrudnienia	124	129
Koszty odsetek	71	66
(Zyski) i straty aktuarialne do ujęcia w okresie	(185)	(64)
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat	10	131
w tym koszty świadczeń pracowniczych ujęte w rachunku zysków i strat w ramach:		
– kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów	10	131
– kosztów ogólnego zarządu	-	-

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Wzrost założonej stopy dyskonta o 0,5 punktu procentowego spowodowałaby wzrost wyniku finansowego oraz aktywów netto Grupy o 133 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej stopy dyskonta o 0,5 punktu procentowego spowodowałaby zmniejszenie wyniku finansowego oraz aktywów netto Grupy o 141 tysięcy złotych.

30. Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia

	Sprawy sądowe	Kary i inne sankcje	Naprawy gwarancyjne	Restrukturyzacja	Pozostałe rezerwy	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2007 roku	4 633	170	39 959	-	273	45 035
Utworzenie dodatkowych rezerw (nota 37)	1 926	11 513	21 501	-	301	35 241
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw (nota 37)	(174)	-	(5 058)	-	(325)	(5 557)
Wykorzystanie rezerw	(633)	(3 848)	(4 575)	-	(110)	(9 166)
Stan na 31 grudnia 2007 roku	5 752	7 835	51 827	-	139	65 553
Stan na 1 stycznia 2008 roku	5 752	7 835	51 827	-	139	65 553
Utworzenie dodatkowych rezerw (nota 37)	13 012	16 539	44 978	415	3 450*	78 394
Zmiana klasyfikacji (przeniesienie z RMB)	-	-	-	-	1 944	1 944
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw (nota 37)	(180)	(170)	(5 257)	-	(56)	(5 663)
Wykorzystanie rezerw	(2 015)	(1 967)	(6 908)	-	-	(10 890)
Stan na 31 grudnia 2008 roku	16 569	22 237	84 640	415	5 477	129 338

(*) ujęte w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów i usług

Grupa w roku 2008 zakomunikowała wdrożenie planu restrukturyzacyjnego. Skutkiem wdrożenia tegoż planu będzie zwolnienie pracowników, a także przeprowadzenie innych działań restrukturyzacyjnych. Grupa utworzyła na koniec 2008 roku rezerwę na przewidywane koszty restrukturyzacji wewnętrznej w kwocie 415 tysięcy złotych. Restrukturyzacja ma zostać zakończona do 2010 roku.

Struktura łącznej kwoty rezerw:

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Długoterminowe	80 840	48 532
Krótkoterminowe	48 498	17 021
	129 338	65 553

Utworzenie / (odwrócenie) rezerw na sprawy sądowe i odszkodowania oraz pozostałych rezerw na zobowiązania zostało ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych (nota 37), natomiast utworzenie / (odwrócenie) rezerw na naprawy gwarancyjne – w kosztach operacyjnych.

31. Długoterminowe kontrakty budowlane

Poniższe dane dotyczą kontraktów wycenianych przez spółki Grupy zgodnie z metodą zaawansowania realizacji umowy o usługę budowlaną.

Wybrane skonsolidowane dane bilansowe

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Aktywa		
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów o budowę, w tym	103 857	178 953
– wycena kontraktów	103 857	178 953
Zobowiązania		
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów o budowę, w tym:	194 904	215 954
– wycena kontraktów	143 228	173 514
– rezerwa na straty na kontraktach	51 676	42 440
Otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty (nota 32)	22 498	54 095

Wybrane skonsolidowane dane – rachunek zysków i strat

	2008	2007
Przychody z tytułu umów o budowę	2 649 766	2 261 034
Koszty z tytułu umów o budowę	(2 356 742)	(2 188 516)
Zysk / (strata) brutto	293 024	72 518

32. Otrzymane zaliczki

Zaliczki otrzymane przez spółki Grupy obejmują:

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Zaliczki na realizowane kontrakty (nota 31)	22 498	54 095
Wpłaty na lokale w spółkach deweloperskich	98 873	103 853
Pozostałe zaliczki otrzymane	88	173
Ogółem	121 459	158 121

Wszystkie zaliczki otrzymane na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku ujęte zostały w ramach zobowiązań krótkoterminowych, gdyż termin ich rozliczenia nie przekracza 12 miesięcy.

33. Kaucje z tytułu umów o budowę

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	59 450	71 103
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	38 829	39 895
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	98 279	110 998
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	92 637	89 844
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	123 858	130 451
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	216 495	220 295

Kaucje z tytułu umów o budowę o okresie zapłaty powyżej jednego roku podlegają dyskontowaniu i są wykazywane w bilansie w wartości bieżącej. Poniższe zestawienie wskazuje skutki dyskontowania ujęte w bilansach oraz rachunkach zysków i strat Grupy na poszczególne okresy. Podane kwoty dyskonta obniżają odpowiednio wartość nominalną należności i zobowiązań z tytułu kaucji. Ponadto w bilansie rozpoznany jest podatek odroczonego od podanych kwot wyliczony według obowiązującej w Polsce stawki podatkowej 19% oraz od efektu zmiany wartości dyskonta w rachunku zysków i strat.

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	8 220	13 779
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	13 281	18 788

Dyskonto ujęte w rachunku zysków i strat:

	2008	2007
Pomniejszenie przychodów ze sprzedaży	(4 432)	(6 573)
Pomniejszenie kosztu sprzedanych usług	9 433	9 133
Ogółem korekta marży brutto	5 001	2 560
Korekta przychodów / (kosztów) finansowych (nota 39)	(4 949)	(5 162)
Podatek odroczonego rozpoznany od powyższych korekt	(10)	494
Wpływ netto na rachunek zysków i strat	42	(2 108)

Struktura wiekowa przeterminowanych kaucji z tytułu umów o budowę (wartości nominalne przed dyskontowaniem)

Poniższa tabela prezentuje analizę wiekową kaucji z tytułu umów o budowę, które są przeterminowane na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości:

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane, niespłacone w okresie:		
– do 1 miesiąca	1 582	1 077
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	986	2 994
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	1 559	1 494
– powyżej 6 miesięcy do 1 roku	12	2 219
– powyżej 1 roku	2 118	925
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane	6 257	8 709

Ryzyko zmiany stopy procentowej

Efektywne stopy procentowe na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku zastosowane do dyskontowania kaucji gwarancyjnych są następujące:

	31 grudnia 2008 roku			31 grudnia 2007 roku		
	PLN	USD	EUR	PLN	USD	EUR
Należności	4,08%	2,19%	3,18%	5,88%	4,23%	4,55%
Zobowiązania	4,28%	2,39%	3,38%	6,08%	4,36%	4,70%

34. Przychody ze sprzedaży

	2008	2007
Przychody ze sprzedaży robót budowlano – montażowych	3 073 719	2 740 593
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	86 770	113 643
Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych	168 523	195 560
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	20 981	26 115
	3 349 993	3 075 911

35. Koszty według rodzaju

	2008	2007
Amortyzacja, w tym:	21 992	23 609
– rzeczowych aktywów trwałych (nota 10)	19 695	20 421
– nieruchomości inwestycyjnych (nota 11)	205	277
– wartości niematerialnych (nota 12)	2 092	2 911
Koszty świadczeń pracowniczych (nota 36)	492 667	480 103
Zużycie materiałów i energii	759 958	749 816
Usługi obce	1 814 274	1 742 558
Podatki i opłaty	12 612	15 109
Koszty reklamy i wydatki reprezentacyjne	14 337	9 916
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	5 187	7 498
Zmiana stanu rezerwy na straty na kontraktach budowlanych (nota 31)	9 236	(15 367)
Inne koszty rodzajowe	82 492	66 669
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(24 824)	(26 239)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(133 060)	(114 630)
Zmiana stanu produktów i produkcji w toku	(109 074)	(29 970)
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	-	(48)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	2 945 797	2 909 024
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	16 434	18 636
Koszty sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów	2 962 231	2 927 660

36. Koszty świadczeń pracowniczych

	2008	2007
Koszty wynagrodzeń, w tym	413 917	397 119
– koszty świadczeń emerytalno – rentowych (nota 29)	669	(26)
– świadczenia po okresie zatrudnienia	369	762
– koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	2 981	4 993
Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, w tym:	78 750	82 984
– koszty ubezpieczeń społecznych	41 952	45 190
– pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	32	-
– koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	240	453
Razem koszty świadczeń pracowniczych ujęte w kosztach rodzajowych (nota 35)	492 667	480 103

37. Pozostałe przychody i koszty operacyjne**Pozostałe przychody operacyjne**

	2008	2007
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	3 929	2 989
Odwrocenie odpisów aktualizujących, w tym:	14 348	17 343
– należności (w wyniku spłaty należności przez dłużników) (nota 21) ¹	14 245	12 451
– zapasy (w wyniku sprzedaży zapasów oraz wzrostu wartości odzyskiwanej) (nota 22)	8	83
– rzeczowe aktywa trwałe i nieruchomości inwestycyjne (w wyniku wzrostu wartości rynkowej) (nota 10 i 11)	95	4 800
– pozostałych	-	9
Rozwiązanie rezerw, w tym:	3 779	499
– na sprawy sądowe i odszkodowania (nota 30) ²	425	174
– na kary i sankcje (nota 30)	170	-
– pozostałe (nota 30) ³	3 184	325
Otrzymane kary / odszkodowania	13 055	17 591
Dotacje	4	-
Sprzedaż wierzytelności	-	95
Odpis przedawnionych zobowiązań	3 423	142
Pozostałe	2 840	4 021
Ogółem	41 378	42 680

¹⁾ w tym grupy do zbycia: 27 tysięcy złotych²⁾ w tym grupy do zbycia: 245 tysięcy złotych³⁾ w tym rozwiązanie RMB: 3 128 tysięcy złotych

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Pozostałe koszty operacyjne

	2008	2007
Utworzenie odpisów aktualizujących, w tym:	31 416	15 244
– należności (nota 21) ¹⁾	29 016	14 935
– zapasy (nota 22)	2 222	309
– rzeczowe aktywa trwałe i nieruchomości inwestycyjne (nota 10 i 11)	178	-
Utworzenie rezerw, w tym:	29 966	13 740
– na sprawy sądowe (nota 30)	13 012	1 926
– na kary i odszkodowania (nota 30)	16 539	11 513
-- na restrukturyzację (nota 30)	415	-
– inne (nota 30)	-	301
Wyplacone odszkodowania i kary umowne	5 474	31 399
Opłaty sądowe i egzekucje, koszty postępowania sądowego	1 338	835
Odpis aktualizujący wartość firmy	-	1 119
Pozostałe	2 004	1 398
Ogółem	70 198	63 735

¹⁾ w tym grupy do zbycia: 142 tysiące złotych**38. Zysk / (strata) z instrumentów pochodnych**

	2008	2007
Zysk / (strata) z wyceny instrumentów pochodnych	(105 182)	13 733
Zysk / (strata) z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	16 306	27 981
Ogółem	(88 876)	41 714

39. Przychody i koszty finansowe**Przychody finansowe**

	2008	2007
Przychody odsetkowe od instrumentów finansowych, w tym:	24 829	9 898
– od lokat bankowych oraz środków na rachunkach bankowych	19 231	8 905
– z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek	3 873	703
– od zakupionych papierów wartościowych	1 725	290
Pozostałe przychody odsetkowe, w tym:	10 246	9 231
– przychody odsetkowe z tytułu otrzymanych skont i za zwłokę	9 804	6 288
– odsetki z pozostałych tytułów	442	2 943
Zysk z aktywów finansowych	2 039	-
Rozwiązanie rezerw, w tym na koszty finansowania konsorcjum	193	1 994
Dywidendy	4	36
Dodatnie różnice kursowe	11 571	-
Pozostałe	370	83
Ogółem	49 252	21 242

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Zysk z aktywów finansowych rozpoznany w roku 2008 obejmował wyłącznie zysk ze sprzedaży udziałów i akcji w spółkach oraz obejmował następujące pozycje:

Nazwa spółki	Cena nabycia	Udział w niepodzielonych zyskach / (stratach)	Cena sprzedaży	Zysk / (strata)
Autostrada Południe SA	4 056	2 181	6 389	152
Budchem Sp. z o.o.	616	(458)	220	62
ZRE Kraków Sp. z o.o.	248	3 248	5 321	1 825
	4 920	4 971	11 930	2 039

Koszty finansowe

	2008	2007
Koszty odsetkowe od instrumentów finansowych, w tym:	11 721	6 925
– z tytułu otrzymanych pożyczek, kredytów i innych zewnętrznych źródeł finansowania	8 351	5 336
– z tytułu umów leasingowych	2 455	1 241
– z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych	166	348
– od innych zobowiązań finansowych	749	-
Pozostałe koszty odsetkowe, w tym:	1 221	2 398
– odsetki zapłacone dostawcom za zwłokę oraz z tytułu skont	1 101	1 054
– inne odsetki	120	1 344
Aktualizacja aktywów finansowych, w tym:	222	7 274
– aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (nota 17)	222	1 945
– pożyczek udzielonych (nota 20)	-	5 329
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę (nota 33)	4 949	5 162
Koszty prowizji i gwarancji bankowych	6 710	9 279
Ujemne różnice kursowe	-	6 189
Pozostałe	81	92
Ogółem	24 904	37 319

40. Udział w zyskach / (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności

	2008	2007
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	2 939	1 619
Udział w stratach jednostek stowarzyszonych	-	-
Ogółem (nota 16)	2 939	1 619

41. Podatek dochodowy

	2008	2007
Podatek bieżący	95 122	34 606
Podatek odroczony (nota 28)	(60 572)	(35 832)
Korekty bieżącego podatku dochodowego za poprzednie okresy	97	683
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego	34 647	(543)

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem brutto Grupy różni się w następujący sposób od teoretycznej kwoty, którą uzyskano by stosując średnią ważoną stawkę podatku mającą zastosowanie do zysków konsolidowanych spółek:

	2008	2007
Zysk / (strata) brutto	139 469	13 583
Udział w (zyskach) / stratach jednostek wycenianych metodą praw własności	(2 939)	(1 619)
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	136 530	11 964
Podatek wyliczony według stawek krajowych	25 941	2 273
Różnice w opodatkowaniu dochodów zagranicznych	(365)	716
Korekty bieżącego podatku dochodowego za poprzednie okresy	97	683
Podatkowe skutki trwałych różnic pomiędzy zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania	5 506	1 185
Wykorzystanie uprzednio nierozpoznanych strat podatkowych	(613)	(8 630)
Ujemne różnice przejściowe, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe, w związku z którymi nie rozpoznano w bilansie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 880	2 462
Obciążenie wyniku finansowego z tytułu podatku odroczonego / przychodu z tytułu podatku odroczonego dotyczącego zmian stawek podatkowych lub nałożenia nowych podatków	1 282	-
Podatek u źródła zapłacony w latach ubiegłych, a rozliczony w roku bieżącym	1	-
Spisanie aktywów / (rozwiązanie rezerwy) z tytułu odroczonego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(82)	768
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego	34 647	(543)
<i>Efektywna stawka podatkowa</i>	<i>25,4%</i>	<i>(4,5%)</i>

42. Zysk / (strata) na akcję

Podstawowy

Podstawowy zysk / (strata) na akcję wyliczany jest jako iloraz zysku / (straty) przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku (nota 24).

	2008	2007
Zysk / (strata) przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	104 737	15 067
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	25 530 098	25 530 098
Podstawowy zysk / (strata) na akcję (w zł na jedną akcję)	4,10	0,59

Rozwodniony

Rozwodniony zysk / (strata) na akcję za oba okresy był równy podstawowemu zyskowi na akcję.

43. Dywidenda na akcję

Jednostka Dominująca nie wypłacała dywidendy za rok 2007. Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008 roku Budimex SA nie podjęła uchwały w sprawie podziału zysku za 2008 rok. Zarząd proponuje przeznaczenie całego zysku za rok 2008 przypadającego akcjonariuszom Jednostki Dominującej na wypłatę dywidendy.

44. Rachunek przepływów pieniężnych

Pozostałe korekty w działalności operacyjnej w rachunku przepływów pieniężnych obejmują następujące pozycje:

	2008	2007
Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych	3 763	(2 084)
Reklasyfikacja należności do pożyczek	-	(5 044)
Odpis aktualizujący wartość firmy (nota 37)	-	1 119
Reklasyfikacja Sprzętu Transportu Sp. z o.o. do grup do zbycia	-	(10 844)
Reklasyfikacja Sprzętu Transportu Sp. z o.o. z grup do zbycia	10 381	-
Pozostałe	(2)	(171)
Ogółem	14 142	(17 024)

Transakcje niepieniężne

W 2008 roku transakcje niepieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej, które nie zostały wykazane w rachunku przepływów pieniężnych obejmowały wyłącznie nabycie rzeczowych aktywów trwałych o wartości 18 892 tysięcy złotych w formie leasingu finansowego.

W 2007 roku transakcje niepieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej, które nie zostały wykazane w rachunku przepływów pieniężnych obejmowały:

- nabycie rzeczowych aktywów trwałych o wartości 16 132 tysięcy złotych w formie leasingu finansowego
- konwersja obligacji Budimeksu SA o wartości 7 500 tysięcy złotych na obligacje nowej emisji (obligatariusz: Autostrady Południe SA).

45. Zmiany składu Grupy

W 2008 roku wystąpiły następujące zmiany struktury Grupy Budimex:

W dniu 18 marca 2008 roku Budimex SA zawarła z Cintra Consesiones de Infraestructuras de Transporte SA umowę sprzedaży akcji stanowiących 32,45% udziału w kapitale zakładowym Autostrady Południe SA. Jednostką dominującą, sprawującą kontrolę zarówno nad spółką Cintra Consesiones de Infraestructuras de Transporte SA, jak i Budimeksem SA jest Grupo Ferrovial SA. Przed tą transakcją udział Budimeksu SA w kapitale zakładowym spółki wynosił 37,50 %. Wartość umowy wynosiła 6 389 tysięcy złotych, natomiast wartość sprzedanych akcji według wyceny metodą praw własności wynosiła na dzień transakcji 6 237 tysięcy złotych. Skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy uwzględnia udział w wyniku spółki za okres 3 miesięcy w wysokości 101 tysięcy złotych.

W dniu 23 kwietnia 2008 roku doszło do transakcji sprzedaży przez Budimex Dromex SA 1 226 udziałów (51,04%) w spółce Budchem Sp. z o.o. za cenę 220 tysięcy złotych. Nabywcą udziałów była Wb Technika Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie. Skonsolidowana wartość aktywów netto spółki przypadająca na Grupę Budimex wynosiła na dzień transakcji 158 tysięcy złotych. Skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy za 12 miesięcy 2008 roku uwzględnia przychody ze sprzedaży spółki w wysokości 2 314 tysięcy złotych oraz zysk netto w wysokości 173 tysiące złotych.

W dniu 12 maja 2008 roku Budimex Dromex SA zbyła na rzecz Polimex Mostostal SA z siedzibą w Warszawie całość posiadanych udziałów (26,61%) w spółce Zakłady Remontowe Energetyki Kraków Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Cena zbycia wynosiła 5 321 tysięcy złotych, natomiast wartość sprzedanych udziałów według wyceny metodą praw własności wynosiła na dzień transakcji 3 496 tysięcy złotych. Skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy za 12 miesięcy 2008 roku uwzględnia udział w wyniku spółki w wysokości 526 tysięcy złotych.

W dniu 1 lipca 2008 roku nastąpiło połączenie spółek Zarat SA i Budimex Inwestycje Sp. z o.o. przez przeniesienie całego majątku Zarat SA (spółka przejmowana) na Budimex Inwestycje Sp. z o.o. (spółka przejmująca).

W okresie objętym raportem nie zaniechano istotnej działalności, ani nie istnieją formalne plany zaniechania istotnej działalności.

46. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje z podmiotami powiązanymi zawarte w 2008 i 2007 roku oraz wysokość nierozliczonych sald należności i zobowiązań z tymi podmiotami na dzień 31 grudnia 2008 i 2007 roku zostały zaprezentowane poniżej.

	Należności		Zobowiązania	
	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	52 087	35 790	83 096	13 702
Spółki współzależne	20 347	13 762	95	258
Spółki stowarzyszone	5	53	2 910	7 529
Inne spółki powiązane*	-	1 343	7 104	10 075
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązanymi	72 439	50 948	93 205	31 564

	Przychody ze sprzedaży produktów i usług		Zakup produktów i usług	
	2008	2007	2008	2007
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	23 266	93 504	24 644	81 105
Spółki współzależne	144 639	91 934	5 358	76
Spółki stowarzyszone	107	1 001	19 659	23 809
Inne spółki powiązane*	1 412	2 280	4 539	18 072
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązanymi	169 424	188 719	54 200	123 062

	Pożyczki udzielone / (otrzymane); nabyte / (wyemitowane) dłużne papiery wartościowe		Przychody / (koszty) finansowe	
	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	(7 391)	(6 021)	1 914	(255)
Spółki współzależne	-	-	4	(271)
Spółki stowarzyszone	-	(7 513)	(86)	(348)
Inne spółki powiązane*	-	-	-	-
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązanymi	(7 391)	(13 534)	1 832	(874)

*) Inne spółki powiązane to podmioty kontrolowane, współkontrolowane lub podmioty, na które znacząco wpływa lub posiada w nich znaczącą ilość głosów członek kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej lub spółki zależnej Grupy Budimex albo jego bliski członek rodziny.

W powyższej tabeli w pozycji „Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)” zostały zaprezentowane dane liczbowe dotyczące transakcji z Ferrovial Agroman (spółką, będącą 100% właścicielem Jednostki Dominującej wobec Budimex SA – Valivala Holdings BV), w tym również z Ferrovial Agroman SA Oddział w Polsce oraz spółkami z Grupy Ferrovial: Ferrovial Infraestructuras SA i Cadagua SA.

Przychody ze sprzedaży / zakup produktów i usług

Przychody ze sprzedaży oraz koszty były związane głównie z realizacją kontraktów opisanych w nocie 15 „Wspólne przedsięwzięcia”.

W dniu 18 czerwca 2003 roku Budimex SA zawarła umowę z Ferrovial Agroman SA, na mocy której Ferrovial świadczy usługi na rzecz Spółki w dziedzinach związanych z międzynarodowym przemysłem budowlanym, w szczególności w zakresie planowania technicznego i inżynierskiego, finansowania publicznego i prywatnego, planowania ekonomicznego, rozwoju zasobów ludzkich oraz doradztwa prawnego i podatkowego. Koszty poniesione przez Budimex SA w 2008 roku, w związku z realizacją tej umowy, wyniosły 3 850 tysięcy złotych (1 089 tysięcy euro), natomiast w analogicznym okresie roku poprzedniego 3 612 tysięcy złotych (941 tysiące euro).

Pożyczki / dłużne papiery wartościowe

Spółka współzależna Budimex Nieruchomości Sp. z o.o., zawarła w dniu 28 grudnia 2006 roku dwie identyczne umowy pożyczki, w których pożyczkodawcami są jej udziałowcy: Budimex Inwestycje Sp. z o.o. oraz Grimaldi Investments BV. Pożyczki przeznaczone są na finansowanie bieżącej działalności spółki. Wartość pożyczki, według każdej z umów, wynosi 250 000 tysięcy złotych (łącznie 500 000 tysięcy złotych), na dzień 31 grudnia 2008 roku i na 31 grudnia 2007 roku spółka wykorzystała 160 000 tysięcy złotych z każdej z pożyczek (łącznie 320 000 tysięcy złotych).

W aktywach Grupy w efekcie konsolidacji metodą proporcjonalną pozostało 50% pożyczki udzielonej spółce współkontrolowanej przez Budimex Inwestycje Sp. z o.o. (80 000 tysięcy złotych) i jednocześnie w zobowiązaniach Grupy wykazano 50% pożyczki otrzymanej przez spółkę współkontrolowaną od drugiego udziałowca (80 000 tysięcy złotych). Jednocześnie w skonsolidowanym rachunku zysków i strat za rok 2008 zostały wykazane przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek od pożyczek otrzymanych i udzielonych w wysokości 3 870 tysiące złotych, a za rok 2007 – 692 tysiące złotych. W powyższej tabeli, ze względu na prezentację pożyczek udzielonych i otrzymanych łącznie, kwoty tychże pożyczek jak i naliczone odsetki wyzerowały się.

Na podstawie umowy zawartej w dniu 1 grudnia 2004 roku Budimex SA otrzymała od spółki Ferrovial Infraestructuras SA pożyczkę w wysokości 1 500 tysięcy euro, która została udzielona na opłacenie podwyższenia kapitału w spółce Inversora de Autopistas de Levante, S.L. Spółka Inversora de Autopistas de Levante, S.L. została utworzona w dniu 23 czerwca 2004 roku jako 100% udziałowiec Autopista Madrid Levante Concesionaria Española, SA. Przedmiotem działalności spółki jest budowanie, konserwacja i eksploatawanie płatnej autostrady Ocaña – La Roda oraz bezpłatnej drogi szybkiego ruchu A-42, odcinek N301, Atalaya del Cañavate. Kapitał nowej spółki został objęty między innymi poprzez wniesienie aportem wszystkich akcji Autopista Madrid Levante Concesionaria Española, SA, w konsekwencji czego Budimex SA posiada obecnie udziały w spółce Inversora de Autopistas de Levante, S.L. Zgodnie z warunkami umowy, pożyczka została udzielona na okres 12 miesięcy od dnia ich zawarcia z możliwością przedłużenia tego terminu. W przypadku sprzedaży udziałów w spółce Inversora de Autopistas de Levante, S.L. pożyczka stanie się natychmiast wymagalna. Po upływie terminu wymagalności, pożyczka zostanie zwrócona wraz z odsetkami, ustalonymi w oparciu o roczną stopę EURIBOR+0,75%. W dniu 1 grudnia 2008 roku termin spłaty pożyczki został przedłużony o kolejny rok, a wartość pożyczki została zwiększona o kwotę naliczonych na ten dzień odsetek.

Transakcje pomiędzy spółkami Grupy dokonywane są na warunkach rynkowych.

46.1 Wynagrodzenie kluczowych członków kadry kierowniczej

Łączna wartość wynagrodzeń, premii i nagród członków Zarządu Budimeksu SA w 2008 roku wyniosła 5 441 tysięcy złotych (w tym 1 176 tysięcy złotych stanowiły premie za zrealizowane zadania z roku 2007), z czego kwota 3 658 tysięcy złotych obciążała koszty Budimeksu SA. Pozostała kwota wynagrodzeń obciążała koszty spółek zależnych. W 2007 roku łączna wartość wynagrodzeń wyniosła 6 675 tysięcy złotych, z czego 1 123 tysiące złotych stanowiły premie za realizację zadań w roku 2006. Kwota 3 769 tysięcy złotych obciążała koszty Budimeksu SA.

Wynagrodzenia Członków Zarządu w roku 2008 kształtowały się następująco:

Marek Michałowski	1 295 tysięcy złotych
Henryk Urbański	1 067 tysięcy złotych
Dariusz Blocher	877 tysięcy złotych
Marcin Węglowski	762 tysięcy złotych
Jacek Daniewski	739 tysięcy złotych
Joanna Siwak-Makowiecka	364 tysiące złotych (za okres od 25.03.2008 do 31.12.2008)
Ignacio Botella Rodriguez	101 tysięcy złotych (za okres od 08.10.2008 do 31.12.2008)
Vivancos Sanchez Ignacio	236 tysięcy złotych (za okres od 01.01.2008 do 31.07.2008)

Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych prokurentom Budimeksu SA w 2008 roku wyniosła 337 tysięcy euro, natomiast w 2007 roku 303 tysiące euro.

Indywidualne wynagrodzenia prokurentów w roku 2008 kształtują się następująco:

Marek Kemnitz	200 tysięcy euro
Lucyna Wojnicz	137 tysięcy euro.

Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych w 2008 roku członkom Rady Nadzorczej wyniosła 689 tysięcy złotych (644 tysiące złotych w 2007 roku).

Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Budimeksu SA w roku 2008 wynosiły:

Stanisław Pacuk	90 tysięcy złotych
Carmelo Rodrigo Lopez	33 tysiące złotych
Igor Chalupec	75 tysięcy złotych
Krzysztof Sędzikowski	75 tysięcy złotych
Krzysztof Sokolik	83 tysiące złotych
Tomasz Sielicki	75 tysięcy złotych
Javier Galindo Hernandez	75 tysięcy złotych
Jose Carlos Garrido-Lestache Rodriguez	75 tysięcy złotych
Jaime Aguirre de Carcer y Moreno	35 tysięcy złotych
Alejandro de la Joya Ruiz de Velasco	54 tysiące złotych
Maria Segimon de Manzanos	19 tysięcy złotych

46.2 Zaliczki, kredyty, pożyczki, gwarancje, poręczenia i inne umowy zawarte z osobami zarządzającymi i nadzorującymi

Członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz ich współmałżonkowie, krewni i powinowaci do drugiego stopnia, przysposobieni lub przysposabiający oraz inne osoby, z którymi są one powiązane osobiście, zarówno na dzień 31 grudnia 2008 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2007 roku nie posiadali niespłaconych pożyczek, kredytów ani gwarancji udzielonych przez Budimex SA oraz jednostki od niego zależne, współzależne i z nim stowarzyszone.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2008 roku członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz osoby z nimi osobiście powiązane nie zawierali transakcji ze spółkami Grupy.

W 2007 członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz osoby z nimi osobiście powiązane zawarli umowy przedwstępne nabycia nieruchomości ze spółką Budimex Inwestycje Sp. z o.o. Wartość transakcji oraz stan zobowiązań przedstawia poniższa tabela.

	Wartość transakcji	Kwoty pozostałe do zapłaty
	2007	31 grudnia 2007 roku
Członkowie Zarządu	-	33
Członkowie Rady Nadzorczej	316	-
Osoby powiązane	-	-
RAZEM	316	33

Członkowie zarządów spółek zależnych Grupy oraz członkowie rad nadzorczych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku nie posiadali niespłaconych pożyczek, kredytów, gwarancji udzielonych przez te spółki ani nie byli stroną innych umów zobowiązujących do świadczeń na rzecz spółek Grupy.

47. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne poniesione w 2008 roku wyniosły 31 466 tysięcy złotych, w tym 29 572 tysiące złotych została przeznaczona na niefinansowe aktywa trwałe. W 2007 roku nakłady inwestycyjne wyniosły 34 594 tysiące złotych i całość została przeznaczona na niefinansowe aktywa trwałe.

W 2009 roku Grupa przewiduje poniesienie nakładów inwestycyjnych na niefinansowe aktywa trwałe w wysokości 20 milionów złotych.

Spółki Grupy nie poniosły nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska naturalnego w 2008 roku i w 2007 roku, ani nie przewidują poniesienia nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska kolejnych 12 miesiącach po dniu bilansowym.

48. Zobowiązania inwestycyjne (pozabilansowe)

Na dzień 31 grudnia 2008 roku nie wystąpiły umowne zobowiązania inwestycyjne. Na dzień 31 grudnia 2007 roku umowne zobowiązania inwestycyjne wynosiły 8 319 tysięcy złotych i dotyczyły umów leasingu finansowego, w przypadku których przedmiot leasingu nie został jeszcze przekazany korzystającemu.

49. Przyszłe zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego

Zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego dotyczą głównie umów, których przedmiotem jest dzierżawa samochodów oraz wynajem pomieszczeń biurowych.

Spółki Grupy używają samochody osobowe na podstawie długoterminowych umów dzierżawy. Okres dzierżawy poszczególnych samochodów trwa od 2 do 5 lat. Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku wartość dzierżawionych samochodów została ujęta jako środki trwałe wykazywane pozabilansowo i wynosiła odpowiednio 27 014 tysięcy złotych oraz 27 676 tysięcy złotych.

Poza wyżej wymienioną umową, spółki Grupy ujmują jako środki trwałe wykazywane pozabilansowo dzierżawione samochody ciężarowe. Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość tych samochodów wynosiła 1 149 tysięcy złotych, natomiast na 31 grudnia 2007 roku: 1 903 tysiące złotych.

Budimex SA, Budimex Dromex SA, Budimex Nieruchomości Sp. z o.o. oraz Budimex Inwestycje Sp. z o.o. używają pomieszczenia biurowe o powierzchni użytkowej 5 156 m² przy ulicy Stawki 40 w Warszawie na podstawie umowy najmu z dnia 29 października 2002 roku zawartej ze spółką Silesian Properties Sp. z o.o. Umowa została zawarta do dnia 31 sierpnia 2015 roku. Szacunkowa wartość wynajmowanej powierzchni, określona na podstawie łącznej minimalnej kwoty przyszłych opłat z tytułu najmu, została ujęta jako środki trwałe wykazywane pozabilansowo i wyniosła na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku odpowiednio: 7 369 tysięcy euro (30 254 tysiące złotych) oraz 8 473 tysiące euro (32 001 tysięcy złotych).

Szacunkowa wartość wynajmowanych powierzchni przez pozostałe spółki Grupy wynosiła 2 707 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 2 264 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Łączne kwoty przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu niepodlegających rozwiązaniu (nieodwołalnych) umów leasingu operacyjnego wynoszą:

	2008	2007
– do 1 roku	15 460	14 618
– od 1 do 5 lat	28 521	31 420
– powyżej 5 lat	6 108	6 229
Ogółem	50 089	52 267
Kwoty ujęte w kosztach z tytułu opłat leasingowych	18 200	16 753

Ponadto Grupa wykorzystuje grunty, które otrzymała na podstawie decyzji administracyjnej do wieczystego użytkowania. Szacowane przyszłe opłaty z tytułu wieczystego użytkowania gruntów będą wynosiły:

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
– do 1 roku	391	323
– od 1 do 5 lat	1 595	2 034
– powyżej 5 lat	26 083	11 610
Ogółem	28 069	13 967
Kwoty ujęte w kosztach z tytułu opłat za wieczyste użytkowanie	2 085	1 354

50. Instrumenty finansowe**50.1 Wartość bilansowa**

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe wszystkich instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

Stan na 31 grudnia 2008 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Pożyczki udzielone	-	-	84 562	-	-	84 562
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	17 675	-	-	-	-	17 675
Kaucje z tytułu umów o budowę	-	-	98 279	-	(216 495)	(118 216)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	-	-	637 877	-	-	637 877
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów o budowę	-	-	103 857	-	-	103 857
Pochodne instrumenty finansowe	-	2 117	-	(77 272)	-	(75 155)
Inne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	99 504	-	-	-	99 504
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	704 338	-	-	-	704 338
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	-	-	-	-	(314 283)	(314 283)
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów o budowę	-	-	-	-	(194 904)	(194 904)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	(937 360)	(937 360)
Ogółem	17 675	805 959	924 575	(77 272)	(1 663 042)	7 895

Stan na 31 grudnia 2007 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Pożyczki udzielone	-	-	80 692	-	-	80 692
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	15 031	-	-	-	-	15 031
Kaucje z tytułu umów o budowę	-	-	110 998	-	(220 295)	(109 297)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	-	-	534 366	-	-	534 366
Inne należności długoterminowe	-	-	13	-	-	13
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów o budowę	-	-	178 953	-	-	178 953
Pochodne instrumenty finansowe	-	30 049	-	(22)	-	30 027
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	509 162	-	-	-	509 162
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	-	-	-	-	(277 179)	(277 179)
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów o budowę	-	-	-	-	(215 954)	(215 954)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	(781 698)	(781 698)
Ogółem	15 031	539 211	905 022	(22)	(1 495 126)	(35 884)

50.2 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Za okres od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku

	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	-	20 956	3 873		(11 721)	13 108
Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	-	15 077	5 022	-	(8 528)	11 571
Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	(222)	-	(14 771)	-	3 423	(11 570)
Zyski /(straty) z tytułu wyceny	-	(50 939)	-	(54 243)	(4 949)	(110 131)
Zyski /(straty) ze zbycia /realizacji instrumentów finansowych	-	(659)	-	16 965	-	16 306
Ogółem	(222)	(15 565)	(5 876)	(37 278)	(21 775)	(80 716)

Za okres od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku

	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	-	9 195	703	-	(6 925)	2 973
Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	-	10 172	(15 604)	-	(757)	(6 189)
Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	(1 945)	-	(7 813)	-	142	(9 616)
Zyski /(straty) z tytułu wyceny	-	17 461	-	(3 728)	(5 162)	8 571
Zyski /(straty) ze zbycia /realizacji instrumentów finansowych	-	20 792	-	7 189	-	27 981
Ogółem	(1 945)	57 620	(22 714)	3 461	(12 702)	23 720

51. Postępowania sądowe niezakończone na dzień 31 grudnia 2008 roku

Łączna wartość toczących się postępowań dotyczących zobowiązań Budimeksu SA i spółek zależnych według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosiła 114 180 tysięcy złotych. Toczące się postępowania dotyczące Budimeksu SA i spółek zależnych związane są z działalnością operacyjną spółek Grupy.

Największa pod względem wartości sprawa dotyczy konsorcjum Ferrovial Agroman SA Oddział w Polsce, Budimex SA w Warszawie, Estudio Lamela SL Oddział w Warszawie, („Konsorcjum”) w związku z realizacją kontraktu dotyczącego budowy Terminala 2 Międzynarodowego Dworca Lotniczego Warszawa na rzecz Przedsiębiorstwa Państwowego „Porty Lotnicze”.

W dniu 24 stycznia 2008 roku Konsorcjum wniosło do Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie pozew przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu „Porty Lotnicze” o zwrot kwot pobranych przez pozwanego na podstawie udzielonych przez Konsorcjum gwarancji w wysokości 54 382 tysięcy złotych (część przypadająca na Budimex SA wynosi 40%). W dniu 9 lipca 2008 roku Konsorcjum otrzymało pozew wzajemny złożony przez Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” o naprawienie szkody, w tym utracone korzyści, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia oraz karę umowną. Wartość powództwa wzajemnego wynosi 135 719 tysięcy złotych, przy czym zgodnie z umową konsorcjalną przypadające na Budimex SA ryzyko nie przekracza kwoty 54 288 tysięcy złotych. W ocenie Budimex SA wszystkie roszczenia objęte powództwem wzajemnym są bezpodstawne. Konsorcjum kwestionuje zgodność z prawem złożenia przez PPPL oświadczenia o odstąpieniu od kontraktu i w konsekwencji uznaje wszelkie wynikające z tego faktu roszczenia za bezzasadne.

W dniu 27 lutego 2009 roku w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie zostało złożone przez Konsorcjum pismo procesowe zawierające rozszerzenie powództwa głównego w sprawie dotyczącej realizacji kontraktu. Na wartość przedmiotu sporu objętego rozszerzonym powództwem składają się roszczenia z tytułu prac wykonanych w ramach realizacji przedmiotu kontraktu, roszczenie o zwrot kwot zatrzymanych, wynagrodzenie za roboty dodatkowe, odsetki od nieterminowych płatności. Wartość przedmiotu sporu wynosi 216 457 tysięcy złotych (58 887 tysięcy dolarów), przy czym zgodnie z umową konsorcjalną przypadająca na Budimex SA część nie przekracza kwoty 86 583 tysięcy złotych (23 555 tysięcy dolarów).

Druga co do wartości sprawa dotyczy pozwu złożonego w dniu 5 marca 2008 roku przez Miejskie Wodociągi i Kanalizację w Bydgoszczy Sp. z o.o. o zasądzenie solidarne od konsorcjum, w skład którego weszły spółki Budimex SA i Budimex Dromex SA, łącznej kwoty 25 252 tysiące złotych. Roszczenie dotyczy kosztów wykonawstwa zastępczego poniesionych przez zamawiającego w związku z odstąpieniem przez konsorcjum od umowy. Udział Grupy w konsorcjum wynosił 90%, w związku z czym wartość roszczenia przypadająca na Spółkę wynosi 22 727 tysięcy złotych. W terminie dwutygodniowym od otrzymania niniejszego pozwu pozwani wnieśli odpowiedź na pozew. Na ostatniej rozprawie w dniu 5 lutego 2009 roku, w związku ze sformułowaniem w odpowiedzi na pozew zarzutem niewłaściwości Sądu ze względu na zapis na sąd polubowny, sąd skierował sprawę na posiedzenie niejawne celem rozstrzygnięcia swojej

Kolejna istotna co do wartości sprawa dotyczy pozwu, który Budimex Dromex SA jako następca prawny spółki Dromex SA, otrzymała w dniu 8 lutego 2005 roku, skierowany przez Republikę Federalną Niemiec, reprezentowaną przez kraj związkowy Brandenburgia, reprezentowany z kolei przez Ministerstwo Rozwoju Miast, Mieszkalnictwa i Komunikacji („Powód”) do spółek:

- Budimex Dromex SA,
- VHV Deutsche Kautionsversicherung AG, Hannover,
- Deutsche Bank AG, Frankfurt/Main,
- Allgemeine Kreditversicherung Coface AG, Mainz

o zwrot nadpłaconego wynagrodzenia za pracę oraz uregulowanie zobowiązania z tytułu rękojmi w łącznej wysokości 2 583 tysiące euro. Dromex SA oraz spółka Philipp Holzmann AG były współnikami spółki „ARGE Oderbrücke Philipp Holzmann AG/Dromex” („Konsorcjum”). W latach 1993 – 1997 zbudowały w pobliżu Frankfurtu nad Odrą most na autostradzie nad rzeką Odrą. Według Powoda Konsorcjum otrzymało wynagrodzenie w wysokości zawyżonej o kwotę 2 509 tysięcy euro, natomiast Budimex Dromex SA jest zobowiązana do zapłaty zaliczki w wysokości 74 tysięcy euro na poczet kosztów usunięcia wad budowlanych. Z tego tytułu oraz z tytułu zwrotu nadpłaty spółki VHV Deutsche Kautionsversicherung AG i Allgemeine Kreditversicherung Coface AG ponoszą odpowiedzialność jako poręczyciele. W związku z zapłatą przez niektórych poręczycieli części zobowiązań całkowita wartość roszczenia uległa zmniejszeniu do kwoty 1 697 tysięcy euro. Spółka złożyła odpowiedź na pozew, w której kwestionuje zasadność zgłaszanych roszczeń. W dniu 19 grudnia 2006 roku Wyższy Sąd Krajowy Brandenburgii utrzymał w mocy rozstrzygnięcie Sądu Krajowego w Neuruppinie przesądzający właściwość sądów niemieckich kwestionowaną przez Budimex Dromex SA od samego początku postępowania. Sąd ten nadto orzekł o niedopuszczalności złożenia ewentualnej rewizji do Federalnego Sądu Najwyższego. W dniu 17 stycznia 2007 roku została złożona skarga na orzeczenie o niedopuszczalności złożenia ewentualnej rewizji do Federalnego Sądu Najwyższego uzupełniona o uzasadnienie w czerwcu 2007 roku. Postanowieniem Najwyższego Sądu Federalnego skarga została oddalona. Sąd w Neurupin wyznaczył rozprawę na 22 kwietnia 2009 roku.

Na dzień sporządzenia raportu nie są znane wyniki końcowe postępowań.

Łączna wartość toczących się postępowań dotyczących wierzytelności Budimeksu SA i spółek zależnych według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 194 465 tysięcy złotych. Postępowania dotyczą głównie odzyskania przeterminowanych należności od kontrahentów oraz dodatkowych roszczeń z tytułu wykonanych prac budowlanych.

Największe pod względem wartości postępowanie dotyczy wierzytelności Budimeksu Dromeksu od Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w związku z budową autostrady A-2 na odcinkach III i IV. Roszczenia wynoszą 13 191 tysięcy euro oraz 10 244 tysiące złotych. W dniach 14 kwietnia, 30 maja i 20 czerwca 2008 roku sąd arbitrażowy wydał wyroki częściowe zasądzając na rzecz Budimeksu Dromeksu kwoty w łącznej wysokości 3 240 tysięcy euro i 2 217 tysięcy złotych tytułem zwrotu podatku VAT. W dniu 23 lutego 2009 roku sąd arbitrażowy wydał wyrok końcowy zasądzający na rzecz Budimeksu Dromeksu kwoty 151 tysięcy euro z tytułu wzrostu cen materiałów i plac oraz 936 tysięcy złotych jako odszkodowanie z tytułu zmian kursu euro oraz na rzecz GDDKiA kwotę 943 tysiące złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania.

Na dzień sporządzenia raportu nie są znane wyniki końcowe pozostałych postępowań.

52. Zdarzenia po dniu bilansowym

W dniu 2 grudnia 2008 roku na podstawie wniosku, jaki złożyła Budimex SA, Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA uchwałą z dnia 19 grudnia 2008 roku postanowił wprowadzić z dniem 5 stycznia 2009 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 420 akcji zwykłych imiennych serii A spółki Budimex SA o wartości nominalnej 5 zł każda, pod warunkiem dokonania przez KDPW SA w dniu 5 stycznia 2009 roku zamiany powyższej liczby akcji na akcje zwykłe na okaziciela oraz ich asymilacji z akcjami będącymi w obrocie giełdowym.

Na podstawie wniosku, jaki Budimex SA złożyła w dniu 23 grudnia 2008 roku, Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA uchwałą z dnia 29 grudnia 2008 roku postanowił dokonać w dniu 5 stycznia 2009 roku asymilacji 420 akcji zwykłych na okaziciela spółki Budimex SA, powstałych po zamianie 420 akcji zwykłych imiennych dokonanej w dniu 5 stycznia 2009 roku, z 25 527 208 akcjami zwykłymi na okaziciela spółki Budimex SA.

W dniu 10 marca 2009 roku Zarząd Budimeksu Dromeksu podjął decyzję o połączeniu ze swoją spółką zależną - Sprzęt Transport Sp. z o.o. z Krakowa. Decyzja jest wynikiem przyjętej wcześniej strategii restrukturyzacji Grupy Budimex. Połączenie będzie dokonane zgodnie z Kodeksem spółek handlowych poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na Budimex Dromex.

53. Zobowiązania i należności warunkowe

	31 grudnia 2008 roku	31 grudnia 2007 roku
<u>Należności warunkowe</u>		
Od jednostek powiązanych		
– otrzymanych gwarancji i poręczeń	-	-
– otrzymanych weksli jako zabezpieczenie	-	-
Od jednostek powiązanych ogółem	-	-
Od pozostałych jednostek		
– otrzymanych gwarancji i poręczeń	158 921	107 300
– otrzymanych weksli jako zabezpieczenie	24 338	30 501
Od pozostałych jednostek ogółem	183 259	137 801
<u>Należności warunkowe ogółem</u>	183 259	137 801
<u>Zobowiązania warunkowe</u>		
Na rzecz jednostek powiązanych		
– udzielonych gwarancji i poręczeń	644	553
– wystawionych weksli jako zabezpieczenie	-	-
Na rzecz jednostek powiązanych ogółem	644	553
Na rzecz pozostałych jednostek		
– udzielonych gwarancji i poręczeń	1 009 800	922 414
– wystawionych weksli jako zabezpieczenie	38 860	42 132
Na rzecz pozostałych jednostek ogółem	1 048 660	964 546
Pozostałe zobowiązania warunkowe	-	-
Zobowiązania warunkowe ogółem	1 049 304	965 099
Pozycje pozabilansowe razem	(866 045)	(827 298)

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Należności warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki lub inne podmioty na rzecz spółek Grupy Budimex gwarancje stanowiące zabezpieczenie roszczeń Grupy w stosunku do kontrahentów z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych.

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów spółek Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do spółek Grupy z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych. Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek Grupy. Gwarancje udzielane zleceńdodawcom Grupy stanowią alternatywny, w odniesieniu do zatrzymywanych kaucji gwarancyjnych, sposób zabezpieczenia ewentualnych roszczeń zleceńdawców z tytułu realizacji kontraktów budowlanych. Jednocześnie ryzyko dotyczące napraw gwarancyjnych oszacowane przez Zarząd Grupy jako prawdopodobne zostało odpowiednio odzwierciedlone w rezerwie na naprawy gwarancyjne, co zostało opisane w notce 30 sprawozdania.

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym zmienione zostały zasady ujawniania zobowiązań warunkowych z tytułu poręczeń i gwarancji. Umowy poręczenia wzajemnego zawarte pomiędzy spółkami Grupy i bankami wykazywane dotychczas oddzielnie w wartościach całkowitych dostępnych limitów na dany dzień bilansowy, w niniejszym sprawozdaniu zostały ujęte w zestawieniu należności i zobowiązań warunkowych w kwotach wykorzystanych limitów na dzień bilansowy. Dane porównywalne za poprzednie okresy zostały odpowiednio przekształcone zgodnie z nowymi zasadami.

Wystawione weksle własne stanowią zabezpieczenie spłaty zobowiązań wobec strategicznych dostawców spółek Grupy, natomiast otrzymane weksle ujęte w należnościach warunkowych stanowią zabezpieczenie zapłaty należności przez inwestorów / odbiorców spółek Grupy.

54. Zatrudnienie

Wyszczególnienie

Liczba zatrudnionych osób na dzień 31 grudnia

	2008 roku	2007 roku
Pracownicy fizyczni	2 732	3 099
Pracownicy umysłowi	1 860	1 954
Ogółem	4 592	5 053

55. Istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową Grupy

Budimex SA posiada 37% udziałów w konsorcjum tworzonym ze spółkami Ferrovial Agroman SA i Estudio Lamela S.L. („Konsorcjum”) na rzecz realizacji kontraktu związanego z rozbudową i modernizacją (wraz z pełną infrastrukturą techniczną) Międzynarodowego Portu Lotniczego Warszawa Okęcie – Terminal II o pierwotnej wartości 198 850 tysięcy dolarów i terminie realizacji 14 listopada 2005 roku. Zamawiający w pierwszym kwartale 2005 roku przesunął termin zakończenia prac na 15 kwietnia 2006 roku ze względu na pięciomiesięczne opóźnienie w uzyskaniu przez Konsorcjum pozwolenia na budowę (z przyczyn niezależnych od Konsorcjum). W dniu 15 września 2006 roku konsorcjum podpisało z Przedsiębiorstwem Państwowym Porty Lotnicze aneks do powyższego kontraktu. W wyniku zmian i zwiększenia zakresu robót oraz uwzględnienia rekompensat za poniesione przez konsorcjum dodatkowe koszty ogólne budowy w wydłużonym terminie realizacji wartość kontraktu została zwiększona do kwoty 247 687 tysięcy dolarów amerykańskich. Strony ustaliły nowy termin zakończenia prac na 30 listopada 2007 roku. Jednocześnie inwestor – Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze nałożył na konsorcjum kary umowne zgodnie z kontraktem podstawowym w wysokości 6 378 tysięcy dolarów za zaistniałe opóźnienia po upływie dotychczasowego terminu, tj. 15 kwietnia 2006 roku.

W dniu 12 października 2007 roku konsorcjum otrzymało oświadczenie Przedsiębiorstwa Państwowego Porty Lotnicze („PPL”) o odstąpieniu od kontraktu na realizację rozbudowy warszawskiego lotniska im. Fryderyka Chopina. Na dzień 12 października 2007 roku PPL oszacował należne kary umowne w wysokości 14 248 tysięcy dolarów amerykańskich.

Po zapoznaniu się z treścią oświadczenia o odstąpieniu przez PPL od kontraktu, Zarząd Konsorcjum stwierdził, iż odstąpienie było niezasadne, a działanie to miało na celu przeniesienie odpowiedzialności za zerwanie kontraktu z PPL-u na Konsorcjum. W tej sytuacji zdaniem Zarządu Konsorcjum naliczenie kar umownych było nieuzasadnione.

Pozwanego – Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”. Pozwany (powód wzajemny) - Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” wskazuje jako przedmiot postępowania roszczenia obejmujące naprawienie szkody, w tym utracone korzyści, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia oraz karę umowną.

W dniu 29 października 2007 roku Zarząd Budimeksu SA powziął informację od banków obsługujących spółkę o skierowaniu przez Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze żądań wypłaty z gwarancji bankowych kwoty 8 665 tysięcy dolarów amerykańskich przypadającej na Budimex SA jako członka Konsorcjum realizującego rozbudowę międzynarodowego portu lotniczego na warszawskim Okęciu. W dniach 2 – 9 listopada 2007 roku dokonano wypłat z gwarancji w łącznej wysokości

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

21 612 tysięcy złotych. Według Konsorcjum Wykonawczego żądania wypłaty z gwarancji bankowych zostały zgłoszone niezgodnie z postanowieniami Kontraktu i Kodeksu Cywilnego.

W dniu 9 lipca 2008 roku Konsorcjum otrzymało pozew wzajemny złożony przez Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” o naprawienie szkody, w tym utracone korzyści, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia oraz karę umowną. Wartość powództwa wzajemnego wynosi 135 719 tysięcy złotych, przy czym zgodnie z umową konsorcjalną przypadające na Budimex SA ryzyko nie przekracza kwoty 54 288 tysięcy złotych. W ocenie Budimex SA wszystkie roszczenia objęte powództwem wzajemnym są bezpodstawne. Konsorcjum kwestionuje zgodność z prawem złożenia przez PPPL oświadczenia o odstąpieniu od kontraktu i w konsekwencji uznaje wszelkie wynikające z tego faktu roszczenia za bezzasadne.

W dniu 27 lutego 2009 roku w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie zostało złożone przez Konsorcjum pismo procesowe zawierające rozszerzenie powództwa głównego w sprawie dotyczącej realizacji kontraktu. Na wartość przedmiotu sporu objętego rozszerzonym powództwem składają się roszczenia z tytułu prac wykonanych w ramach realizacji przedmiotu kontraktu, roszczenie o zwrot kwot zatrzymanych, wynagrodzenie za roboty dodatkowe, odsetki od nieterminowych płatności. Wartość przedmiotu sporu wynosi 216 457 tysięcy złotych (58 887 tysięcy dolarów), przy czym zgodnie z umową konsorcjalną przypadająca na Budimex SA część nie przekracza kwoty 86 583 tysięcy złotych (23 555 tysięcy dolarów).

Według najlepszych szacunków Zarządu na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego i po uwzględnieniu ryzyk związanych z opisanymi powyżej postępowaniami sądowymi całkowita strata Budimeksu na kontrakcie (proporcjonalna do udziału Budimeksu w konsorcjum) z uwzględnieniem pozostałych kosztów / przychodów operacyjnych oraz kosztów / przychodów finansowych (w tym wyniku na transakcjach terminowych zawartych w celu zminimalizowania ryzyka kursowego) wynosi 103 571 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku (na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosiła 111 388 tysięcy złotych). Strata Budimeksu na wykonaniu całości kontraktu liczona bez uwzględnienia wyniku na pozostałej działalności operacyjnej i finansowej wynosi 146 729 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku (155 660 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku). Ze względu na fakt, iż Konsorcjum nie zakończyło rozliczeń finansowych z Przedsiębiorstwem Państwowe Porty Lotnicze oraz swoimi podwykonawcami, jak również za względu na toczące się postępowania przed sądem arbitrażowym, ostateczny wynik z realizacji kontaktu może ulec zmianie.